八十卷本：第四十一卷至第四十四卷

大方广佛华严经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二二年五月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

Email：renhuicaotang@163.com

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

起诵仪 ..... - 1 -
香赞 ..... - 1 -
开经偈 ..... - 1 -
大方广佛华严经卷第四十一 ..... - 2 -
十定品第二十七之二 ..... - 2 -
补阙真言 ..... - 20 -
举赞 ..... - 20 -
举字母赞 ..... - 20 -
华严字母 ..... - 21 -
回向偈 ..... - 22 -
大方广佛华严经卷第四十二 ..... - 23 -
十定品第二十七之三 ..... - 23 -
补阙真言 ..... - 46 -
举赞 ..... - 46 -
举字母赞 ..... - 46 -
华严字母 ..... - 47 -
回向偈 ..... - 48 -
大方广佛华严经卷第四十三 ..... - 49 -
十定品第二十七之四 ..... - 49 -
补阙真言 ..... - 78 -
举赞 ..... - 78 -
举字母赞 ..... - 78 -
华严字母 ..... - 79 -
回向偈 ..... - 80 -
大方广佛华严经卷第四十四 ..... - 81 -
十通品第二十八 ..... - 81 -
十忍品第二十九 ..... - 93 -
补阙真言 ..... - 117 -
举赞 ..... - 117 -
举字母赞 ..... - 117 -
华严字母 ..... - 118 -
回向偈 ..... - 119 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò　fǎ jiè méngxūn　zhū fó hǎi huì xī yáowén　suí chù
炉香乍爇. 法界蒙薰. 诸佛海会悉遥闻. 随处
jié xiángyún　chéng yì fāng yīn　zhū fó xiànquánshēn
结祥云. 诚意方殷. 诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

kāi jīng jì

开经偈

（一遍）

wú shàngshènshēnwēimiào fǎ　bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法　百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí　yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持　愿解如来真实义

ná mó dà fāngguǎng fó huāyánjīng
南无大方 广 佛华严经（合掌三称）

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sì shí yī

大方广佛华严经卷第四十一

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[1]

shí dìng pǐn dì èr shí qī zhī èr

十定品第二十七之二

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà cì dì biànwǎngzhū

“佛子！云何为菩萨摩诃萨次第遍往诸

fó guó tǔ shéntōngsānmèi fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà guò yú

佛国土神通三昧？佛子！此菩萨摩诃萨过于

dōngfāng wú shù shì jiè fù guò ěr suǒ shì jiè wēichénshù shì jiè yú

东方无数世界，复过尔所世界微尘数世界，于

bǐ zhū shì jiè zhōng rù cǐ sānmèi huòchà nà rù huò xū yú rù

彼诸世界中入此三昧，或刹那入，或须臾入，

huòxiāng xù rù huò rì chūfēn shí rù huò rì zhōngfēn shí rù huò

或相续入，或日初分时入，或日中分时入，或

rì hòufēn shí rù huò yè chūfēn shí rù huò yè zhōngfēn shí rù

日后分时入，或夜初分时入，或夜中分时入，

huò yè hòufēn shí rù huò yī rì rù huò wǔ rì rù huòbànyuè rù

或夜后分时入，或一日入，或五日入，或半月入，

huò yī yuè rù huò yī nián rù huòbǎinián rù huòqiānnián rù

或一月入，或一年入，或百年入，或千年入，

huòbǎiqiānnián rù huò yì nián rù huòbǎiqiān yì nián rù huòbǎi

或百千年入，或亿年入，或百千亿年入，或百

qiān nà yóu tā yì nián rù huò yī jié rù huòbǎi jié rù huòbǎiqiān

千那由他亿年入，或一劫入，或百劫入，或百千

jié rù huòbǎiqiān nà yóu tā yì jié rù huò wú shù jié rù huò wú

劫入，或百千那由他亿劫入，或无数劫入，或无

liàng jié rù huò wú biān jié rù huò wú děng jié rù huò bù kě shǔ

量劫入，或无边劫入，或无等劫入，或不可数

jié rù huò bù kě chēng jié rù huò bù kě sī jié rù huò bù kě

劫入，或不可称劫入，或不可思劫入，或不可

[1] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

liàng jié rù huò bù kě shuō jié rù huò bù kě shuō bù kě shuō jié rù
量劫入，或不可说劫入，或不可说不可说劫入，

ruò jiǔ ruò jìn ruò fǎ ruò shí zhǒngzhǒng bù tóng pú sà yú
若久、若近、若法、若时，种种不同。菩萨于

bǐ bù shēng fēn bié xīn wú rǎn zhuó bú zuò èr bú zuò bú èr
彼不生分别，心无染著，不作二、不作不二，

bú zuò pǔ bú zuò bié suī lí cǐ fēn bié ér yǐ shéntōngfāngbiàncóng
不作普、不作别，虽离此分别而以神通方便从

sānmèi qǐ yú yī qiè fǎ bú wàng bù shī zhì yú jiū jìng pì rú rì tiān
三昧起，于一切法不忘不失至于究竟。譬如日天

zǐ zhōuxíngzhàoyào zhòu yè bú zhù rì chūmíngzhòu rì mòmíng yè
子周行照曜，昼夜不住；日出名昼，日没名夜，

zhòu yì bù shēng yè yì bú miè pú sà mó hē sà yú wú shù shì jiè
昼亦不生，夜亦不灭。菩萨摩诃萨于无数世界

rù shéntōngsānmèi rù sānmèi yǐ míngjiàn ěr suǒ wú shù shì jiè yì
入神通三昧，入三昧已，明见尔所无数世界亦

fù rú shì fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì sān cì dì biànwǎng
复如是。佛子！是为菩萨摩诃萨第三次第遍往

zhū fó guó tǔ shéntōng dà sānmèishànqiǎo zhì
诸佛国土神通大三昧善巧智。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà qīngjìng shēn xīn xíngsān
“佛子！云何为菩萨摩诃萨清净深心行三

mèi fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà zhī zhū fó shēnshù děngzhòng
昧？佛子！此菩萨摩诃萨知诸佛身数等众

shēng jiàn wú liàng fó guò ē sēng qí shì jiè wēichénshù yú bǐ yī yī
生，见无量佛过阿僧祇世界微尘数。于彼一一

zhū rú lái suǒ yǐ yī qiè zhǒngzhǒngmiàoxiāng ér zuògòngyǎng yǐ yī
诸如来所，以一切种种妙香而作供养，以一

qiè zhǒngzhǒngmiàohuā ér zuògòngyǎng yǐ yī qiè zhǒngzhǒng gài dà
切种种妙华而作供养，以一切种种盖大

rú ē sēng qí fó chà ér zuògòngyǎng yǐ chāoguò yī qiè shì jiè yī
如阿僧祇佛刹而作供养，以超过一切世界一

qiè shàngmiàozhuāngyán jù ér zuògòngyǎng sàn yī qiè zhǒngzhǒngbǎo
切上妙庄严具而作供养，散一切种种宝

ér zuògòngyǎng yǐ yī qiè zhǒngzhǒngzhuāngyán jù zhuāngyán jīng xíng
而作供养，以一切种种庄严具庄严经行

chù ér zuògòngyǎng yǐ yī qiè wú shùshàngmiào mó ní bǎozàng ér zuò
处而作供养，以一切无数上妙摩尼宝藏而作

gòngyǎng yǐ fó shén lì suǒ liú chūguò zhū tiānshàng wèi yǐn shí ér zuò
供养，以佛神力所流出过诸天上味饮食而作
gòngyǎng yī qiè fó chàzhǒngzhǒngshàngmiào zhū gòngyǎng jù néng yǐ
供养，一切佛刹种种上妙诸供养具，能以
shén lì pǔ jiē shè qǔ ér zuò gòngyǎng yú bǐ yī yī zhū rú lái suǒ
神力普皆摄取而作供养。于彼一一诸如来所，
gōng jìng zūn zhòng tóu dǐng lǐ jìng jǔ shēn bù dì qǐngwèn fó fǎ
恭敬尊重，头顶礼敬，举身布地，请问佛法，
zàn fó píngděng chēngyáng zhū fó guǎng dà gōng dé rù yú zhū fó suǒ
赞佛平等，称扬诸佛广大功德，入于诸佛所
rù dà bēi dé fó píngděng wú ài zhī lì yú yī niànqǐng yī qiè
入大悲，得佛平等无碍之力；于一念顷，一切
fó suǒ qín qiú miào fǎ rán yú zhū fó chūxīng yú shì rù bō niè pán
佛所勤求妙法，然于诸佛出兴于世、入般涅槃，
rú shì zhī xiàng jiē wú suǒ dé rú sǎn dòng xīn liǎo bié suǒ yuán xīn
如是之相皆无所得。如散动心，了别所缘，心
qǐ bù zhī hé suǒ yuán qǐ xīn miè bù zhī hé suǒ yuán miè cǐ pú sà
起不知何所缘起，心灭不知何所缘灭；此菩萨
mó hē sà yì fù rú shì zhōng bù fēn bié rú lái chū shì jí niè pán xiàng
摩诃萨亦复如是，终不分别如来出世及涅槃相。
fó zǐ rú rì zhōngyángyàn bù cóng yún shēng bù cóng chí shēng
佛子！如日中阳焰，不从云生，不从池生，
bù chǔ yú lù bú zhù yú shuǐ fēi yǒu fēi wú fēi shàn fēi è fēi
不处于陆，不住于水，非有非无，非善非恶，非
qīng fēi zhuó bù kān yǐn shù bù kě huì wū fēi yǒu tǐ fēi wú tǐ
清非浊，不堪饮漱，不可秽污，非有体非无体，
fēi yǒu wèi fēi wú wèi yǐ yīn yuán gù ér xiànshuǐxiàng wéi shí suǒ liǎo
非有味非无味，以因缘故而现水相，为识所了，
yuǎnwàng sì shuǐ ér xīngshuǐxiǎng jìn zhī zé wú shuǐxiǎng zì miè cǐ
远望似水而兴水想，近之则无，水想自灭；此
pú sà mó hē sà yì fù rú shì bù dé rú lái chūxīng yú shì jí niè pán
菩萨摩诃萨亦复如是，不得如来出兴于世及涅槃
xiàng zhū fó yǒuxiàng jí yǐ wú xiàng jiē shì xiǎng xīn zhī suǒ fēn bié
相。诸佛有相及以无相，皆是想心之所分别。
fó zǐ cǐ sān mèimíng wéi qīngjìng shēn xīn xíng pú sà mó hē sà yú
佛子！此三昧名为清净深心行。菩萨摩诃萨于
cǐ sān mèi rù yǐ ér qǐ qǐ yǐ bù shī pì rú yǒu rén cóng shuì dé
此三昧，入已而起，起已不失。譬如有人从睡得

wù yì suǒ mèng shì jué shí suī wú mèng zhōng jìng jiè ér néng yì
寤，忆所梦事，觉时虽无梦中境界，而能忆
niàn xīn bú wàng shī pú sà mó hē sà yì fù rú shì rù yú sān mèi
念心不忘失。菩萨摩诃萨亦复如是，入于三昧，
jiàn fó wén fǎ cóng dìng ér qǐ yì chí bú wàng ér yǐ cǐ fǎ kāi
见佛闻法，从定而起，忆持不忘，而以此法开
xiǎo yī qiè dào chǎng zhòng huì zhuāng yán yī qiè zhū fó guó tǔ wú liàng
晓一切道场众会，庄严一切诸佛国土，无量
yì qù xī dé míng dá yī qiè fǎ mén jiē yì qīng jìng rán dà zhì jù
义趣悉得明达，一切法门皆亦清净，然大智炬，
zhǎng zhū fó zhǒng wú wèi jù zú biàn cái bù jié kāi shì yǎn shuō shèn
长诸佛种，无畏具足，辩才不竭，开示演说甚
shēn fǎ zàng shì wéi pú sà mó hē sà dì sì qīng jìng shēn xīn xíng dà sān
深法藏。是为菩萨摩诃萨第四清净深心行大三
mèi shàn qiǎo zhì
昧善巧智。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà zhī guò qù zhuāng yán
“佛子！云何为菩萨摩诃萨知过去庄严
zàng sān mèi fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà néng zhī guò qù zhū fó chū
藏三昧？佛子！此菩萨摩诃萨能知过去诸佛出
xiàn suǒ wèi jié cì dì zhōng zhū chà cì dì chà cì dì zhōng zhū jié cì
现，所谓劫次第中诸刹次第，刹次第中诸劫次
dì jié cì dì zhōng zhū fó chū xiàn cì dì fó chū xiàn cì dì zhōng shuō
第，劫次第中诸佛出现次第，佛出现次第中说
fǎ cì dì shuō fǎ cì dì zhōng zhū xīn yào cì dì xīn yào cì dì zhōng
法次第，说法次第中诸心乐次第，心乐次第中
zhū gēn cì dì gēn cì dì zhōng tiáo fú cì dì tiáo fú cì dì zhōng zhū
诸根次第，根次第中调伏次第，调伏次第中诸
fó shòu mìng cì dì shòu mìng cì dì zhōng zhī yì nà yóu tā nián suì shù
佛寿命次第，寿命次第中知亿那由他年岁数
liàng cì dì fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dé rú shì wú biān cì dì
量次第。佛子！此菩萨摩诃萨得如是无边次第
zhì gù zé zhī guò qù zhū fó zé zhī guò qù zhū chà zé zhī guò qù
智故，则知过去诸佛，则知过去诸刹，则知过去
fǎ mén zé zhī guò qù zhū jié zé zhī guò qù zhū fǎ zé zhī guò qù
法门，则知过去诸劫，则知过去诸法，则知过去
zhū xīn zé zhī guò qù zhū jiě zé zhī guò qù zhū zhòng shēng zé zhī
诸心，则知过去诸解，则知过去诸众生，则知

guò qù zhū fán nǎo zé zhī guò qù zhū yí shì zé zhī guò qù zhū qīng jìng
过去诸烦恼，则知过去诸仪式，则知过去诸清净。

fó zǐ cǐ sān mèi míng guò qù qīng jìng zàng yú yī niàn zhōng néng
佛子！此三昧名过去清净藏，于一念中，能

rù bǎi jié néng rù qiān jié néng rù bǎi qiān jié néng rù bǎi qiān yì
入百劫，能入千劫，能入百千劫，能入百千亿

nà yóu tā jié néng rù wú shù jié néng rù wú liàng jié néng rù wú
那由他劫，能入无数劫，能入无量劫，能入无

biān jié néng rù wú děng jié néng rù bù kě shǔ jié néng rù bù kě
边劫，能入无等劫，能入不可数劫，能入不可

chēng jié néng rù bù kě sī jié néng rù bù kě liàng jié néng rù
称劫，能入不可思劫，能入不可量劫，能入

bù kě shuō jié néng rù bù kě shuō bù kě shuō jié fó zǐ bǐ pú
不可说劫，能入不可说不可说劫。佛子！彼菩

sà mó hē sà rù cǐ sān mèi bú miè xiàn zài bù yuán guò qù fó zǐ
萨摩诃萨入此三昧，不灭现在，不缘过去。佛子！

bǐ pú sà mó hē sà cóng cǐ sān mèi qǐ yú rú lái suǒ shòu shí zhǒng
彼菩萨摩诃萨从此三昧起，于如来所受十种

bù kě sī yì guàn dǐng fǎ yì dé yì qīng jìng yì chéng jiù yì
不可思议灌顶法，亦得、亦清净、亦成就、亦

rù yì zhèng yì mǎn yì chí píng děng liǎo zhī sān lún qīng jìng
入、亦证、亦满、亦持，平等了知三轮清净。

hé děng wéi shí yī zhě biàn bù wéi yì èr zhě shuō fǎ wú jìn sān
何等为十？一者辩不违义，二者说法无尽，三

zhě xùn cí[2] wú shī sì zhě yào shuō bú duàn wǔ zhě xīn wú kǒng wèi
者训词[2]无失，四者乐说不断，五者心无恐畏，

liù zhě yǔ bì chéng shí qī zhě zhòng shēng suǒ yī bā zhě jiù tuō sān
六者语必诚实，七者众生所依，八者救脱三

jiè jiǔ zhě shàn gēn zuì shèng shí zhě tiáo yù miào fǎ fó zǐ cǐ
界，九者善根最胜，十者调御妙法。佛子！此

shì shí zhǒng guàn dǐng fǎ ruò pú sà rù cǐ sān mèi cóng sān mèi qǐ
是十种灌顶法。若菩萨入此三昧，从三昧起，

wú jiàn zé dé rú gē luó luó rù tāi zàng shí yú yī niàn jiān shí zé tuō
无间则得。如歌罗逻入胎藏时，于一念间识则托

shēng pú sà mó hē sà yì fù rú shì cóng cǐ dìng qǐ yú rú lái
生；菩萨摩诃萨亦复如是，从此定起，于如来

[2] 丽本：辭；永乐北藏本及龙藏本：詞

suǒ yī niàn zé dé cǐ shí zhǒng fǎ fó zǐ shì míng pú sà mó hē
所，一念则得此十种法。佛子！是名菩萨摩诃
sà dì wǔ zhī guò qù zhuāngyánzàng dà sān mèishànqiǎo zhì
萨第五知过去庄严藏大三昧善巧智。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà zhì guāngmíngzàngsān
“佛子！云何为菩萨摩诃萨智光明藏三
mèi fó zǐ bǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sān mèi néng zhī wèi lái
昧？佛子！彼菩萨摩诃萨住此三昧，能知未来
yī qiè shì jiè yī qiè jié zhōngsuǒ yǒu zhū fó ruò yǐ shuō ruò wèishuō
一切世界一切劫中所有诸佛；若已说、若未说，
ruò yǐ shòu jì ruò wèishòu jì zhǒngzhǒngmínghào gè gè bù tóng
若已授记、若未授记，种种名号各各不同，
suǒ wèi wú shù míng wú liàngmíng wú biānmíng wú děngmíng bù
所谓无数名、无量名、无边名、无等名、不
kě shǔ míng bù kě chēngmíng bù kě sī míng bù kě liàngmíng
可数名、不可称名、不可思名、不可量名、
bù kě shuōmíng dāngchūxiàn yú shì dāng lì yì zhòngshēng dāng
不可说名；当出现于世，当利益众生，当
zuò fǎ wáng dāngxīng fó shì dāngshuō fú lì dāngzànshàn yì
作法王，当兴佛事，当说福利，当赞善义，
dāngshuō bái fēn yì dāng jìng zhì zhū è dāng ān zhù gōng dé dāng
当说白分义，当净治诸恶，当安住功德，当
kāi shì dì yī yì dì dāng rù guàndǐngwèi dāngchéng yī qiè zhì
开示第一义谛，当入灌顶位，当成一切智。
bǐ zhū rú lái xiū yuánmǎnxíng fā yuánmǎnyuàn rù yuánmǎn zhì
彼诸如来修圆满行，发圆满愿，入圆满智，
yǒuyuánmǎnzhòng bèi yuánmǎnzhuāngyán jí yuánmǎngōng dé wù
有圆满众，备圆满庄严，集圆满功德，悟
yuánmǎn fǎ dé yuánmǎnguǒ jù yuánmǎnxiàng chéngyuánmǎn jué
圆满法，得圆满果，具圆满相，成圆满觉。
bǐ zhū rú lái míngxìngzhǒng zú fāngbiànshànqiǎo shéntōngbiànhuà
彼诸如来名姓种族、方便善巧、神通变化、
chéng shú zhòngshēng rù bō niè pán rú shì yī qiè jiē xī liǎo zhī
成熟众生、入般涅槃，如是一切皆悉了知。
cǐ pú sà yú yī niànzhōng néng rù yī jié bǎi jié qiān jié bǎi
此菩萨于一念中，能入一劫、百劫、千劫、百
qiān jié bǎiqiān yì nà yóu tā jié rù yán fú tí wēichénshù jié
千劫、百千亿那由他劫，入阎浮提微尘数劫，

rù sì tiān xià wēi chén shù jié rù xiǎo qiān shì jiè wēi chén shù jié rù
入四天下微尘数劫，入小千世界微尘数劫，入
zhōng qiān shì jiè wēi chén shù jié rù dà qiān shì jiè wēi chén shù jié
中千世界微尘数劫，入大千世界微尘数劫，
rù bǎi fó chà wēi chén shù jié rù bǎi qiān fó chà wēi chén shù jié rù
入百佛刹微尘数劫，入百千佛刹微尘数劫，入
bǎi qiān yì nà yóu tā fó chà wēi chén shù jié rù wú shù fó chà wēi chén
百千亿那由他佛刹微尘数劫，入无数佛刹微尘
shù jié rù wú liàng fó chà wēi chén shù jié rù wú biān fó chà wēi chén
数劫，入无量佛刹微尘数劫，入无边佛刹微尘
shù jié rù wú děng fó chà wēi chén shù jié rù bù kě shǔ fó chà wēi
数劫，入无等佛刹微尘数劫，入不可数佛刹微
chén shù jié rù bù kě chēng fó chà wēi chén shù jié rù bù kě sī fó
尘数劫，入不可称佛刹微尘数劫，入不可思佛
chà wēi chén shù jié rù bù kě liàng fó chà wēi chén shù jié rù bù kě
刹微尘数劫，入不可量佛刹微尘数劫，入不可
shuō fó chà wēi chén shù jié rù bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén
说佛刹微尘数劫，入不可说不可说佛刹微尘
shù jié rú shì wèi lái yī qiè shì jiè suǒ yǒu jié shù néng yǐ zhì huì jiē
数劫。如是未来一切世界所有劫数，能以智慧皆
xī liǎo zhī yǐ liǎo zhī gù qí xīn fù rù shí zhǒng chí mén hé zhě
悉了知。以了知故，其心复入十种持门。何者
wéi shí suǒ wèi rù fó chí gù dé bù kě shuō fó chà wēi chén shù zhū
为十？所谓入佛持故，得不可说佛刹微尘数诸
fó hù niàn rù fǎ chí gù dé shí zhǒng tuó luó ní guāng míng wú jìn
佛护念；入法持故，得十种陀罗尼光明无尽
biàn cái rù xíng chí gù chū shēng yuán mǎn shū shèng zhū yuàn rù lì
辩才；入行持故，出生圆满殊胜诸愿；入力
chí gù wú néng yìng bì wú néng cuī fú rù zhì chí gù suǒ xíng
持故，无能映蔽，无能摧伏；入智持故，所行
fó fǎ wú yǒu zhàng ài rù dà bēi chí gù zhuàn yú bú tuì qīng jìng fǎ
佛法无有障碍；入大悲持故，转于不退清净法
lún rù chā bié shàn qiǎo jù chí gù zhuàn yī qiè wén zì lún jìng yī
轮；入差别善巧句持故，转一切文字轮，净一
qiè fǎ mén dì rù shī zǐ shòu shēng fǎ chí gù kāi fǎ guān yuè chū
切法门地；入师子受生法持故，开法关钥，出
yù yū ní rù zhì lì chí gù xiū pú sà xíng cháng bù xiū xī rù
欲淤泥；入智力持故，修菩萨行常不休息；入

shànyǒu lì chí gù lìng wú biānzhòngshēng pǔ dé qīngjìng rù wú zhù
善友力持故，令无边众生普得清净；入无住

lì chí gù rù bù kě shuō bù kě shuōguǎng dà jié rù fǎ lì chí gù
力持故，入不可说不可说广大劫；入法力持故，

yǐ wú ài fāngbiàn zhì zhī yī qiè fǎ zì xìngqīngjìng
以无碍方便智，知一切法自性清净。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi yǐ shànqiǎozhù
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧已，善巧住

bù kě shuō bù kě shuō jié shànqiǎozhù bù kě shuō bù kě shuōchà
不可说不可说劫，善巧住不可说不可说刹，

shànqiǎo zhī bù kě shuō bù kě shuōzhǒngzhǒngzhòngshēng shànqiǎo zhī
善巧知不可说不可说种种众生，善巧知

bù kě shuō bù kě shuōzhòngshēng yì xiàng shànqiǎo zhī bù kě shuō bù
不可说不可说众生异相，善巧知不可说不

kě shuōtóng yì yè bào shànqiǎo zhī bù kě shuō bù kě shuōjīng jìn zhū
可说同异业报，善巧知不可说不可说精进、诸

gēn xí qì xiāng xù chā bié zhūxíng shànqiǎo zhī bù kě shuō bù kě shuō
根习气、相续差别诸行，善巧知不可说不可说

wú liàngrǎn jìng zhǒngzhǒng sī wéi shànqiǎo zhī bù kě shuō bù kě shuō
无量染净种种思惟，善巧知不可说不可说

fǎ zhǒngzhǒng yì wú liàngwén zì yǎnshuōyán cí shànqiǎo zhī bù
法种种义、无量文字、演说言辞，善巧知不

kě shuō bù kě shuōzhǒngzhǒng fó chūxiàn zhǒng zú shí jié xiànxiàng
可说不可说种种佛出现、种族、时节、现相、

shuō fǎ shī wéi fó shì rù bō niè pán shànqiǎo zhī bù kě shuō bù
说法、施为佛事、入般涅槃，善巧知不可说不

kě shuō wú biān zhì huì mén shànqiǎo zhī bù kě shuō bù kě shuō yī qiè
可说无边智慧门，善巧知不可说不可说一切

shéntōng wú liàngbiànxiàn fó zǐ pì rú rì chū shì jiān suǒyǒucūn
神通无量变现。佛子！譬如日出，世间所有村

yíng chéng yì gōngdiàn wū zhái shān zé niǎoshòu shù lín
营、城邑、宫殿、屋宅、山泽、鸟兽、树林、

huāguǒ rú shì yī qiè zhǒngzhǒng zhū wù yǒu mù zhī rén xī dé míngjiàn
华果，如是一切种种诸物，有目之人悉得明见。

fó zǐ rì guāngpíngděng wú yǒu fēn bié ér néng lìng mù jiànzhǒng
佛子！日光平等，无有分别，而能令目见种

zhǒngxiàng cǐ dà sānmèi yì fù rú shì tǐ xìngpíngděng wú yǒu fēn
种相；此大三昧亦复如是，体性平等，无有分

bié néng lìng pú sà zhī bù kě shuō bù kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā chā
别，能令菩萨知不可说不可说百千亿那由他差

bié zhī xiàng fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà rú shì liǎo zhī shí lìng zhū
别之相。佛子！此菩萨摩诃萨如是了知时，令诸

zhòngshēng dé shí zhǒng bù kōng hé děngwéi shí yī zhě jiàn bù kōng
众生得十种不空。何等为十？一者见不空，

lìng zhū zhòngshēngshēngshàngēn gù èr zhěwén bù kōng lìng zhū zhòng
令诸众生生善根故；二者闻不空，令诸众

shēng dé chéng shú gù sān zhě tóng zhù bù kōng lìng zhū zhòngshēng xīn
生得成熟故；三者同住不空，令诸众生心

tiáo fú gù sì zhě fā qǐ bù kōng lìng zhū zhòngshēng rú yán ér zuò
调伏故；四者发起不空，令诸众生如言而作，

tōng dá yī qiè zhū fǎ yì gù wǔ zhěxíng bù kōng lìng wú biān shì jiè
通达一切诸法义故；五者行不空，令无边世界

jiē qīngjìng gù liù zhě qīn jìn bù kōng yú bù kě shuō bù kě shuō fó
皆清净故；六者亲近不空，于不可说不可说佛

chà zhū rú lái suǒ duàn bù kě shuō bù kě shuōzhòngshēng yí gù qī
刹诸如来所，断不可说不可说众生疑故；七

zhěyuàn bù kōng suí suǒniànzhòngshēng lìng zuòshènggòngyǎng chéng
者愿不空，随所念众生，令作胜供养，成

jiù zhūyuàn gù bā zhěshànqiǎo fǎ bù kōng jiē lìng dé zhù wú ài jiě
就诸愿故；八者善巧法不空，皆令得住无碍解

tuō qīngjìng zhì gù jiǔ zhě yǔ fǎ yǔ bù kōng yú bù kě shuō bù kě
脱清净智故；九者雨法雨不空，于不可说不可

shuōzhū gēnzhòngshēngzhōng fāngbiàn kāi shì yī qiè zhì xínglìng zhù fó
说诸根众生中，方便开示一切智行令住佛

dào gù shí zhě chūxiàn bù kōng xiàn wú biānxiàng lìng yī qiè zhòng
道故；十者出现不空，现无边相，令一切众

shēng jiē méngzhào gù fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi dé
生皆蒙照故。佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，得

shí zhǒng bù kōng shí zhū tiānwángzhòng jiē lái dǐng lǐ zhū lóngwáng
十种不空时，诸天王众皆来顶礼，诸龙王

zhòngxīng dà xiāngyún zhū yè chāwángdǐng lǐ qí zú ē xiū luó wáng
众兴大香云，诸夜叉王顶礼其足，阿修罗王

gōngjìng gòngyǎng jiā lóu luó wángqiánhòuwéi rào zhū fàn tiānwáng xī
恭敬供养，迦楼罗王前后围绕，诸梵天王悉

lái quànqǐng jǐn nà luó wáng mó hóu luó qié wángxiángòngchēngzàn
来劝请，紧那罗王、摩睺罗伽王咸共称赞，

qián tà pó wángcháng lái qīn jìn zhū rén wángzhòngchéng shì gòngyǎng
乾闼婆王 常 来亲近，诸人王 众 承 事供 养。

fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì liù zhì guāngmíngzàng dà sānmèi
佛子！是为菩萨摩诃萨第六智 光 明 藏大三昧

shànqiǎo zhì
善 巧智。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà liǎo zhī yī qiè shì jiè
“佛子！云何为菩萨摩诃萨了知一切世界

fó zhuāngyánsānmèi fó zǐ cǐ sānmèi hé gù míngliǎo zhī yī qiè
佛 庄 严三昧？佛子！此三昧何故名 了知一切

shì jiè fó zhuāngyán fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi
世界佛 庄 严？佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，

néng cì dì rù dōngfāng shì jiè néng cì dì rù nánfāng shì jiè xī fāng
能次第入东 方世界，能次第入南方世界，西方、

běi fāng sì wéi shàng xià suǒyǒu shì jiè xī yì rú shì néng cì
北方、四维、上 下，所有世界悉亦如是，能次

dì rù jiē jiàn zhū fó chūxīng yú shì yì jiàn bǐ fó yī qiè shén lì
第入。皆见诸佛出兴于世，亦见彼佛一切神力，

yì jiàn zhū fó suǒyǒuyóu xì yì jiàn zhū fó guǎng dà wēi dé yì jiàn
亦见诸佛所有游戏，亦见诸佛广 大威德，亦见

zhū fó zuì shèng zì zài yì jiàn zhū fó dà shī zǐ hǒu yì jiàn zhū fó suǒ
诸佛最 胜 自在，亦见诸佛大师子吼，亦见诸佛所

xiū zhūxíng yì jiàn zhū fó zhǒngzhǒngzhuāngyán yì jiàn zhū fó shén zú
修诸行，亦见诸佛 种 种 庄 严，亦见诸佛神足

biànhuà yì jiàn zhū fó zhòng huì yún jí zhòng huì qīngjìng zhòng huì
变化，亦见诸佛 众 会云集、众 会清净、众 会

guǎng dà zhòng huì yī xiàng zhòng huì duōxiàng zhòng huì chùsuǒ
广 大、众 会一 相、众 会多 相、众 会处所、

zhòng huì jū zhǐ zhòng huì chéngshú zhòng huì tiáo fú zhòng huì wēi
众 会居止、众 会 成 熟、众 会调伏、众 会威

dé rú shì yī qiè xī jiē míngjiàn yì jiànzhòng huì qí liàng dà xiǎoděng
德，如是一切悉皆明见。亦见 众 会其量大小 等

yán fú tí yì jiànzhòng huì děng sì tiān xià yì jiànzhòng huì děngxiǎo
阎浮提，亦见 众 会 等四天下，亦见 众 会 等 小

qiān jiè yì jiànzhòng huì děngzhōngqiān jiè yì jiànzhòng huì liàngděng
千界，亦见 众 会 等 中 千界，亦见 众 会量 等

sānqiān dà qiān shì jiè yì jiànzhòng huì chōngmǎn bǎi qiān yì nà yóu tā
三千大千世界。亦见 众 会 充 满百千亿那由他

fó chà yì jiànzhòng huì chōngmǎn ē sēng qí fó chà yì jiànzhòng huì
佛刹，亦见众会充满阿僧祇佛刹，亦见众会

chōngmǎn bǎi fó chàwēichénshù fó chà yì jiànzhòng huì chōngmǎnqiān
充满百佛刹微尘数佛刹，亦见众会充满千

fó chàwēichénshù fó chà yì jiànzhòng huì chōngmǎn bǎiqiān yì nà
佛刹微尘数佛刹，亦见众会充满百千亿那

yóu tā fó chàwēichénshù fó chà yì jiànzhòng huì chōngmǎn wú shù fó
由他佛刹微尘数佛刹，亦见众会充满无数佛

chàwēichénshù fó chà yì jiànzhòng huì chōngmǎn wú liàng fó chàwēi
刹微尘数佛刹，亦见众会充满无量佛刹微

chénshù fó chà yì jiànzhòng huì chōngmǎn wú biān fó chàwēichénshù
尘数佛刹，亦见众会充满无边佛刹微尘数

fó chà yì jiànzhòng huì chōngmǎn wú děng fó chàwēichénshù fó chà
佛刹，亦见众会充满无等佛刹微尘数佛刹，

yì jiànzhòng huì chōngmǎn bù kě shǔ fó chàwēichénshù fó chà yì jiàn
亦见众会充满不可数佛刹微尘数佛刹，亦见

zhòng huì chōngmǎn bù kě chēng fó chàwēichénshù fó chà yì jiàn
众会充满不可称佛刹微尘数佛刹，亦见

zhòng huì chōngmǎn bù kě sī fó chàwēichénshù fó chà yì jiànzhòng
众会充满不可思佛刹微尘数佛刹，亦见众

huì chōngmǎn bù kě liàng fó chàwēichénshù fó chà yì jiànzhòng huì
会充满不可量佛刹微尘数佛刹，亦见众会

chōngmǎn bù kě shuō fó chàwēichénshù fó chà yì jiànzhòng huì chōng
充满不可说佛刹微尘数佛刹，亦见众会充

mǎn bù kě shuō bù kě shuō fó chàwēichénshù fó chà yì jiàn zhū fó
满不可说不可说佛刹微尘数佛刹。亦见诸佛

yú bǐ zhòng huì dàochǎngzhōng shì xiànzhǒngzhǒngxiàng zhǒngzhǒng shí
于彼众会道场中，示现种种相、种种时、

zhǒngzhǒngguó tǔ zhǒngzhǒngbiànhuà zhǒngzhǒngshéntōng zhǒngzhǒng
种种国土、种种变化、种种神通、种种

zhuāngyán zhǒngzhǒng zì zài zhǒngzhǒngxíngliàng zhǒngzhǒng shì yè
庄严、种种自在、种种形量、种种事业。

pú sà mó hē sà yì jiàn zì shēnwǎng bǐ zhòng huì yì zì jiànshēn zài
菩萨摩诃萨亦见自身往彼众会，亦自见身在

bǐ shuō fǎ yì zì jiànshēnshòu chí fó yǔ yì zì jiànshēnshàn zhī yuán
彼说法，亦自见身受持佛语，亦自见身善知缘

qǐ yì zì jiànshēnzhù zài xū kōng yì zì jiànshēnzhù yú fǎ shēn
起，亦自见身住在虚空，亦自见身住于法身，

yì zì jiànshēn bù shēngrǎnzhuó yì zì jiànshēn bú zhù fēn bié yì zì
亦自见身不生染著，亦自见身不住分别，亦自
jiànshēn wú yǒu pí juàn yì zì jiànshēn pǔ rù zhū zhì yì zì jiànshēn
见身无有疲倦，亦自见身普入诸智，亦自见身
pǔ zhī zhū yì yì zì jiànshēn pǔ rù zhū dì yì zì jiànshēn pǔ rù zhū
普知诸义，亦自见身普入诸地，亦自见身普入诸
qù yì zì jiànshēn pǔ zhī fāngbiàn yì zì jiànshēn pǔ zhù fó qián
趣，亦自见身普知方便，亦自见身普住佛前，
yì zì jiànshēn pǔ rù zhū lì yì zì jiànshēn pǔ rù zhēn rú yì zì
亦自见身普入诸力，亦自见身普入真如，亦自
jiànshēn pǔ rù wú zhēng yì zì jiànshēn pǔ rù zhū fǎ rú shì jiàn shí
见身普入无诤，亦自见身普入诸法。如是见时，
bù fēn bié guó tǔ bù fēn bié zhòngshēng bù fēn bié fó bù fēn bié
不分别国土，不分别众生，不分别佛，不分别
fǎ bù zhí zhuóshēn bù zhí zhuóshēn yè bù zhí zhuó xīn bù zhí
法，不执著身，不执著身业，不执著心，不执
zhuó yì pì rú zhū fǎ bù fēn bié zì xìng bù fēn bié yīn shēng
著意。譬如诸法，不分别自性，不分别音声，
ér zì xìng bù shě míng zì bú miè pú sà mó hē sà yì fù rú shì
而自性不舍、名字不灭；菩萨摩诃萨亦复如是，
bù shě yú xíng suí shì suǒ zuò ér yú cǐ èr wú suǒ zhí zhuó
不舍于行，随世所作，而于此二无所执著。

fó zǐ pú sà mó hē sà jiàn fó wú liàngguāng sè wú liàng
“佛子！菩萨摩诃萨见佛无量光色、无量
xíngxiàng yuánmǎnchéng jiù píngděngqīngjìng yī yī xiànqián fēn
形相，圆满成就，平等清净；一一现前，分
míngzhèngliǎo huòjiàn fó shēnzhǒngzhǒngguāngmíng huòjiàn fó shēn
明证了。或见佛身种种光明，或见佛身
yuánguāng yī xún huòjiàn fó shēn rú shèng rì sè huòjiàn fó shēnwēi
圆光一寻，或见佛身如盛日色，或见佛身微
miàoguāng sè huòjiàn fó shēnzuòqīngjìng sè huòjiàn fó shēnzuòhuáng
妙光色，或见佛身作清净色，或见佛身作黄
jīn sè huòjiàn fó shēnzuò jīn gāng sè huòjiàn fó shēnzuògànqīng sè
金色，或见佛身作金刚色，或见佛身作绀青色，
huòjiàn fó shēnzuò wú biān sè huòjiàn fó shēnzuò dà qīngmó ní bǎo sè
或见佛身作无边色，或见佛身作大青摩尼宝色。
huòjiàn fó shēn qí liàng qī zhǒu huòjiàn fó shēn qí liàng bā zhǒu huòjiàn
或见佛身其量七肘，或见佛身其量八肘，或见

fó shēn qí liàng jiǔ zhǒu huòjiàn fó shēn qí liàng shí zhǒu huòjiàn fó
佛身其量九肘，或见佛身其量十肘，或见佛
shēn èr shí zhǒuliàng huòjiàn fó shēnsān shí zhǒuliàng rú shì nǎi zhì yī
身二十肘量，或见佛身三十肘量，如是乃至一
bǎi zhǒuliàng yī qiānzhǒuliàng huòjiàn fó shēn yī jù lú shèliàng huò
百肘量、一千肘量。或见佛身一俱卢舍量，或
jiàn fó shēnbànyóuxúnliàng huòjiàn fó shēn yī yóuxúnliàng huòjiàn fó
见佛身半由旬量，或见佛身一由旬量，或见佛
shēn shí yóuxúnliàng huòjiàn fó shēn bǎi yóuxúnliàng huòjiàn fó shēnqiān
身十由旬量，或见佛身百由旬量，或见佛身千
yóuxúnliàng huòjiàn fó shēn bǎi qiānyóuxúnliàng huòjiàn fó shēnyán fú
由旬量，或见佛身百千由旬量，或见佛身阎浮
tí liàng huòjiàn fó shēn sì tiān xià liàng huòjiàn fó shēnxiǎoqiān jiè liàng
提量，或见佛身四天下量，或见佛身小千界量，
huòjiàn fó shēnzhōngqiān jiè liàng huòjiàn fó shēn dà qiān jiè liàng huò
或见佛身中千界量，或见佛身大千界量，或
jiàn fó shēn bǎi dà qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēnqiān dà qiān shì jiè
见佛身百大千世界量，或见佛身千大千世界
liàng huòjiàn fó shēn bǎi qiān dà qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn bǎi qiān
量，或见佛身百千大千世界量，或见佛身百千
yì nà yóu tā dà qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn wú shù dà qiān shì jiè
亿那由他大千世界量，或见佛身无数大千世界
liàng huòjiàn fó shēn wú liàng dà qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn wú biān
量，或见佛身无量大千世界量，或见佛身无边
dà qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn wú děng dà qiān shì jiè liàng huòjiàn
大千世界量，或见佛身无等大千世界量，或见
fó shēn bù kě shǔ dà qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn bù kě chēng dà
佛身不可数大千世界量，或见佛身不可称大
qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn bù kě sī dà qiān shì jiè liàng huòjiàn
千世界量，或见佛身不可思大千世界量，或见
fó shēn bù kě liàng dà qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn bù kě shuō dà
佛身不可量大千世界量，或见佛身不可说大
qiān shì jiè liàng huòjiàn fó shēn bù kě shuō bù kě shuō dà qiān shì jiè
千世界量，或见佛身不可说不可说大千世界
liàng fó zǐ pú sà rú shì jiànzhū rú lái wú liàng sè xiàng wú liàng
量。佛子！菩萨如是见诸如来无量色相、无量
xíngzhuàng wú liàng shì xiàn wú liàngguāngmíng wú liàngguāngmíngwǎng
形状、无量示现、无量光明、无量光明网，

qí guāng fèn liàng děng yú fǎ jiè yú fǎ jiè zhōng wú suǒ bú zhào pǔ
其光分量等于法界，于法界中无所不照，普
lìng fā qǐ wú shàng zhì huì yòu jiàn fó shēn wú yǒu rǎn zhuó wú yǒu
令发起无上智慧；又见佛身，无有染著，无有
zhàng ài shàng miào qīng jìng fó zǐ pú sà rú shì jiàn yú fó shēn
障碍，上妙清净。佛子！菩萨如是见于佛身，
ér rú lái shēn bù zēng bù jiǎn pì rú xū kōng yú chóng suǒ shí jiè zǐ
而如来身不增不减。譬如虚空，于虫所食芥子
kǒng zhōng yì bù jiǎn xiǎo yú wú shù shì jiè zhōng yì bù zēng guǎng qí
孔中亦不减小，于无数世界中亦不增广；其
zhū fó shēn yì fù rú shì jiàn dà zhī shí yì wú suǒ zēng jiàn xiǎo zhī shí
诸佛身亦复如是，见大之时亦无所增，见小之时
yì wú suǒ jiǎn fó zǐ pì rú yuè lún yán fú tí rén jiàn qí xíng xiǎo
亦无所减。佛子！譬如月轮，阎浮提人见其形小
ér yì bù jiǎn yuè zhōng zhù zhě jiàn qí xíng dà ér yì bù zēng pú sà
而亦不减，月中住者见其形大而亦不增；菩萨
mó hē sà yì fù rú shì zhù cǐ sān mèi suí qí xīn yào jiàn zhū fó
摩诃萨亦复如是，住此三昧，随其心乐，见诸佛
shēn zhǒng zhǒng huà xiàng yán cí yǎn fǎ shòu chí bú wàng ér rú lái
身种种化相，言辞演法，受持不忘，而如来
shēn bù zēng bù jiǎn fó zǐ pì rú zhòng shēng mìng zhōng zhī hòu jiāng
身不增不减。佛子！譬如众生命终之后，将
shòu shēng shí bù lí yú xīn suǒ jiàn qīng jìng pú sà mó hē sà yì
受生时，不离于心，所见清净；菩萨摩诃萨亦
fù rú shì bù lí yú cǐ shèn shēn sān mèi suǒ jiàn qīng jìng
复如是，不离于此甚深三昧，所见清净。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sān mèi chéng jiù shí
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，成就十
zhǒng sù jí fǎ hé zhě wéi shí suǒ wèi sù zēng zhū xíng yuán mǎn dà
种速疾法。何者为十？所谓速增诸行圆满大
yuàn sù yǐ fǎ guāng zhào yào shì jiān sù yǐ fāng biàn zhuǎn yú fǎ lún
愿，速以法光照耀世间，速以方便转于法轮
dù tuō zhòng shēng sù suí zhòng shēng yè shì xiàn zhū fó qīng jìng guó tǔ
度脱众生，速随众生业示现诸佛清净国土，
sù yǐ píng děng zhì qù rù shí lì sù yǔ yī qiè rú lái tóng zhù sù
速以平等智趣入十力，速与一切如来同住，速
yǐ dà cí lì cuī pò mó jūn sù duàn zhòng shēng yí lìng shēng huān xǐ
以大慈力摧破魔军，速断众生疑令生欢喜，

sù suí shèng jiě shì xiànshénbiàn sù yǐ zhǒngzhǒngmiào fǎ yán cí jìng
速随胜解示现神变，速以种种妙法言辞净
zhū shì jiān fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà fù dé shí zhǒng fǎ yìn yìn
诸世间。佛子！此菩萨摩诃萨复得十种法印，印
yī qiè fǎ hé děngwéi shí yī zhětóng qù lái jīn yī qiè zhū fó
一切法。何等为十？一者同去、来、今一切诸佛
píngděngshàngēn èr zhětóngzhū rú lái dé wú biān jì zhì huì fǎ shēn
平等善根，二者同诸如来得无边际智慧法身，
sān zhětóngzhū rú lái zhù bú èr fǎ sì zhětóngzhū rú lái guānchásān
三者同诸如来住不二法，四者同诸如来观察三
shì wú liàngjìng jiè jiē xī píngděng wǔ zhětóngzhū rú lái dé liǎo dá fǎ
世无量境界皆悉平等，五者同诸如来得了达法
jiè wú ài jìng jiè liù zhětóngzhū rú lái chéng jiù shí lì suǒxíng wú ài
界无碍境界，六者同诸如来成就十力所行无碍，
qī zhětóngzhū rú lái yǒng jué èr xíngzhù wú zhēng fǎ bā zhětóngzhū
七者同诸如来永绝二行住无诤法，八者同诸
rú lái jiàohuàzhòngshēnghéng bù zhǐ xī jiǔ zhětóngzhū rú lái yú zhì
如来教化众生恒不止息，九者同诸如来于智
shànqiǎo yì shànqiǎozhōngnéngshànguānchá shí zhětóngzhū rú lái yǔ
善巧、义善巧中能善观察，十者同诸如来与
yī qiè fó píngděng wú èr
一切佛平等无二。

fó zǐ ruò pú sà mó hē sà chéng jiù cǐ liǎo zhī yī qiè
“佛子！若菩萨摩诃萨成就此了知一切
shì jiè fó zhuāngyán dà sānmèishànqiǎofāngbiànmén shì wú shī zhě
世界佛庄严大三昧善巧方便门，是无师者，
bù yóu tā jiào zì rù yī qiè fó fǎ gù shì zhàng fū zhě néng kāi
不由他教，自入一切佛法故；是丈夫者，能开
wù yī qiè zhòngshēng gù shì qīngjìng zhě zhī xīn xìngběnjìng gù shì
悟一切众生故；是清净者，知心性本净故；是
dì yī zhě néng dù tuō yī qiè shì jiān gù shì ān wèi zhě néng kāi
第一者，能度脱一切世间故；是安慰者，能开
xiǎo yī qiè zhòngshēng gù shì ān zhù zhě wèi zhù fó zhǒngxìngzhě lìng
晓一切众生故；是安住者，未住佛种性者令
dé zhù gù shì zhēn shí zhī zhě rù yī qiè zhì mén gù shì wú yì xiǎng
得住故；是真实知者，入一切智门故；是无异想
zhě suǒyán wú èr gù shì zhù fǎ zàngzhě shì yuànliǎo zhī yī qiè fó
者，所言无二故；是住法藏者，誓愿了知一切佛

fǎ gù shì néng yù fǎ yǔ zhě suí zhòngshēng xīn yào xī lìng chōng zú
法故；是能雨法雨者，随众生心乐悉令充足

gù fó zǐ pì rú dì shì yú dǐng jì zhōng zhì mó ní bǎo yǐ
故。佛子！譬如帝释，于顶髻中置摩尼宝，以

bǎo lì gù wēiguāngzhuǎnshèng qí shì tiānwángchūhuò cǐ bǎo zé dé
宝力故，威光转盛。其释天王初获此宝则得

shí fǎ chūguò yī qiè sān shí sāntiān hé děngwéi shí yī zhě sè
十法，出过一切三十三天。何等为十？一者色

xiàng èr zhěxíng tǐ sān zhě shì xiàn sì zhějuànshǔ wǔ zhě zī jù
相，二者形体，三者示现，四者眷属，五者资具，

liù zhě yīn shēng qī zhěshéntōng bā zhě zì zài jiǔ zhě huì jiě
六者音声，七者神通，八者自在，九者慧解，

shí zhě zhì yòng rú shì shí zhǒng xī guò yī qiè sān shí sāntiān pú
十者智用。如是十种，悉过一切三十三天。菩

sà mó hē sà yì fù rú shì chū shǐ huò dé cǐ sānmèi shí zé dé shí
萨摩诃萨亦复如是，初始获得此三昧时，则得十

zhǒngguǎng dà zhì zàng hé děngwéi shí yī zhězhàoyào yī qiè fó
种广大智藏。何等为十？一者照耀一切佛

chà zhì èr zhě zhī yī qiè zhòngshēngshòushēng zhì sān zhě pǔ zuò sān
刹智，二者知一切众生受生智，三者普作三

shì biànhuà zhì sì zhě pǔ rù yī qiè fó shēn zhì wǔ zhětōng dá yī
世变化智，四者普入一切佛身智，五者通达一

qiè fó fǎ zhì liù zhě pǔ shè yī qiè jìng fǎ zhì qī zhě pǔ lìng yī qiè
切佛法智，六者普摄一切净法智，七者普令一切

zhòngshēng rù fǎ shēn zhì bā zhěxiànjiàn yī qiè fǎ pǔ yǎnqīngjìng zhì
众生入法身智，八者现见一切法普眼清净智，

jiǔ zhě yī qiè zì zài dào yú bǐ àn zhì shí zhě ān zhù yī qiè guǎng dà
九者一切自在到于彼岸智，十者安住一切广大

fǎ pǔ jìn wú yú zhì
法普尽无余智。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi fù dé shí zhǒng
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，复得十种

zuì qīngjìng wēi dé shēn hé děngwéi shí yī zhěwèizhàoyào bù kě
最清净威德身。何等为十？一者为照耀不可

shuō bù kě shuō shì jiè gù fàng bù kě shuō bù kě shuōguāngmíng lún
说不可说世界故，放不可说不可说光明轮；

èr zhěwèi lìng shì jiè xiánqīngjìng gù fàng bù kě shuō bù kě shuō wú liàng
二者为令世界咸清净故，放不可说不可说无量

sè xiàngguāngmíng lún sān zhě wèi tiáo fú zhòngshēng gù fàng bù kě
色相光明轮；三者为调伏众生故，放不可
shuō bù kě shuōguāngmíng lún sì zhě wèi qīn jìn yī qiè zhū fó gù huà
说不可说光明轮；四者为亲近一切诸佛故，化
zuò bù kě shuō bù kě shuōshēn wǔ zhě wèi chéng shì gòngyǎng yī qiè zhū
作不可说不可说身；五者为承事供养一切诸
fó gù yù bù kě shuō bù kě shuōzhǒngzhǒng shū miàoxiānghuāyún liù
佛故，雨不可说不可说种种殊妙香华云；六
zhě wèi chéng shì gòngyǎng yī qiè fó jí tiáo fú yī qiè zhòngshēng gù
者为承事供养一切佛，及调伏一切众生故，
yú yī yī máokǒngzhōnghuà zuò bù kě shuō bù kě shuōzhǒngzhǒng yīn
于一一毛孔中化作不可说不可说种种音
yuè qī zhě wèi chéng shú zhòngshēng gù xiàn bù kě shuō bù kě shuō
乐；七者为成熟众生故，现不可说不可说
zhǒngzhǒng wú liàng zì zài shénbiàn bā zhě wèi yú shí fāngzhǒngzhǒng
种种无量自在神变；八者为于十方种种
mínghào yī qiè fó suǒ qǐngwèn fǎ gù yī bù chāoguò bù kě shuō bù
名号一切佛所请问法故，一步超过不可说不
kě shuō shì jiè jiǔ zhě wèi lìng yī qiè zhòngshēng jiànwén zhī zhě jiē bù
可说世界；九者为令一切众生见闻之者皆不
kōng gù xiàn bù kě shuō bù kě shuōzhǒngzhǒng wú liàngqīng jìng sè xiàng
空故，现不可说不可说种种无量清净色相
shēn wú néngjiàndǐng shí zhě wèi yǔ zhòngshēng kāi shì wú liàng mì mì
身，无能见顶；十者为与众生开示无量秘密
fǎ gù fā bù kě shuō bù kě shuō yīn shēng yǔ yán fó zǐ pú sà
法故，发不可说不可说音声语言。佛子！菩萨
mó hē sà dé cǐ shí zhǒng zuì qīng jìng wēi dé shēn yǐ néng lìng zhòng
摩诃萨得此十种最清净威德身已，能令众
shēng dé shí zhǒngyuánmǎn hé děngwéi shí yī zhěnéng lìng zhòng
生得十种圆满。何等为十？一者能令众
shēng dé jiàn yú fó èr zhěnéng lìng zhòngshēngshēn xìn yú fó sān zhě
生得见于佛，二者能令众生深信于佛，三者
néng lìng zhòngshēng tīngwén yú fǎ sì zhěnéng lìng zhòngshēng zhī yǒu fó
能令众生听闻于法，四者能令众生知有佛
shì jiè wǔ zhěnéng lìng zhòngshēngjiàn fó shénbiàn liù zhěnéng lìng
世界，五者能令众生见佛神变，六者能令
zhòngshēngniànsuǒ jí yè qī zhěnéng lìng zhòngshēngdìng xīn yuánmǎn
众生念所集业，七者能令众生定心圆满，

bā zhě néng lìng zhòngshēng rù fó qīngjìng jiǔ zhě néng lìng zhòngshēng fā
八者能令众生入佛清净，九者能令众生发
pú tí xīn shí zhě néng lìng zhòngshēngyuánmǎn fó zhì fó zǐ pú
菩提心，十者能令众生圆满佛智。佛子！菩
sà mó hē sà lìng zhòngshēng dé shí zhǒngyuánmǎn yǐ fù wèizhòng
萨摩诃萨令众生得十种圆满已，复为众
shēngzuò shí zhǒng fó shì hé děngwéi shí suǒ wèi yǐ yīn shēngzuò fó
生作十种佛事。何等为十？所谓以音声作佛
shì wèi chéng shú zhòngshēng gù yǐ sè xíngzuò fó shì wèitiáo fú
事，为成熟众生故；以色形作佛事，为调伏
zhòngshēng gù yǐ yì niànzuò fó shì wèiqīngjìng zhòngshēng gù yǐ
众生故；以忆念作佛事，为清净众生故；以
zhèndòng shì jiè zuò fó shì wèi lìng zhòngshēng lí è qù gù yǐ fāng
震动世界作佛事，为令众生离恶趣故；以方
biàn jué wù zuò fó shì wèi lìng zhòngshēng bù shī niàn gù yǐ mèngzhōng
便觉悟作佛事，为令众生不失念故；以梦中
xiànxiàngzuò fó shì wèi lìng zhòngshēnghéngzhèngniàn gù yǐ fàng dà
现相作佛事，为令众生恒正念故；以放大
guāngmíngzuò fó shì wèi pǔ shè qǔ zhūzhòngshēng gù yǐ xiū pú sà
光明作佛事，为普摄取诸众生故；以修菩萨
xíngzuò fó shì wèi lìng zhòngshēngzhùshèngyuàn gù yǐ chéngzhèngděng
行作佛事，为令众生住胜愿故；以成正等
jué zuò fó shì wèi lìng zhòngshēng zhī huàn fǎ gù yǐ zhuànmiào fǎ lún
觉作佛事，为令众生知幻法故；以转妙法轮
zuò fó shì wèizhòngshuō fǎ bù shī shí gù yǐ xiànzhùshòumìngzuò fó
作佛事，为众说法不失时故；以现住寿命作佛
shì wèitiáo fú yī qiè zhòngshēng gù yǐ shì bō niè pánzuò fó shì
事，为调伏一切众生故；以示般涅槃作佛事，
zhī zhū zhòngshēng qǐ pí yàn gù fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì
知诸众生起疲厌故。佛子！是为菩萨摩诃萨第
qī liǎo zhī yī qiè shì jiè fó zhuāngyán dà sānmèishànqiǎo zhì
七了知一切世界佛庄严大三昧善巧智。

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāng zài huì dà fǎ chóngxuān gāochāo shí shèng yǔ sān
普光再会.大法重宣.高超十圣与三
xián děng jué yì yōuxuán xīn yuè gū yuán jiū jìng lí yánquán
贤.等觉义幽玄.心月孤圆.究竟离言诠.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

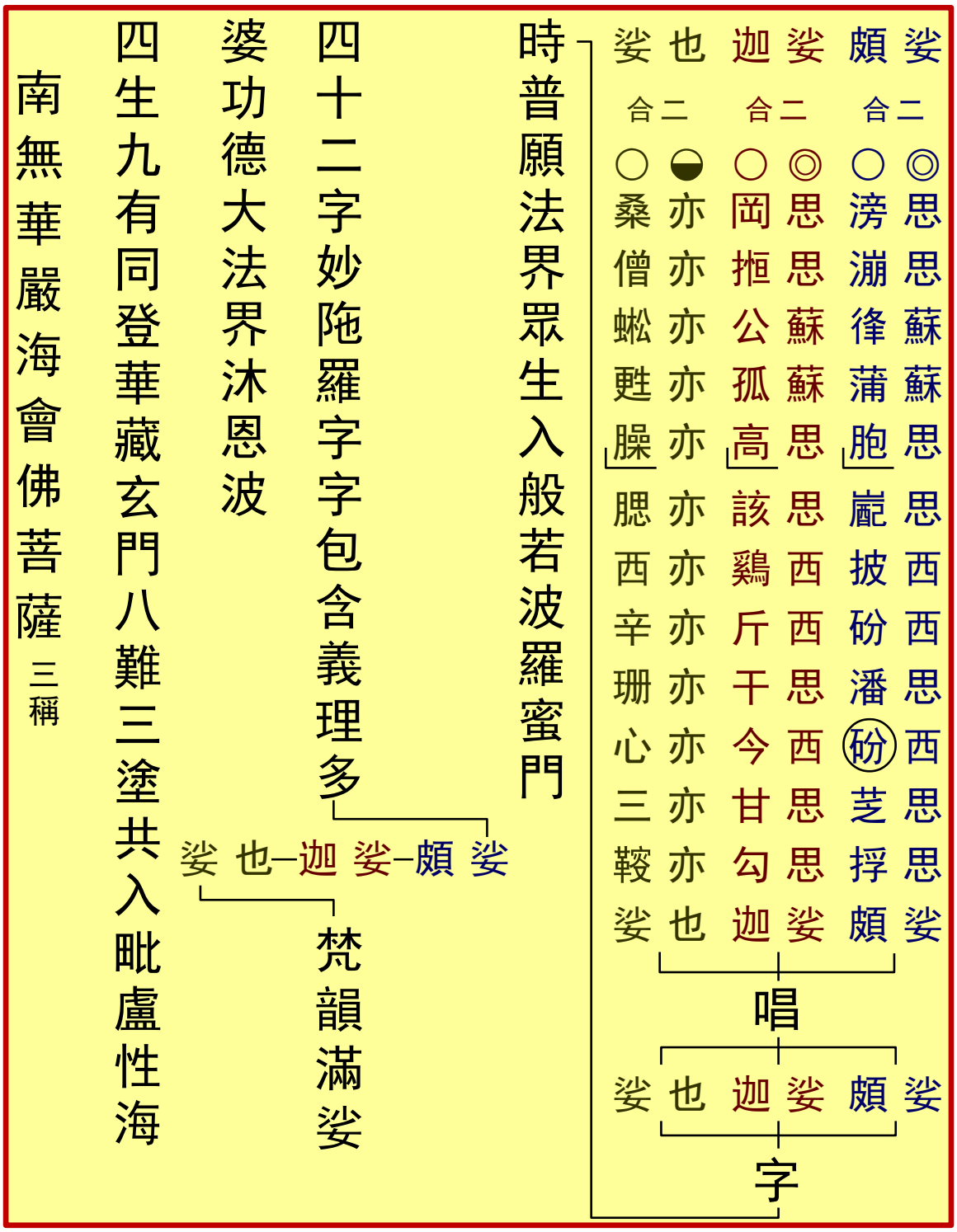

sao pao si pang si peng su pong su pu si

37. 娑頗（二合） 思滂.思溯.蘇徸.蘇蒲.思

pao si pai si pi si pin si pan si pin si pan si

胞.思巉.西披.西砂.思潘.西砂.思芝.思

pou sao pao chàng sao pao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng

捋.娑頗 唱 娑頗字时. 普愿法界众生.

rù bō rě bō luó mì mén
入般若波罗蜜门.

saogao si gang si geng su gong su gu si gao
38. 娑迦(二合) 思岡.思挃.蘇公.蘇孤.思高.

si gai si gi si gin si gan si gin si gan si gou saogao chàng
思該.西鷄.西斤.思干.西今.思甘.思勾.娑迦 唱

sao gao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
娑迦字时. 普愿法界众生. 入般若波罗蜜

mén
门.

ye shao yi shang yi sheng yi shong yi shu yi
39. 也娑 (二合) 亦桑.亦僧.亦蜙.亦甦.亦

shao yi shai yi shi yi shin yì shan yi shin yi shan yi shou ye
臊.亦腮.亦西.亦辛.亦珊.亦心.亦三.亦鞍. 也

shao chàng ye shao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
娑 唱 也娑字时. 普愿法界众生. 入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō saopao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑頗.

saogao ye shao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn
娑迦. 也娑. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩

bō
波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sì shí èr

大方广佛华严经卷第四十二

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[3]

shí dìng pǐn dì èr shí qī zhī sān

十定品第二十七之三

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà yī qiè zhòngshēngchā

“佛子！云何为菩萨摩诃萨一切众生差

bié shēnsānmèi fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi dé shí

别身三昧？佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，得十

zhǒng wú suǒzhuó hé zhě wéi shí suǒ wèi yú yī qiè chà wú suǒzhuó

种无所著。何者为十？所谓于一切刹无所著，

yú yī qiè fāng wú suǒzhuó yú yī qiè jié wú suǒzhuó yú yī qiè zhòng

于一切方无所著，于一切劫无所著，于一切众

wú suǒzhuó yú yī qiè fǎ wú suǒzhuó yú yī qiè pú sà wú suǒzhuó

无所著，于一切法无所著，于一切菩萨无所著，

yú yī qiè pú sà yuàn wú suǒzhuó yú yī qiè sānmèi wú suǒzhuó yú

于一切菩萨愿无所著，于一切三昧无所著，于

yī qiè fó wú suǒzhuó yú yī qiè dì wú suǒzhuó shì wéi shí

一切佛无所著，于一切地无所著。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yú cǐ sānmèiyún hé rù yún

“佛子！菩萨摩诃萨于此三昧云何入？云

hé qǐ fó zǐ pú sà mó hē sà yú cǐ sānmèi nèi shēn rù wài

何起？佛子！菩萨摩诃萨于此三昧，内身入，外

shēn qǐ wàishēn rù nèi shēn qǐ tóngshēn rù yì shēn qǐ yì

身起；外身入，内身起；同身入，异身起；异

shēn rù tóngshēn qǐ rén shēn rù yè chāshēn qǐ yè chāshēn rù

身入，同身起；人身入，夜叉身起；夜叉身入，

lóngshēn qǐ lóngshēn rù ē xiū luó shēn qǐ ē xiū luó shēn rù

龙身起；龙身入，阿修罗身起；阿修罗身入，

tiānshēn qǐ tiānshēn rù fànwángshēn qǐ fànwángshēn rù yù

天身起；天身入，梵王身起；梵王身入，欲

[3] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

jiè shēn qǐ tiānzhōng rù dì yù qǐ dì yù rù rén jiān qǐ
界身起；天中入，地狱起；地狱入，人间起；

rén jiān rù yú qù qǐ qiānshēn rù yī shēn qǐ yī shēn rù
人间入，余趣起；千身入，一身起；一身入，

qiānshēn qǐ nà yóu tā shēn rù yī shēn qǐ yī shēn rù nà yóu
千身起；那由他身入，一身起；一身入，那由

tā shēn qǐ yán fú tí zhòngshēngzhòngzhōng rù xī qú tuó ní zhòng
他身起；阎浮提众生众中入，西瞿陀尼众

shēngzhòngzhōng qǐ xī qú tuó ní zhòngshēngzhòngzhōng rù běi jū
生众中起；西瞿陀尼众生众中入，北拘

lú zhòngshēngzhòngzhōng qǐ běi jū lú zhòngshēngzhòngzhōng rù
卢众生众中起；北拘卢众生众中入，

dōng pí tí hē zhòngshēngzhòngzhōng qǐ dōng pí tí hē zhòngshēng
东毗提诃众生众中起；东毗提诃众生

zhòngzhōng rù sān tiān xià zhòngshēngzhòngzhōng qǐ sān tiān xià zhòng
众中入，三天下众生众中起；三天下众

shēngzhòngzhōng rù sì tiān xià zhòngshēngzhòngzhōng qǐ sì tiān xià
生众中入，四天下众生众中起；四天下

zhòngshēngzhòngzhōng rù yī qiè hǎi chā bié zhòngshēngzhòngzhōng qǐ
众生众中入，一切海差别众生众中起；

yī qiè hǎi chā bié zhòngshēngzhòngzhōng rù yī qiè hǎi shénzhòngzhōng
一切海差别众生众中入，一切海神众中

qǐ yī qiè hǎi shénzhòngzhōng rù yī qiè hǎi shuǐ dà zhōng qǐ yī
起；一切海神众中入，一切海水大中起；一

qiè hǎi shuǐ dà zhōng rù yī qiè hǎi dì dà zhōng qǐ yī qiè hǎi dì dà
切海水大中入，一切海地大中起；一切海地大

zhōng rù yī qiè hǎi huǒ dà zhōng qǐ yī qiè hǎi huǒ dà zhōng rù
中入，一切海火大中起；一切海火大中入，

yī qiè hǎi fēng dà zhōng qǐ yī qiè hǎi fēng dà zhōng rù yī qiè sì dà
一切海风大中起；一切海风大中入，一切四大

zhǒngzhōng qǐ yī qiè sì dà zhǒngzhōng rù wú shēng fǎ zhōng qǐ
种中起；一切四大种中入，无生法中起；

wú shēng fǎ zhōng rù miàogāoshānzhōng qǐ miàogāoshānzhōng rù
无生法中入，妙高山中起；妙高山中入，

qī bǎoshānzhōng qǐ qī bǎoshānzhōng rù yī qiè dì zhǒngzhǒng jià
七宝山中起；七宝山中入，一切地种种稼

sè shù lín hēi shānzhōng qǐ yī qiè dì zhǒngzhǒng jià sè shù lín hēi
穑树林黑山中起；一切地种种稼穑树林黑

shānzhōng rù yī qiè miàoxiānghuābǎozhuāngyánzhōng qǐ yī qiè miào
山 中 入，一切妙 香 华宝 庄 严 中 起；一切妙

xiānghuābǎozhuāngyánzhōng rù yī qiè sì tiān xià xià fāng shàngfāng
香 华宝 庄 严 中 入，一切四天下下方、上 方

yī qiè zhòngshēngshòushēngzhōng qǐ yī qiè sì tiān xià xià fāng shàng
一切 众 生 受 生 中 起；一切四天下下方、上

fāng yī qiè zhòngshēngshòushēngzhōng rù xiǎoqiān shì jiè zhòngshēng
方一切 众 生 受 生 中 入，小千世界 众 生

zhòngzhōng qǐ xiǎoqiān shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng rù zhōngqiān shì
众 中 起；小千世界 众 生 众 中 入，中 千世

jiè zhòngshēngzhòngzhōng qǐ zhōngqiān shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng
界 众 生 众 中 起；中 千世界 众 生 众 中

rù dà qiān shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng qǐ dà qiān shì jiè zhòng
入，大千世界 众 生 众 中 起；大千世界 众

shēngzhòngzhōng rù bǎi qiān yì nà yóu tā sān qiān dà qiān shì jiè zhòng
生 众 中 入，百千亿那由他三千大千世界 众

shēngzhòngzhōng qǐ bǎi qiān yì nà yóu tā sān qiān dà qiān shì jiè zhòng
生 众 中 起；百千亿那由他三千大千世界 众

shēngzhòngzhōng rù wú shù shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng qǐ wú shù
生 众 中 入，无数世界 众 生 众 中 起；无数

shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng rù wú liàng shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng
世界 众 生 众 中 入，无量世界 众 生 众 中

qǐ wú liàng shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng rù wú biān fó chàzhòng
起；无量世界 众 生 众 中 入，无边佛刹 众

shēngzhòngzhōng qǐ wú biān fó chàzhòngshēngzhòngzhōng rù wú děng
生 众 中 起；无边佛刹 众 生 众 中 入，无等

fó chàzhòngshēngzhòngzhōng qǐ wú děng fó chàzhòngshēngzhòngzhōng
佛刹 众 生 众 中 起；无等佛刹 众 生 众 中

rù bù kě shǔ shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng qǐ bù kě shǔ shì jiè
入，不可数世界 众 生 众 中 起；不可数世界

zhòngshēngzhòngzhōng rù bù kě chēng shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng qǐ
众 生 众 中 入，不可 称 世界 众 生 众 中 起；

bù kě chēng shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng rù bù kě sī shì jiè zhòng
不可 称 世界 众 生 众 中 入，不可思世界 众

shēngzhòngzhōng qǐ bù kě sī shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng rù bù
生 众 中 起；不可思世界 众 生 众 中 入，不

kě liàng shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng qǐ bù kě liàng shì jiè zhòngshēng
可量世界 众 生 众 中 起；不可量世界 众 生

zhòngzhōng rù bù kě shuō shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng qǐ bù kě
众 中 入，不可说世界 众 生 众 中 起；不可
shuō shì jiè zhòngshēngzhòngzhōng rù bù kě shuō bù kě shuō shì jiè
说世界 众 生 众 中 入，不可说不可说世界
zhòngshēngzhòngzhōng qǐ bù kě shuō bù kě shuō shì jiè zhòngshēng
众 生 众 中 起；不可说不可说世界 众 生
zhòngzhōng rù zá rǎn zhòngshēngzhòngzhōng qǐ zá rǎn zhòngshēng
众 中 入，杂染 众 生 众 中 起；杂染 众 生
zhòngzhōng rù qīng jìng zhòngshēngzhòngzhōng qǐ qīng jìng zhòngshēng
众 中 入，清净 众 生 众 中 起；清净 众 生
zhòngzhōng rù zá rǎn zhòngshēngzhòngzhōng qǐ yǎn chù rù ěr chù
众 中 入，杂染 众 生 众 中 起；眼处入，耳处
qǐ ěr chù rù yǎn chù qǐ bí chù rù shé chù qǐ shé chù rù
起；耳处入，眼处起；鼻处入，舌处起；舌处入，
bí chù qǐ shēn chù rù yì chù qǐ yì chù rù shēn chù qǐ zì
鼻处起；身处入，意处起；意处入，身处起；自
chù rù tā chù qǐ tā chù rù zì chù qǐ yī wēi chénzhōng rù
处入，他处起；他处入，自处起；一微 尘 中 入，
wú shù shì jiè wēi chénzhōng qǐ wú shù shì jiè wēi chénzhōng rù yī
无数世界微 尘 中 起；无数世界微 尘 中 入，一
wēi chénzhōng qǐ shēngwén rù dú jué qǐ dú jué rù shēngwén
微 尘 中 起；声 闻入，独觉起；独觉入，声 闻
qǐ zì shēn rù fó shēn qǐ fó shēn rù zì shēn qǐ yī niàn
起；自身入，佛身起；佛身入，自身起；一念
rù yì jié qǐ yì jié rù yī niàn qǐ tóngniàn rù bié shí qǐ
入，亿劫起；亿劫入，一念起；同念入，别时起；
bié shí rù tóngniàn qǐ qián jì rù hòu jì qǐ hòu jì rù qián
别时入，同念起；前际入，后际起；后际入，前
jì qǐ qián jì rù zhōng jì qǐ zhōng jì rù qián jì qǐ sān
际起；前际入，中 际起；中 际入，前际起；三
shì rù chà nà qǐ chà nà rù sān shì qǐ zhēn rú rù yánshuō
世入，刹那起；刹那入，三世起；真如入，言说
qǐ yánshuō rù zhēn rú qǐ
起；言说入，真如起。

fó zǐ pì rú yǒu rén wéi guǐ suǒ chí qí shēnzhàndòng bù
“佛子！譬如有人为鬼所持，其身战 动 不
néng zì ān guǐ bú xiànshēn lìng tā shēnrán pú sà mó hē sà zhù cǐ
能自安，鬼不现身令他身然；菩萨摩诃萨住此

sānmèi yì fù rú shì zì shēn rù dìng tā shēn qǐ tā shēn rù dìng zì
三昧亦复如是，自身入定他身起，他身入定自
shēn qǐ fó zǐ pì rú sǐ shī yǐ zhòu lì gù ér néng qǐ xíng suí
身起。佛子！譬如死尸以咒力故而能起行，随
suǒ zuò shì jiē dé chéng jiù shī zhī yǔ zhòu suī gè chā bié ér néng hé
所作事皆得成就，尸之与咒虽各差别，而能和
hé chéng jiù bǐ shì pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi yì fù rú shì
合成就彼事；菩萨摩诃萨住此三昧亦复如是，
tóngjìng rù dìng yì jìng qǐ yì jìng rù dìngtóngjìng qǐ fó zǐ pì rú
同境入定异境起，异境入定同境起。佛子！譬如
bǐ qiū dé xīn zì zài huò yǐ yī shēnzuòduōshēn huò yǐ duōshēnzuò
比丘得心自在，或以一身作多身，或以多身作
yī shēn fēi yī shēnmòduōshēnshēng fēi duōshēnmò yī shēnshēng
一身，非一身没多身生，非多身没一身生；
pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi yì fù rú shì yī shēn rù dìngduōshēn
菩萨摩诃萨住此三昧亦复如是，一身入定多身
qǐ duōshēn rù dìng yī shēn qǐ fó zǐ pì rú dà dì qí wèi yī
起，多身入定一身起。佛子！譬如大地其味一
zhǒng suǒshēngmiáo jià zhǒngzhǒngwèi bié dì suī wú chā bié rán wèi
种，所生苗稼种种味别，地虽无差别，然味
yǒu shū yì pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi yì fù rú shì wú suǒ fēn
有殊异；菩萨摩诃萨住此三昧亦复如是，无所分
bié rán yǒu yī zhǒng rù dìngduōzhǒng qǐ duōzhǒng rù dìng yī zhǒng
别，然有一种入定多种起，多种入定一种
qǐ
起。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi dé shí zhǒng
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，得十种
chēngzàn fǎ zhī suǒ chēngzàn hé zhě wéi shí suǒ wèi rù zhēn rú gù
称赞法之所称赞。何者为十？所谓入真如故，
míngwéi rú lái jué yī qiè fǎ gù míng zhī wéi fó wéi yī qiè shì jiān
名为如来；觉一切法故，名之为佛；为一切世间
suǒ chēngzàn gù míngwéi fǎ shī zhī yī qiè fǎ gù míng yī qiè zhì
所称赞故，名为法师；知一切法故，名一切智；
wéi yī qiè shì jiān suǒ guī yī gù míngsuǒ yī chù liǎo dá yī qiè fǎ fāng
为一切世间所归依故，名所依处；了达一切法方
biàn gù míngwéidǎo shī yǐn yī qiè zhòngshēng rù sà pó rě dào gù
便故，名为导师；引一切众生入萨婆若道故，

míng dà dǎo shī wéi yī qiè shì jiān dēng gù míng wéi guāng míng xīn
名大导师；为一切世间灯故，名为光明；心
zhì yuán mǎn yì lì chéng jiù suǒ zuò jiē bàn zhù wú ài zhì fēn
志圆满，义利成就，所作皆办[4]，住无碍智，分
bié liǎo zhī yī qiè zhū fǎ gù míng wéi shí lì zì zài tōng dá yī qiè fǎ
别了知一切诸法故，名为十力自在；通达一切法
lún gù míng yī qiè jiàn zhě shì wéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà
轮故，名一切见者。是为十。佛子！菩萨摩诃萨
zhù cǐ sān mèi fù dé shí zhǒng guāng míng zhào yào hé zhě wéi shí
住此三昧，复得十种光明照耀。何者为十？
suǒ wèi dé yī qiè zhū fó guāng míng yǔ bǐ píng děng gù dé yī qiè shì
所谓得一切诸佛光明，与彼平等故；得一切世
jiè guāng míng pǔ néng yán jìng gù dé yī qiè zhòng shēng guāng míng
界光明，普能严净故；得一切众生光明，
xī wǎng tiáo fú gù dé wú liàng wú wèi guāng míng fǎ jiè wéi chǎng yǎn
悉往调伏故；得无量无畏光明，法界为场演
shuō gù dé wú chā bié guāng míng zhī yī qiè fǎ wú zhǒng zhǒng xìng gù
说故；得无差别光明，知一切法无种种性故；
dé fāng biàn guāng míng yú yī qiè fǎ lí yù jì ér zhèng rù gù dé
得方便光明，于一切法离欲际而证入故；得
zhēn shí guāng míng yú yī qiè fǎ lí yù jì xīn píng děng gù dé biàn
真实光明，于一切法离欲际心平等故；得遍
yī qiè shì jiān shén biàn guāng míng méng fó suǒ jiā héng bù xī gù dé
一切世间神变光明，蒙佛所加恒不息故；得
shàn sī wéi guāng míng dào yī qiè fó zì zài àn gù dé yī qiè fǎ zhēn
善思惟光明，到一切佛自在岸故；得一切法真
rú guāng míng yú yī máo kǒng zhōng shàn shuō yī qiè gù shì wéi shí
如光明，于一毛孔中善说一切故。是为十。
fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sān mèi fù dé shí zhǒng wú suǒ zuò
佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，复得十种无所作。
hé zhě wéi shí suǒ wèi shēn yè wú suǒ zuò yǔ yè wú suǒ zuò yì yè
何者为十？所谓身业无所作，语业无所作，意业
wú suǒ zuò shén tōng wú suǒ zuò liǎo fǎ wú xìng wú suǒ zuò zhī yè bú
无所作，神通无所作，了法无性无所作，知业不
huài wú suǒ zuò wú chā bié zhì wú suǒ zuò wú shēng qǐ zhì wú suǒ zuò
坏无所作，无差别智无所作，无生起智无所作，

[4] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辦

zhī fǎ wú miè wú suǒ zuò suí shùn yú wén bú huài yú yì wú suǒ zuò shì
知法无灭无所作，随顺于文不坏于义无所作。是
wéi shí
为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi wú liàngjìng jiè
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，无量境界
zhǒngzhǒngchā bié suǒ wèi yī rù duō qǐ duō rù yī qǐ tóng rù yì
种种差别。所谓一入多起，多入一起；同入异
qǐ yì rù tóng qǐ xì rù cū qǐ cū rù xì qǐ dà rù xiǎo qǐ
起，异入同起；细入粗起，粗入细起；大入小起，
xiǎo rù dà qǐ shùn rù nì qǐ nì rù shùn qǐ wú shēn rù yǒushēn
小入大起；顺入逆起，逆入顺起；无身入有身
qǐ yǒushēn rù wú shēn qǐ wú xiàng rù yǒuxiàng qǐ yǒuxiàng rù wú
起，有身入无身起；无相入有相起，有相入无
xiàng qǐ qǐ zhōng rù rù zhōng qǐ rú shì jiē shì cǐ zhī sānmèi zì
相起；起中入，入中起。如是皆是此之三昧自
zài jìng jiè fó zǐ pì rú huàn shī chí zhòu dé chéng néngxiàn
在境界。佛子！譬如幻师，持咒得成，能现
zhǒngzhǒngchā bié xíngxiàng zhòu yǔ huàn bié ér néngzuòhuàn zhòuwéi
种种差别形相；咒与幻别而能作幻，咒唯
shì shēng ér nénghuànzuòyǎn shí suǒ zhī zhǒngzhǒngzhū sè ěr shí suǒ
是声而能幻作眼识所知种种诸色、耳识所
zhī zhǒngzhǒngzhūshēng bí shí suǒ zhī zhǒngzhǒngzhūxiāng shé shí suǒ
知种种诸声、鼻识所知种种诸香、舌识所
zhī zhǒngzhǒngzhūwèi shēn shí suǒ zhī zhǒngzhǒngzhūchù yì shí suǒ zhī
知种种诸味、身识所知种种诸触、意识所知
zhǒngzhǒng jìng jiè pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi yì fù rú shì tóng
种种境界。菩萨摩诃萨住此三昧亦复如是，同
zhōng rù dìng yì zhōng qǐ yì zhōng rù dìngtóngzhōng qǐ fó zǐ pì
中入定异中起，异中入定同中起。佛子！譬
rú sān shí sāntiāngòng ē xiū luó dòuzhàn zhī shí zhū tiān dé shèng xiū
如三十三天共阿修罗斗战之时，诸天得胜，修
luó tuì nǜ ē xiū luówáng qí shēncháng dà qī bǎi yóuxún sì bīngwéi
罗退衄；阿修罗王其身长大七百由旬，四兵围
rào wú shùqiānwàn yǐ huànshù lì jiàngzhū jūn zhòng tóng shí zǒu rù
绕无数千万，以幻术力将诸军众，同时走入
ǒu sī kǒngzhōng pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ shànchéng jiù
藕丝孔中。菩萨摩诃萨亦复如是，已善成就

zhū huàn zhì dì huàn zhì jí shì pú sà pú sà jí shì huàn zhì shì
诸幻智地，幻智即是菩萨，菩萨即是幻智，是

gù néng yú wú chā bié fǎ zhōng rù dìng chā bié fǎ zhōng qǐ chā bié
故能于无差别法中入定、差别法中起，差别

fǎ zhōng rù dìng wú chā bié fǎ zhōng qǐ fó zǐ pì rú nóng fū tián
法中入定、无差别法中起。佛子！譬如农夫田

zhōng xià zhǒng zhǒng zǐ zài xià guǒshēng yú shàng pú sà mó hē
中下种，种子在下，果生于上。菩萨摩诃

sà zhù cǐ sānmèi yì fù rú shì yī zhōng rù dìngduōzhōng qǐ duō
萨住此三昧亦复如是，一中入定多中起，多

zhōng rù dìng yī zhōng qǐ fó zǐ pì rú nán nǚ chì bái hé hé huò
中入定一中起。佛子！譬如男女赤白和合，或

yǒuzhòngshēng yú zhōngshòushēng ěr shí míngwéi gē luó luó wèi cóng
有众生于中受生，尔时名为歌罗逻位，从

cǐ cì dì zhù mǔ tāi zhōng mǎn zú shí yuè shàn yè lì gù yī
此次第，住母胎中，满足十月；善业力故，一

qiè zhī[5] fēn jiē dé chéng jiù zhū gēn bù quē xīn yì míngliǎo qí gē
切支分皆得成就，诸根不缺，心意明了；其歌

luó luó yǔ bǐ liù gēn tǐ zhuàng gè bié yǐ yè lì gù ér néng lìng bǐ
罗逻与彼六根体状各别，以业力故，而能令彼

cì dì chéng jiù shòutóng yì lèi zhǒngzhǒngguǒbào pú sà mó hē sà
次第成就，受同异类种种果报。菩萨摩诃萨

yì fù rú shì cóng yī qiè zhì gē luó luó wèi xìn jiě yuàn lì jiàn cì
亦复如是，从一切智歌罗逻位，信解愿力渐次

zēngzhǎng qí xīn guǎng dà rèn yùn zì zài wú zhōng rù dìngyǒuzhōng
增长；其心广大，任运自在，无中入定有中

qǐ yǒuzhōng rù dìng wú zhōng qǐ fó zǐ pì rú lónggōng yī dì ér
起，有中入定无中起。佛子！譬如龙宫依地而

lì bù yī xū kōng lóng yī gōngzhù yì bú zài kōng ér néngxīng
立，不依虚空，龙依宫住，亦不在空，而能兴

yúnbiànmǎnkōngzhōng yǒu rén yǎng shì suǒ jiàngōngdiàn dāng zhī jiē shì
云遍满空中；有人仰视所见宫殿，当知皆是

qián tà pó chéng fēi shì lónggōng fó zǐ lóng suī chǔ xià ér yún bù
乾闼婆城，非是龙宫。佛子！龙虽处下而云布

shàng pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi yì fù rú shì yú wú xiàng rù
上。菩萨摩诃萨住此三昧亦复如是，于无相入

[5] 丽本：肢；永乐北藏本及龙藏本：支

yǒuxiàng qǐ yú yǒuxiàng rù wú xiàng qǐ fó zǐ pì rú miàoguāng
有相起，于有相入无相起。佛子！譬如妙光
dà fàn tiānwáng suǒ zhù zhī gōng míng yī qiè shì jiān zuì shèng qīng jìng zàng
大梵天王所住之宮，名一切世间最胜清净藏；
cǐ dà gōngzhōng pǔ jiàn sān qiān dà qiān shì jiè zhū sì tiān xià tiāngōng
此大宮中，普见三千大千世界诸四天下天宮、
lónggōng yè chāgōng qián tà pó gōng ē xiū luó gōng jiā lóu luó
龙宮、夜叉宮、乾闼婆宮、阿修罗宮、迦楼罗
gōng jǐn nà luó gōng mó hóu luó qié gōng rén jiān zhù chù jí sān è
宮、紧那罗宮、摩睺罗伽宮；人间住处及三恶
dào xū mí shānděng zhǒngzhǒng zhū shān dà hǎi jiāng hé bēi
道、须弥山等，种种诸山、大海、江河、陂
zé quányuán chéng yì jù luò shù lín zhòngbǎo rú shì
泽、泉源、城邑、聚落、树林、众宝，如是
yī qiè zhǒngzhǒngzhuāngyán jìn dà lún wéi suǒ yǒubiān jì nǎi zhì kōng
一切种种庄严，尽大轮围所有边际，乃至空
zhōng wēi xì yóuchén mò bù jiē yú fàn gōngxiǎnxiàn rú yú míng jìng
中微细游尘，莫不皆于梵宮显现，如于明镜
jiàn qí miànxiàng pú sà mó hē sà zhù cǐ yī qiè zhòngshēng chā bié shēn
见其面像。菩萨摩诃萨住此一切众生差别身
dà sān mèi zhī zhǒngzhǒng chà jiànzhǒngzhǒng fó dù zhǒngzhǒngzhòng
大三昧，知种种刹，见种种佛，度种种众，
zhèngzhǒngzhǒng fǎ chéngzhǒngzhǒngxíng mǎnzhǒngzhǒng jiě rù
证种种法，成种种行，满种种解，入
zhǒngzhǒng sān mèi qǐ zhǒngzhǒngshéntōng dé zhǒngzhǒng zhì huì
种种三昧，起种种神通，得种种智慧，
zhù zhǒngzhǒng chà nà jì fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà dào shí zhǒng
住种种刹那际。佛子！此菩萨摩诃萨到十种
shéntōng bǐ àn hé zhě wéi shí suǒ wèi dào zhū fó jìn xū kōngbiàn fǎ
神通彼岸。何者为十？所谓到诸佛尽虚空遍法
jiè shéntōng bǐ àn dào pú sà jiū jìng wú chā bié zì zài shéntōng bǐ àn
界神通彼岸，到菩萨究竟无差别自在神通彼岸，
dàonéng fā qǐ pú sà guǎng dà hèngyuàn rù rú lái mén fó shì shéntōng
到能发起菩萨广大行愿入如来门佛事神通
bǐ àn dàonéngzhèndòng yī qiè shì jiè yī qiè jìng jiè xī lìng qīngjìng
彼岸，到能震动一切世界一切境界悉令清净
shéntōng bǐ àn dàonéng zì zài zhī yī qiè zhòngshēng bù sī yì yè guǒ
神通彼岸，到能自在知一切众生不思议业果

jiē rú huànhuàshéntōng bǐ àn dàonéng zì zài zhī zhū sānmèi cū xì
皆如幻化神通彼岸，到能自在知诸三昧粗细

rù chūchā bié xiàngshéntōng bǐ àn dàonéngyǒngměng rù rú lái jìng jiè
入出差别相神通彼岸，到能勇猛入如来境界

ér yú qí zhōng fā shēng dà yuànshéntōng bǐ àn dàonénghuàzuò fó
而于其中发生大愿神通彼岸，到能化作佛

huàzhuàn fǎ lún tiáo fú zhòngshēnglìngshēng fó zhǒnglìng rù fó shèng sù
化转法轮调伏众生令生佛种令入佛乘速

dé chéng jiù shéntōng bǐ àn dàonéngliǎo zhī bù kě shuō yī qiè mì mì
得成就神通彼岸，到能了知不可说一切秘密

wén jù ér zhuàn fǎ lún lìng bǎiqiān yì nà yóu tā bù kě shuō bù kě shuō
文句而转法轮令百千亿那由他不可说不可说

fǎ mén jiē dé qīngjìngshéntōng bǐ àn dào bù jiǎ zhòu yè niányuè jié
法门皆得清净神通彼岸，到不假昼夜年月劫

shù yī niàn xī néngsān shì shì xiànshéntōng bǐ àn shì wéi shí fó zǐ
数一念悉能三世示现神通彼岸。是为十。佛子！

shì míng pú sà mó hē sà dì bā yī qiè zhòngshēngchā bié shēn dà sān
是名菩萨摩诃萨第八一切众生差别身大三

mèishànqiǎo zhì
昧善巧智。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà fǎ jiè zì zài sānmèi
“佛子！云何为菩萨摩诃萨法界自在三昧？

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yú zì yǎnchù nǎi zhì yì chù rù sānmèi
佛子！此菩萨摩诃萨于自眼处乃至意处入三昧，

míng fǎ jiè zì zài pú sà yú zì shēn yī yī máokǒngzhōng rù cǐ sān
名法界自在。菩萨于自身一一毛孔中入此三

mèi zì rán néng zhī zhū shì jiān zhī zhū shì jiān fǎ zhī zhū shì jiè
昧，自然能知诸世间，知诸世间法，知诸世界，

zhī yì nà yóu tā shì jiè zhī ē sēng qí shì jiè zhī bù kě shuō fó chà
知亿那由他世界，知阿僧祇世界，知不可说佛刹

wēichén shù shì jiè jiàn yī qiè shì jiè zhōngyǒu fó chūxīng pú sà zhòng
微尘数世界；见一切世界中有佛出兴，菩萨众

huì xī jiē chōngmǎn guāngmíngqīngjìng chúnshàn wú zá guǎng dà
会悉皆充满，光明清净，淳善无杂，广大

zhuāngyán zhǒngzhǒngzhòngbǎo yǐ wéiyán shì pú sà yú bǐ huò
庄严，种种众宝以为严饰。菩萨于彼，或

yī jié bǎi jié qiān jié yì jié bǎiqiān yì nà yóu tā jié wú
一劫、百劫、千劫、亿劫、百千亿那由他劫、无

shù jié wú liàng jié wú biān jié wú děng jié bù kě shǔ jié
数劫、无量劫、无边劫、无等劫、不可数劫、

bù kě chēng jié bù kě sī jié bù kě liàng jié bù kě shuō jié
不可称劫、不可思劫、不可量劫、不可说劫、

bù kě shuō bù kě shuō jié bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén shù
不可说不可说劫、不可说不可说佛刹微尘数

jié xiū pú sà xíng cháng bù xiū xī yòu yú rú shì wú liàng jié zhōng zhù
劫，修菩萨行常不休息；又于如是无量劫中住

cǐ sān mèi yì rù yì qǐ yì chéng jiù shì jiè yì tiáo fú zhòng shēng
此三昧，亦入亦起，亦成就世界，亦调伏众生，

yì biàn liǎo fǎ jiè yì pǔ zhī sān shì yì yǎn shuō zhū fǎ yì xiàn dà
亦遍了法界，亦普知三世，亦演说诸法，亦现大

shén tōng zhǒng zhǒng fāng biàn wú zhuó wú ài yǐ yú fǎ jiè dé zì zài
神通，种种方便无著无碍；以于法界得自在

gù shàn fēn bié yǎn shàn fēn bié ěr shàn fēn bié bí shàn fēn bié
故，善分别眼，善分别耳，善分别鼻，善分别

shé shàn fēn bié shēn shàn fēn bié yì rú shì zhǒng zhǒng chā bié bù
舌，善分别身，善分别意，如是种种差别不

tóng xī shàn fēn bié jìn qí biān jì pú sà rú shì shàn zhī jiàn yǐ
同，悉善分别尽其边际。菩萨如是善知见已，

néng shēng qǐ shí qiān yì tuó luó ní fǎ guāng míng chéng jiù shí qiān yì
能生起十千亿陀罗尼法光明，成就十千亿

qīng jìng xíng huò dé shí qiān yì zhū gēn yuán mǎn shí qiān yì shén tōng
清净行，获得十千亿诸根，圆满十千亿神通，

néng rù shí qiān yì sān mèi chéng jiù shí qiān yì shén lì zhǎng yǎng shí
能入十千亿三昧，成就十千亿神力，长养十

qiān yì zhū lì yuán mǎn shí qiān yì shēn xīn yùn dòng shí qiān yì lì
千亿诸力，圆满十千亿深心，运动十千亿力

chí shì xiàn shí qiān yì shén biàn jù zú shí qiān yì pú sà wú ài
持，示现十千亿神变，具足十千亿菩萨无碍，

yuán mǎn shí qiān yì pú sà zhù dào jī jí shí qiān yì pú sà zàng zhào
圆满十千亿菩萨助道，积集十千亿菩萨藏，照

míng shí qiān yì pú sà fāng biàn yǎn shuō shí qiān yì zhū yì chéng jiù
明十千亿菩萨方便，演说十千亿诸义，成就

shí qiān yì zhū yuàn chū shēng shí qiān yì huí xiàng jìng zhì shí qiān yì
十千亿诸愿，出生十千亿回向，净治十千亿

pú sà zhèng wèi míng liǎo shí qiān yì fǎ mén kāi shì shí qiān yì yǎn shuō
菩萨正位，明了十千亿法门，开示十千亿演说，

xiū zhì shí qiān yì pú sà qīng jìng
修治十千亿菩萨清净。

fó zǐ pú sà mó hē sà fù yǒu wú shù gōng dé wú liàng
“佛子！菩萨摩诃萨复有无数功德、无量

gōng dé wú biāngōng dé wú děnggōng dé bù kě shǔ gōng dé
功德、无边功德、无等功德、不可数功德、

bù kě chēnggōng dé bù kě sī gōng dé bù kě liànggōng dé bù
不可称功德、不可思功德、不可量功德、不

kě shuōgōng dé wú jìn gōng dé fó zǐ cǐ pú sà yú rú shì gōng
可说功德、无尽功德。佛子！此菩萨于如是功

dé jiē yǐ bàn[6] jù jiē yǐ jī jí jiē yǐ zhuāngyán jiē yǐ qīng
德，皆已办具，皆已积集，皆已庄严，皆已清

jìng jiē yǐ yíngchè jiē yǐ shèshòu jiē néngchūshēng jiē kě chēng
净，皆已莹彻，皆已摄受，皆能出生，皆可称

tàn jiē dé jiān gù jiē yǐ chéng jiù
叹，皆得坚固，皆已成就。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi wéidōngfāng shí
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，为东方十

qiān ē sēng qí fó chàwēichénshù mínghào zhū fó zhī suǒ shèshòu yī
千阿僧祇佛刹微尘数名号诸佛之所摄受，一

yī mínghào fù yǒu shí qiān ē sēng qí fó chàwēichénshù fó gè gè
一名号复有十千阿僧祇佛刹微尘数佛，各各

chā bié rú dōngfāng nán xī běi fāng sì wéi shàng xià
差别；如东方，南、西、北方，四维、上、下，

yì fù rú shì bǐ zhū fó xī xiàn qí qián wèixiànzhū fó qīng jìng chà
亦复如是。彼诸佛悉现其前，为现诸佛清净刹，

wèishuōzhū fó wú liàngshēn wèishuōzhū fó nán sī yǎn wèishuōzhū fó
为说诸佛无量身，为说诸佛难思眼，为说诸佛

wú liàng ěr wèishuōzhū fó qīng jìng bí wèishuōzhū fó qīng jìng shé
无量耳，为说诸佛清净鼻，为说诸佛清净舌，

wèishuōzhū fó wú zhù xīn wèishuō rú lái wú shàngshéntōng lìng xiū rú
为说诸佛无住心，为说如来无上神通，令修如

lái wú shàng pú tí lìng dé rú lái qīng jìng yīn shēng kāi shì rú lái bú
来无上菩提，令得如来清净音声，开示如来不

tuì fǎ lún xiǎn shì rú lái wú biānzhòng huì lìng rù rú lái wú biān mì
退法轮，显示如来无边众会，令入如来无边秘

[6] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辦

mì zàn tàn rú lái yī qiè shàngēn lìng rù rú lái píngděng zhī fǎ
密，赞叹如来一切善根，令入如来平等之法，

xuānshuō rú lái sān shì zhǒngxìng shì xiàn rú lái wú liàng sè xiàng chǎn
宣说如来三世种性，示现如来无量色相，阐

yáng rú lái hù niàn zhī fǎ yǎnchàng rú lái wēimiào fǎ yīn biànmíng
扬如来护念之法，演畅如来微妙法音，辨明

yī qiè zhū fó shì jiè xuānyáng yī qiè zhū fó sānmèi shì xiànzhū fó
一切诸佛世界，宣扬一切诸佛三昧，示现诸佛

zhòng huì cì dì hù chí zhū fó bù sī yì fǎ shuō yī qiè fǎ yóu rú
众会次第，护持诸佛不思议法，说一切法犹如

huànhuà míngzhū fǎ xìng wú yǒudòngzhuǎn kāi shì yī qiè wú shàng fǎ
幻化，明诸法性无有动转，开示一切无上法

lún zànměi rú lái wú liànggōng dé lìng rù yī qiè zhūsānmèiyún lìng
轮，赞美如来无量功德，令入一切诸三昧云，令

zhī qí xīn rú huàn rú huà wú biān wú jìn
知其心如幻如化、无边无尽。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ fǎ jiè zì zàisānmèi shí
“佛子！菩萨摩诃萨住此法界自在三昧时，

bǐ shí fāng gè shí qiān ē sēng qí fó chàwēichénshù mínghào rú lái
彼十方各十千阿僧祇佛刹微尘数名号如来，

yī yī míngzhōng gè yǒu shí qiān ē sēng qí fó chàwēichénshù fó tóng
一一名中各有十千阿僧祇佛刹微尘数佛同

shí hù niàn lìng cǐ pú sà dé wú biānshēn lìng cǐ pú sà dé wú ài xīn
时护念，令此菩萨得无边身；令此菩萨得无碍心；

lìng cǐ pú sà yú yī qiè fǎ dé wú wàngniàn lìng cǐ pú sà yú yī qiè
令此菩萨于一切法得无忘念；令此菩萨于一切

fǎ dé jué dìng huì lìng cǐ pú sà zhuǎngèngcōngmǐn yú yī qiè fǎ jiē
法得决定慧；令此菩萨转更聪敏，于一切法皆

néng lǐng shòu lìng cǐ pú sà yú yī qiè fǎ xī néngmíngliǎo lìng cǐ pú
能领受；令此菩萨于一切法悉能明了；令此菩

sà zhū gēnměng lì yú shéntōng fǎ xī dé shànqiǎo lìng cǐ pú sà jìng
萨诸根猛利，于神通法悉得善巧；令此菩萨境

jiè wú ài zhōuxíng fǎ jiè héng bù xiū xī lìng cǐ pú sà dé wú ài zhì
界无碍，周行法界恒不休息；令此菩萨得无碍智，

bì jìng qīng jìng lìng cǐ pú sà yǐ shéntōng lì yī qiè shì jiè shì xiàn
毕竟清净；令此菩萨以神通力，一切世界示现

chéng fó
成佛。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sān mèi dé shí zhǒng hǎi
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，得十种海。

hé zhě wéi shí suǒ wèi dé zhū fó hǎi xián dǔ jiàn gù dé zhòngshēng
何者为十？所谓得诸佛海，咸睹见故；得众生

hǎi xī tiáo fú gù dé zhū fǎ hǎi néng yǐ zhì huì xī liǎo zhī gù
海，悉调伏故；得诸法海，能以智慧悉了知故；

dé zhū chà hǎi yǐ wú xìng wú zuò shéntōng jiē wǎng yì gù dé gōng dé
得诸刹海，以无性无作神通皆往诣故；得功德

hǎi yī qiè xiū xíng xī yuánmǎn gù dé shéntōng hǎi néngguǎng shì
海，一切修行悉圆满故；得神通海，能广示

xiàn lìng kāi wù gù dé zhū gēn hǎi zhǒngzhǒng bù tóng xī shàn zhī gù
现令开悟故；得诸根海，种种不同悉善知故；

dé zhū xīn hǎi zhī yī qiè zhòngshēngzhǒngzhǒngchā bié wú liàng xīn gù
得诸心海，知一切众生种种差别无量心故；

dé zhū hèng hǎi néng yǐ yuàn lì xī yuánmǎn gù dé zhū yuàn hǎi
得诸行海，能以愿力悉圆满故；得诸愿海，

xī shǐ chéng jiù yǒngqīngjìng gù fó zǐ pú sà mó hē sà dé rú
悉使成就，永清净故。佛子！菩萨摩诃萨得如

shì shí zhǒng hǎi yǐ fù dé shí zhǒng shū shèng hé děng wéi shí yī
是十种海已，复得十种殊胜。何等为十？一

zhě yú yī qiè zhòngshēngzhōng zuì wéi dì yī èr zhě yú yī qiè zhū tiān
者于一切众生中最为第一，二者于一切诸天

zhōng zuì wéi shū tè sān zhě yú yī qiè fànwángzhōng zuì jí zì zài sì
中最为殊特，三者于一切梵王中最极自在，四

zhě yú zhū shì jiān wú suǒ rǎn zhuó wǔ zhě yī qiè shì jiān wú néngyìng bì
者于诸世间无所染著，五者一切世间无能映蔽，

liù zhě yī qiè zhū mó bù nénghuòluàn qī zhě pǔ rù zhū qù wú suǒguà
六者一切诸魔不能惑乱，七者普入诸趣无所罣

ài bā zhě chù chùshòushēng zhī bù jiān gù jiǔ zhě yī qiè fó fǎ jiē
碍，八者处处受生知不坚固，九者一切佛法皆

dé zì zài shí zhě yī qiè shéntōng xī néng shì xiàn fó zǐ pú sà
得自在，十者一切神通悉能示现。佛子！菩萨

mó hē sà dé rú shì shí zhǒng shū shèng yǐ fù dé shí zhǒng lì yú
摩诃萨得如是十种殊胜已，复得十种力，于

zhòngshēng jiè xiū xí zhū xíng hé děng wéi shí yī wèi yǒngjiàn lì
众生界修习诸行。何等为十？一谓勇健力，

tiáo fú shì jiān gù èr wèi jīng jìn lì héng bú tuì zhuǎn gù sān wèi
调伏世间故；二谓精进力，恒不退转故，三谓

wú zhuó lì lí zhū gòu rǎn gù sì wèi jì jìng lì yú yī qiè fǎ wú
无著力，离诸垢染故；四谓寂静力，于一切法无
zhēng lùn gù wǔ wèi nì shùn lì yú yī qiè fǎ xīn zì zài gù liù
诤论故；五谓逆顺力，于一切法心自在故；六
wèi fǎ xìng lì yú zhū yì zhōng dé zì zài gù qī wèi wú ài lì zhì
谓法性力，于诸义中得自在故；七谓无碍力，智
huì guǎng dà gù bā wèi wú wèi lì néngshuō zhū fǎ gù jiǔ wèibiàn
慧广大故；八谓无畏力，能说诸法故；九谓辩
cái lì néng chí zhū fǎ gù shí wèi kāi shì lì zhì huì wú biān gù
才力，能持诸法故；十谓开示力，智慧无边故。
fó zǐ cǐ shí zhǒng lì shì guǎng dà lì zuì shèng lì wú néng cuī
佛子！此十种力是广大力、最胜力、无能摧
fú lì wú liàng lì shàn jí lì bú dòng lì jiān gù lì zhì
伏力、无量力、善集力、不动力、坚固力、智
huì lì chéng jiù lì shèngdìng lì qīngjìng lì jí qīngjìng lì
慧力、成就力、胜定力、清净力、极清净力、
fǎ shēn lì fǎ guāngmíng lì fǎ dēng lì fǎ mén lì wú néng
法身力、法光明力、法灯力、法门力、无能
huài lì jí yǒngměng lì dà zhàng fū lì shànzhàng fū xiū xí lì
坏力、极勇猛力、大丈夫力、善丈夫修习力、
chéngzhèng jué lì guò qù jī jí shàngēn lì ān zhù wú liàngshàngēn
成正觉力、过去积集善根力、安住无量善根
lì zhù rú lái lì lì xīn sī wéi lì zēngzhǎng pú sà huān xǐ lì
力、住如来力力、心思惟力、增长菩萨欢喜力、
chūshēng pú sà jìng xìn lì zēngzhǎng pú sà yǒngměng lì pú tí xīn
出生菩萨净信力、增长菩萨勇猛力、菩提心
suǒshēng lì pú sà qīngjìngshēn xīn lì pú sà shūshèngshēn xīn lì
所生力、菩萨清净深心力、菩萨殊胜深心力、
pú sà shàngēnxūn xí lì jiū jìng zhū fǎ lì wú zhàng ài shēn lì
菩萨善根熏习力、究竟诸法力、无障碍身力、
rù fāngbiànshànqiǎo fǎ mén lì qīngjìngmiào fǎ lì ān zhù dà shì yī
入方便善巧法门力、清净妙法力、安住大势一
qiè shì jiān bù néngqīngdòng lì yī qiè zhòngshēng wú néngyìng bì lì
切世间不能倾动力、一切众生无能映蔽力。
fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yú rú shì wú liànggōng dé fǎ néng
佛子！此菩萨摩诃萨于如是无量功德法，能
shēng néngchéng jiù néngyuánmǎn néngzhàomíng néng jù zú
生，能成就，能圆满，能照明，能具足，

néngbiàn jù zú nénggu ǎng dà néngjiān gù néngzēngzhǎng néng
能遍具足，能广大，能坚固，能增长，能
jìng zhì néngbiànjìng zhì cǐ pú sà gōng dé biān jì zhì huì biān jì
净治，能遍净治。此菩萨功德边际、智慧边际、
xiū xíngbiān jì fǎ ménbiān jì zì zài biān jì kǔ xíngbiān jì
修行边际、法门边际、自在边际、苦行边际、
chéng jiù biān jì qīngjìngbiān jì chū lí biān jì fǎ zì zài biān jì
成就边际、清净边际、出离边际、法自在边际、
wú néngshuōzhě cǐ pú sà suǒhuò dé suǒchéng jiù suǒ qù rù
无能说者。此菩萨所获得、所成就、所趣入、
suǒxiànqián suǒyǒujìng jiè suǒyǒuguānchá suǒyǒuzhèng rù suǒ
所现前、所有境界、所有观察、所有证入、所
yǒuqīngjìng suǒyǒuliǎo zhī suǒyǒujiàn lì yī qiè fǎ mén yú bù kě
有清净、所有了知、所有建立一切法门，于不可
shuō jié wú néngshuō jìn
说劫无能说尽。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi néngliǎo zhī wú
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，能了知无
shù wú liàng wú biān wú děng bù kě shǔ bù kě chēng bù
数、无量、无边、无等、不可数、不可称、不
kě sī bù kě liàng bù kě shuō bù kě shuō bù kě shuō yī qiè sān
可思、不可量、不可说、不可说不可说一切三
mèi bǐ yī yī sānmèi suǒyǒujìng jiè wú liàngguǎng dà yú jìng jiè
昧。彼一一三昧，所有境界无量广大，于境界
zhōngruò rù ruò qǐ ruò zhù suǒyǒuxiàngzhuàng suǒyǒu shì xiàn
中若入、若起、若住，所有相状，所有示现，
suǒyǒuxíngchù suǒyǒuděng liú suǒyǒu zì xìng suǒyǒuchúmiè suǒ
所有行处，所有等流，所有自性，所有除灭，所
yǒuchū lí rú shì yī qiè mǐ bù míngjiàn fó zǐ pì rú wú rè nǎo
有出离，如是一切靡不明见。佛子！譬如无热恼
dà lóngwánggōng liú chū sì hé wú zhuó wú zá wú yǒugòu huì guāng
大龙王宫流出四河，无浊无杂，无有垢秽，光
sè qīngjìngyóu rú xū kōng qí chí sì miàn gè yǒu yī kǒu yī yī kǒu
色清净犹如虚空。其池四面各有一口，一一口
zhōng liú chū yī hé yú xiàngkǒuzhōngchūhéng qié hé shī zǐ kǒuzhōng
中流出一河，于象口中出恒伽河，师子口中
chū sī tuó hé yú niú kǒuzhōngchū xìn dù hé yú mǎ kǒuzhōngchū fù
出私陀河，于牛口中出信度河，于马口中出缚

chú hé qí sì dà hé liú chū zhī shí héng qié hé kǒu liú chū yín shā
刍河。其四大河流出之时，恒伽河口流出银沙，

sī tuó hé kǒu liú chū jīn gāng shā xìn dù hé kǒu liú chū jīn shā fù chú
私陀河口流出[7]金刚沙，信度河口流出金沙，缚刍

hé kǒu liú chū liú lí shā héng qié hé kǒu zuò bái yín sè sī tuó hé kǒu
河口流出琉璃沙；恒伽河口作白银色，私陀河口

zuò jīn gāng sè xìn dù hé kǒu zuò huáng jīn sè fù chú hé kǒu zuò liú
作金刚色，信度河口作黄金色，缚刍河口作琉

lí sè yī yī hé kǒu guǎng yī yóu xún qí sì dà hé jì liú chū yǐ
璃色，一一河口广一由旬。其四大河既流出已，

gè gòng wéi rào dà chí qī zā suí qí fāng miàn sì xiàng fēn liú hòng
各共围绕大池七匝，随其方面四向分流，涌

yǒng bēn chí rù yú dà hǎi qí hé xuán rào yī yī zhī jiān yǒu tiān bǎo
涌奔驰入于大海。其河旋绕，一一之间有天宝

suǒ chéng yōu bō luó huā bō tóu mó huā jū wù tóu huā fēn tuó lì
所成优钵罗华、波头摩华、拘物头华、芬陀利

huā qí xiāng fā yuè miào sè qīng jìng zhǒng zhǒng huā yè zhǒng zhǒng
华，奇香发越，妙色清净；种种华叶，种种

tái ruǐ xī shì zhòng bǎo zì rán yìng chè xián fàng guāng míng hù
台蘂，悉是众宝，自然映彻，咸放光明，互

xiāng zhào xiàn qí wú rè chí zhōu wéi guǎng dà wǔ shí yóu xún zhòng bǎo
相照现。其无热池周围广大五十由旬，众宝

miào shā biàn bù qí dǐ zhǒng zhǒng mó ní yǐ wéi yán shì wú liàng miào
妙沙遍布其底，种种摩尼以为严饰，无量妙

bǎo zhuāng yán qí àn zhān tán miào xiāng pǔ sàn qí zhōng yōu bō luó huā
宝庄严其岸，栴檀妙香普散其中，优钵罗华、

bō tóu mó huā jū wù tóu huā fēn tuó lì huā jí yú bǎo huā jiē xī biàn
波头摩华、拘物头华、芬陀利华及余宝华皆悉遍

mǎn wēi fēng chuī dòng xiāng qì yuǎn chè huā lín bǎo shù zhōu zā wéi
满，微风吹动，香气远彻，华林宝树周匝围

rào rì guāng chū shí pǔ jiē zhào míng chí hé nèi wài yī qiè zhòng wù
绕。日光出时，普皆照明池河内外一切众物，

jiē yǐng lián huī chéng guāng míng wǎng rú shì zhòng wù ruò yuǎn ruò
接影连辉成光明网。如是众物，若远、若

jìn ruò gāo ruò xià ruò guǎng ruò xiá ruò cū ruò xì
近，若高、若下，若广、若狭，若粗、若细，

[7] 丽本：出；永乐北藏本及龙藏本：流出

nǎi zhì jí xiǎo yī shā yī chén xī shì miàobǎo guāngmíngjiànchè
乃至极小一沙一尘，悉是妙宝，光明鉴彻，

mǐ bù yú zhōng rì lún yǐngxiàn yì fù zhǎnzhuǎngèngxiāngxiànyǐng rú
靡不于中日轮影现，亦复展转更相现影；如

shì zhòngyǐng bù zēng bù jiǎn fēi hé fēi sàn jiē rú běn zhì ér dé míng
是众影不增不减、非合非散，皆如本质而得明

jiàn fó zǐ rú wú rè dà chí yú sì kǒuzhōng liú chū sì hé rù yú
见。佛子！如无热大池，于四口中流出四河入于

dà hǎi pú sà mó hē sà yì fù rú shì cóng sì biàn cái liú chūzhū
大海；菩萨摩诃萨亦复如是，从四辩才，流出诸

xíng jiū jìng rù yú yī qiè zhì hǎi rú héng qié dà hé cóng yín sè
行，究竟入于一切智海。如恒伽大河，从银色

xiàngkǒu liú chū yín shā pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ yì biàn cái
象口流出银沙；菩萨摩诃萨亦复如是，以义辩才，

shuō yī qiè rú lái suǒshuō yī qiè yì mén chūshēng yī qiè qīngjìng bái
说一切如来所说一切义门，出生一切清净白

fǎ jiū jìng rù yú wú ài zhì hǎi rú sī tuó dà hé cóng jīn gāng
法，究竟入于无碍智海。如私陀大河，从金刚

sè shī zǐ kǒu liú chū jīn gāngshā pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ
色师子口流出金刚沙；菩萨摩诃萨亦复如是，以

fǎ biàn cái wèi yī qiè zhòngshēngshuō fó jīn gāng jù yǐn chū jīn gāng
法辩才，为一切众生说佛金刚句，引出金刚

zhì jiū jìng rù yú wú ài zhì hǎi rú xìn dù dà hé cóng jīn sè niú
智，究竟入于无碍智海。如信度大河，从金色牛

kǒu liú chū jīn shā pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ xùn cí biàn
口流出金沙；菩萨摩诃萨亦复如是，以训词[8]辩，

shuō suí shùn shì jiānyuán qǐ fāngbiàn kāi wù zhòngshēng lìng jiē huān xǐ
说随顺世间缘起方便，开悟众生，令皆欢喜，

tiáo fú chéngshú jiū jìng rù yú yuán qǐ fāngbiàn hǎi rú fù chú dà hé
调伏成熟，究竟入于缘起方便海。如缚刍大河，

yú liú lí sè mǎkǒu liú chū liú lí shā pú sà mó hē sà yì fù rú shì
于琉璃色马口流出琉璃沙；菩萨摩诃萨亦复如是，

yǐ wú jìn biàn yù bǎi qiān yì nà yóu tā bù kě shuō fǎ lìng qí wén
以无尽辩，雨百千亿那由他不可说法，令其闻

zhě jiē dé rùn qià jiū jìng rù yú zhū fó fǎ hǎi rú sì dà hé suí
者皆得润洽，究竟入于诸佛法海。如四大河，随

[8] 丽本：辭；永乐北藏本及龙藏本：詞

shùnwéirào wú rè chí yǐ sì fāng rù hǎi pú sà mó hē sà yì fù rú
顺围绕无热池已四方入海，菩萨摩诃萨亦复如

shì chéng jiù suí shùnshēn yè suí shùn yǔ yè suí shùn yì yè chéng
是，成就随顺身业、随顺语业、随顺意业，成

jiù zhì wéiqiándǎoshēn yè zhì wéiqiándǎo yǔ yè zhì wéiqiándǎo yì
就智为前导身业、智为前导语业、智为前导意

yè sì fāng liú zhù jiū jìng rù yú yī qiè zhì hǎi fó zǐ hé zhě
业，四方流注，究竟入于一切智海。佛子！何者

míngwéi pú sà sì fāng fó zǐ suǒ wèi jiàn yī qiè fó ér dé kāi wù
名为菩萨四方？佛子！所谓见一切佛而得开悟，

wén yī qiè fǎ shòu chí bú wàng yuánmǎn yī qiè bō luó mì hèng dà
闻一切法受持不忘，圆满一切波罗蜜行，大

bēi shuō fǎ mǎn zú zhòngshēng rú sì dà hé wéirào dà chí yú qí
悲说法满足众生。如四大河围绕大池，于其

zhōngjiān yōu bō luó huā bō tóu mó huā jū wù tóu huā fēn tuó
中间，优钵罗华、波头摩华、拘物头华、芬陀

lì huā jiē xī biànmǎn pú sà mó hē sà yì fù rú shì yú pú tí xīn
利华皆悉遍满；菩萨摩诃萨亦复如是，于菩提心

zhōngjiān bù shězhòngshēng shuō fǎ tiáo fú xī lìngyuánmǎn wú liàng
中间，不舍众生，说法调伏，悉令圆满无量

sānmèi jiàn fó guó tǔ zhuāngyánqīngjìng rú wú rè dà chí bǎo shù
三昧，见佛国土庄严清净。如无热大池，宝树

wéirào pú sà mó hē sà yì fù rú shì xiàn fó guó tǔ zhuāngyán wéi
围绕；菩萨摩诃萨亦复如是，现佛国土庄严围

rào lìng zhū zhòngshēng qù xiàng pú tí rú wú rè dà chí qí zhōng
绕，令诸众生趣向菩提。如无热大池，其中

zòngguǎng wǔ shí yóuxún qīngjìng wú zhuó pú sà mó hē sà yì fù rú
纵广五十由旬，清净无浊；菩萨摩诃萨亦复如

shì pú tí zhī xīn qí liàng wú biān shàngēnchōngmǎn qīngjìng wú
是，菩提之心其量无边，善根充满，清净无

zhuó rú wú rè dà chí yǐ wú liàngbǎozhuāngyán qí àn sànzhān
浊。如无热大池，以无量宝庄严其岸，散栴

tánxiāngbiànmǎn qí zhōng pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ bǎi qiān
檀香遍满其中；菩萨摩诃萨亦复如是，以百千

yì shí zhǒng zhì bǎoyán pú tí xīn dà yuàn zhī àn pǔ sàn yī qiè zhòng
亿十种智宝严菩提心大愿之岸，普散一切众

shànmiàoxiāng rú wú rè dà chí dǐ bù jīn shā zhǒngzhǒng mó ní
善妙香。如无热大池，底布金沙，种种摩尼

jiàn cuò zhuāngyán pú sà mó hē sà yì fù rú shì wēi miào zhì huì zhōu
间错 庄 严；菩萨摩诃萨亦复如是，微 妙 智慧 周

biànguānchá bù kě sī yì pú sà jiě tuō zhǒngzhǒng fǎ bǎojiàn cuò
遍 观 察，不可思议菩萨解脱 种 种 法宝间错

zhuāngyán dé yī qiè fǎ wú ài guāngmíng zhù yú yī qiè zhū fó suǒ
庄 严，得一切法无碍 光 明，住于一切诸佛所

zhù rù yú yī qiè shènshēnfāngbiàn rú ē nà pó dá duōlóngwáng
住，入于一切甚 深 方 便。如阿那婆达多龙 王，

yǒng lí lóngzhōngsuǒ yǒu rè nǎo pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǒng
永 离龙 中 所有热恼；菩萨摩诃萨亦复如是，永

lí yī qiè shì jiān yōunǎo suī xiànshòushēng ér wú rǎnzhuó rú sì dà
离一切世间忧恼，虽现受 生 而无染著。如四大

hé rùn zé yī qiè yán fú tí dì jì rùn zé yǐ rù yú dà hǎi pú
河，润泽一切阎浮提地，既润泽已入于大海；菩

sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ sì zhì hé rùn zé tiān rén shāmén
萨摩诃萨亦复如是，以四智河润泽天、人、沙门、

pó luó mén lìng qí pǔ rù ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí zhì huì dà
婆罗门，令其普入阿耨多罗三 藐 三菩提智慧大

hǎi yǐ sì[9] zhǒng lì ér wéizhuāngyán hé zhě wéi sì yī zhěyuàn
海，以四[9] 种 力而为 庄 严。何者为四？一者 愿

zhì hé jiù hù tiáo fú yī qiè zhòngshēngcháng bù xiū xī èr zhě bō
智河，救护调伏一切 众 生 常 不休息；二者波

luó mì zhì hé xiū pú tí hèngráo yì zhòngshēng qù lái jīn shì
罗蜜智河，修菩提行饶益 众 生，去、来、今世

xiāng xù wú jìn jiū jìng rù yú zhū fó zhì hǎi sān zhě pú sà sānmèi zhì
相 续无尽，究竟入于诸佛智海；三者菩萨三昧智

hé wú shù sānmèi yǐ wéizhuāngyán jiàn yī qiè fó rù zhū fó hǎi
河，无数三昧以为 庄 严，见一切佛，入诸佛海；

sì zhě dà bēi zhì hé dà cí zì zài pǔ jiù zhòngshēng fāngbiànshè qǔ
四者大悲智河，大慈自在普救 众 生，方 便摄取

wú yǒu xiū xī xiū xíng mì mì gōng dé zhī mén jiū jìng rù yú shí lì dà
无有休息，修行秘密 功 德之门，究竟入于十力大

hǎi rú sì dà hé cóng wú rè chí jì liú chū yǐ jiū jìng wú jìn
海。如四大河，从 无热池既流出已，究竟无尽，

rù yú dà hǎi pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ dà yuàn lì xiū pú
入于大海；菩萨摩诃萨亦复如是，以大 愿 力修菩

[9] 丽本：十；永乐北藏本及龙藏本：四

sà xíng zì zài zhī jiàn wú yǒu qióng jìn jiū jìng rù yú yī qiè zhì hǎi
萨行，自在知见无有穷尽，究竟入于一切智海。

rú sì dà hé rù yú dà hǎi wú néng wéi ài lìng bú rù zhě pú sà
如四大河，入于大海，无能为碍令不入者；菩萨

mó hē sà yì fù rú shì cháng qín xiū xí pǔ xián hèng yuàn chéng jiù
摩诃萨亦复如是，常勤修习普贤行愿，成就

yī qiè zhì huì guāng míng zhù yú yī qiè fó pú tí fǎ rù rú lái zhì
一切智慧光明，住于一切佛菩提法，入如来智

wú yǒu zhàng ài rú sì dà hé bēn liú rù hǎi jīng yú léi jié yì
无有障碍。如四大河，奔流入海，经于累劫亦

wú pí yàn pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ pǔ xián hèng yuàn
无疲厌；菩萨摩诃萨亦复如是，以普贤行愿，

jìn wèi lái jié xiū pú sà xíng rù rú lái hǎi bù shēng pí yàn fó zǐ
尽未来劫修菩萨行，入如来海不生疲厌。佛子！

rú rì guāng chū shí wú rè chí zhōng jīn shā yín shā jīn gāng shā
如日光出时，无热池中金沙、银沙、金刚沙、

liú lí shā jí yú yī qiè zhǒng zhǒng bǎo wù jiē yǒu rì yǐng yú zhōng xiǎn
琉璃沙及余一切种种宝物，皆有日影于中显

xiàn qí jīn shā děng yī qiè bǎo wù yì gè zhǎn zhuǎn ér xiàn qí yǐng
现；其金沙等一切宝物，亦各展转而现其影，

hù xiāng jiàn chè wú suǒ fáng ài pú sà mó hē sà yì fù rú shì zhù
互相鉴彻，无所妨碍。菩萨摩诃萨亦复如是，住

cǐ sān mèi yú zì shēn yī yī máo kǒng zhōng xī jiàn bù kě shuō bù kě
此三昧，于自身一一毛孔中，悉见不可说不可

shuō fó chà wēi chén shù zhū fó rú lái yì jiàn bǐ fó suǒ yǒu guó tǔ dào
说佛刹微尘数诸佛如来，亦见彼佛所有国土道

chǎng zhòng huì yī yī fó suǒ tīng fǎ shòu chí xìn jiě gòng yǎng
场众会一一佛所听法、受持、信解、供养，

gè jīng bù kě shuō bù kě shuō yì nà yóu tā jié ér bù xiǎng niàn shí jié
各经不可说不可说亿那由他劫而不想念时节

cháng duǎn qí zhū zhòng huì yì wú pò ài hé yǐ gù yǐ wēi miào
长短，其诸众会亦无迫隘。何以故？以微妙

xīn rù wú biān fǎ jiè gù rù wú děng chā bié yè guǒ gù rù bù sī
心，入无边法界故，入无等差别业果故，入不思

yì sān mèi jìng jiè gù rù bù sī yì sī wéi jìng jiè gù rù yī qiè fó
议三昧境界故，入不思议思惟境界故，入一切佛

zì zài jìng jiè gù dé yī qiè fó suǒ hù niàn gù dé yī qiè fó dà shén
自在境界故，得一切佛所护念故，得一切佛大神

biàn gù dé zhū rú lái nán dé nán zhī shí zhǒng lì gù rù pǔ xián pú
变故，得诸如来难得难知十种力故，入普贤菩

sà hèngyuánmǎnjìng jiè gù dé yī qiè fó wú láojuànshéntōng lì
萨行圆满境界故，得一切佛无劳倦神通力

gù
故。

fó zǐ pú sà mó hē sà suī néng yú dìng yī niàn rù chū
“佛子！菩萨摩诃萨虽能于定一念入出，

ér yì bú fèi cháng shí zài dìng yì wú suǒzhuó suī yú jìng jiè wú suǒ
而亦不废长时在定，亦无所著；虽于境界无所

yī zhù ér yì bù shě yī qiè suǒyuán suī shàn rù chà nà jì ér
依住，而亦不舍一切所缘；虽善入刹那际，而

wèi lì yì yī qiè zhòngshēng xiàn fó shéntōng wú yǒuyàn zú suī děng
为利益一切众生，现佛神通无有厌足；虽等

rù fǎ jiè ér bù dé qí biān suī wú suǒ zhù wú yǒu chùsuǒ ér
入法界，而不得其边；虽无所住、无有处所，而

héng qù rù yī qiè zhì dào yǐ biànhuà lì pǔ rù wú liàngzhòngshēng
恒趣入一切智道，以变化力普入无量众生

zhòngzhōng jù zú zhuāngyán yī qiè shì jiè suī lí shì jiāndiāndǎo fēn
众中，具足庄严一切世界；虽离世间颠倒分

bié chāoguò yī qiè fēn bié zhī dì yì bù shě yú zhǒngzhǒngzhū xiàng
别，超过一切分别之地，亦不舍于种种诸相；

suī néng jù zú fāngbiànshànqiǎo ér jiū jìngqīngjìng suī bù fēn bié pú
虽能具足方便善巧，而究竟清净；虽不分别菩

sà zhū dì ér jiē yǐ shàn rù fó zǐ pì rú xū kōng suī néng
萨诸地，而皆已善入。佛子！譬如虚空，虽能

róngshòu yī qiè zhū wù ér lí yǒu wú pú sà mó hē sà yì fù rú shì
容受一切诸物，而离有无。菩萨摩诃萨亦复如是，

suī pǔ rù yī qiè shì jiān ér lí shì jiānxiǎng suī qín dù yī qiè zhòng
虽普入一切世间，而离世间想；虽勤度一切众

shēng ér lí zhòngshēngxiǎng suī shēn zhī yī qiè fǎ ér lí zhū fǎ
生，而离众生想；虽深知一切法，而离诸法

xiǎng suī yàojiàn yī qiè fó ér lí zhū fó xiǎng suī shàn rù zhǒng
想；虽乐见一切佛，而离诸佛想；虽善入种

zhǒngsānmèi ér zhī yī qiè fǎ zì xìng jiē rú wú suǒ rǎnzhuó suī
种三昧，而知一切法自性皆如，无所染著；虽

yǐ wú biānbiàn cái yǎn wú jìn fǎ jù ér xīn héngzhù lí wén zì fǎ
以无边辩才演无尽法句，而心恒住离文字法；

suī yàoguānchá wú yánshuō fǎ ér héng shì xiànqīngjìng yīn shēng suī
虽乐观察无言说法，而恒示现清净音声；虽
zhù yī qiè lí yán fǎ jì ér héng shì xiànzhǒngzhǒng sè xiàng suī jiào
住一切离言法际，而恒示现种种色相；虽教
huàzhòngshēng ér zhī yī qiè fǎ bì jìngxìngkōng suī qín xiū dà bēi dù
化众生，而知一切法毕竟性空；虽勤修大悲度
tuōzhòngshēng ér zhī zhòngshēng jiè wú jìn wú sàn suī liǎo dá fǎ jiè
脱众生，而知众生界无尽无散；虽了达法界
chángzhù bú biàn ér yǐ sān lún tiáo fú zhòngshēnghéng bù xiū xī suī
常住不变，而以三轮调伏众生恒不休息；虽
cháng ān zhù rú lái suǒzhù ér zhì huì qīngjìng xīn wú bù wèi fēn
常安住如来所住，而智慧清净，心无怖畏，分
bié yǎnshuōzhǒngzhǒngzhū fǎ zhuàn yú fǎ lún cháng bù xiū xī fó
别演说种种诸法，转于法轮常不休息。佛
zǐ shì wéi pú sà mó hē sà dì jiǔ fǎ jiè zì zài dà sānmèishànqiǎo
子！是为菩萨摩诃萨第九法界自在大三昧善巧
zhì
智。

大方广佛华严经卷第四十二

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāng zài huì dà fǎ chóngxuān gāochāo shí shèng yǔ sān
普光再会.大法重宣.高超十圣与三
xián děng jué yì yōuxuán xīn yuè gū yuán jiū jìng lí yánquán
贤.等觉义幽玄.心月孤圆.究竟离言诠.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

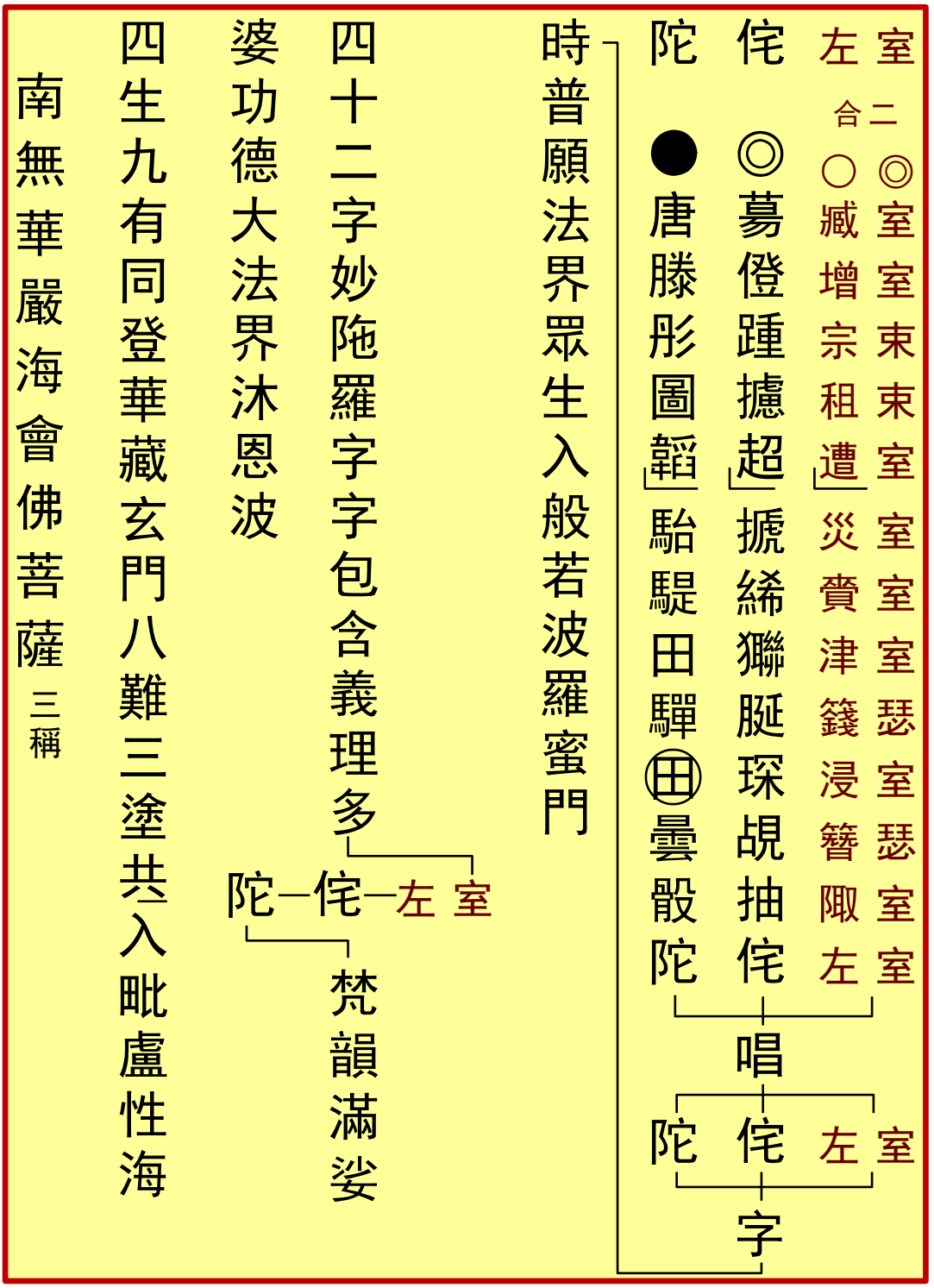

shi zao shi zang shi zeng shu zong shu zu shi zao

40. 室左（二合） 室臧.室增.束宗.束租.室遭.

shi zai shi zi shi zin she zan shi zin she zan shi zou shi zao chàng

室災.室賨.室津.琶篾.室浸.琶簪.室陬.室左 唱

shi zao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì mén

室左字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜门.

chao changchengchongchuchaochai chi chinchanchinchan
41. 侘 蓦 僜 踵 攄 超 搋 絺 獬 脡 琛 覘
chouchao chàngchao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
抽 侘 唱 侘 字时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若
bō luó mì mén
波 罗 蜜 门.

tao tang teng tong tu tao tai ti tin tan tin tan tou tao
42. 陀 唐 滕 彤 圖 韜 駘 騠 田 驒 田 曇 骰 陀
chàng tao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 陀 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō shi zao
四 十 二 字 妙 陀 罗. 字 字 包 含 义 理 多. 室 左.
chao tao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
侘. 陀. 梵 韵 满 娑 婆. 功 德 大. 法 界 沐 恩 波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九 有. 同 登 华 藏 玄 门. 八 难 三 途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sì shí sān

大方广佛华严经卷第四十三

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[10]

shí dìng pǐn dì èr shí qī zhī sì

十定品第二十七之四

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà wú ài lún sānmèi

“佛子！云何为菩萨摩诃萨无碍轮三昧？

fó zǐ pú sà mó hē sà rù cǐ sānmèi shí zhù wú ài shēn yè wú

佛子！菩萨摩诃萨入此三昧时，住无碍身业、无

ài yǔ yè wú ài yì yè zhù wú ài fó guó tǔ dé wú ài chéng

碍语业、无碍意业，住无碍佛国土，得无碍成

jiù zhòngshēng zhì huò wú ài tiáo fú zhòngshēng zhì fàng wú ài guāng

就众生智，获无碍调伏众生智，放无碍光

míng xiàn wú ài guāngmíngwǎng shì wú ài guǎng dà biànhuà zhuàn

明，现无碍光明网，示无碍广大变化，转

wú ài qīngjìng fǎ lún dé pú sà wú ài zì zài pǔ rù zhū fó lì

无碍清净法轮，得菩萨无碍自在，普入诸佛力，

pǔ zhù zhū fó zhì zuò fó suǒzuò jìng fó suǒ jìng xiàn fó shéntōng

普住诸佛智，作佛所作，净佛所净，现佛神通，

lìng fó huān xǐ xíng rú lái xíng zhù rú lái dào cháng dé qīn jìn wú

令佛欢喜，行如来行，住如来道，常得亲近无

liàngzhū fó zuòzhū fó shì shàozhū fó zhǒng

量诸佛，作诸佛事绍诸佛种。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi yǐ guān yī qiè

“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧已，观一切

zhì zǒngguān yī qiè zhì bié guān yī qiè zhì suí shùn yī qiè zhì

智，总观一切智，别观一切智，随顺一切智，

xiǎn shì yī qiè zhì pānyuán yī qiè zhì jiàn yī qiè zhì zǒngjiàn yī

显示一切智，攀缘一切智，见一切智，总见一

qiè zhì bié jiàn yī qiè zhì yú pǔ xián pú sà guǎng dà yuàn guǎng

切智，别见一切智，于普贤菩萨广大愿、广

[10] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

dà xīn guǎng dà hèng guǎng dà suǒ qù guǎng dà suǒ rù guǎng
大心、广大行、广大所趣、广大所入、广
dà guāngmíng guǎng dà chūxiàn guǎng dà hù niàn guǎng dà biànhuà
大光明、广大出现、广大护念、广大变化、
guǎng dà dào bú duàn bú tuì wú xiū wú tì wú juàn wú shě wú
广大道，不断不退，无休无替，无倦无舍，无
sǎn wú luàn chángzēng jìn héngxiāng xù hé yǐ gù cǐ pú sà
散无乱，常增进，恒相续。何以故？此菩萨
mó hē sà yú zhū fǎ zhōng chéng jiù dà yuàn fā xíng dà shèng rù
摩诃萨于诸法中，成就大愿，发行大乘，入
yú fó fǎ dà fāngbiàn hǎi yǐ shèngyuàn lì yú zhū pú sà suǒxíng zhī
于佛法大方便海；以胜愿力，于诸菩萨所行之
xíng zhì huì míngzhào jiē dé shànqiǎo jù zú pú sà shéntōngbiànhuà
行，智慧明照皆得善巧，具足菩萨神通变化，
shànnéng hù niàn yī qiè zhòngshēng rú qù lái jīn yī qiè zhū fó
善能护念一切众生；如去、来、今一切诸佛
zhī suǒ hù niàn yú zhūzhòngshēnghéng qǐ dà bēi chéng jiù rú lái bú
之所护念，于诸众生恒起大悲，成就如来不
biàn yì fǎ fó zǐ pì rú yǒu rén yǐ mó ní bǎo zhì sè yī zhōng
变异法。佛子！譬如有人以摩尼宝置色衣中，
qí mó ní bǎo suī tóng yī sè bù shě zì xìng pú sà mó hē sà yì fù
其摩尼宝虽同衣色，不舍自性。菩萨摩诃萨亦复
rú shì chéng jiù zhì huì yǐ wéi xīn bǎo guān yī qiè zhì pǔ jiē míngxiàn
如是，成就智慧以为心宝，观一切智普皆明现，
rán bù shě yú pú sà zhūxíng hé yǐ gù pú sà mó hē sà fā dà shì
然不舍于菩萨诸行。何以故？菩萨摩诃萨发大誓
yuàn lì yì yī qiè zhòngshēng dù tuō yī qiè zhòngshēng chéng shì
愿，利益一切众生，度脱一切众生，承事
yī qiè zhū fó yán jìng yī qiè shì jiè ān wèizhòngshēng shēn rù fǎ
一切诸佛，严净一切世界，安慰众生，深入法
hǎi wèi jìng zhòngshēng jiè xiàn dà zì zài jǐ shī zhòngshēng pǔ
海；为净众生界，现大自在，给施众生，普
zhào shì jiān rù yú wú biānhuànhuà fǎ mén bú tuì bù zhuǎn wú
照世间，入于无边幻化法门，不退不转，无
pí wú yàn fó zǐ pì rú xū kōng chí zhòng shì jiè ruò chéngruò zhù
疲无厌。佛子！譬如虚空持众世界，若成若住，
wú yàn wú juàn wú léi wú xiǔ wú sàn wú huài wú biàn wú yì wú
无厌无倦，无羸无朽，无散无坏，无变无异，无

yǒu chā bié bù shě zì xìng hé yǐ gù xū kōng zì xìng fǎ yīng ěr
有差别，不舍自性。何以故？虚空自性，法应尔
gù pú sà mó hē sà yì fù rú shì lì wú liàng dà yuàn dù yī qiè
故。菩萨摩诃萨亦复如是，立无量大愿，度一切
zhòngshēng xīn wú yànjuàn fó zǐ pì rú niè pán qù lái
众生，心无厌倦。佛子！譬如涅槃，去、来、
xiàn zài wú liàngzhòngshēng yú zhōngmiè dù zhōng wú yànjuàn hé yǐ
现在无量众生于中灭度，终无厌倦。何以
gù yī qiè zhū fǎ běnxìngqīngjìng shì wèi niè pán yún hé yú zhōng
故？一切诸法本性清净，是谓涅槃，云何于中
ér yǒuyànjuàn pú sà mó hē sà yì fù rú shì wèi yù dù tuō yī
而有厌倦？菩萨摩诃萨亦复如是，为欲度脱一
qiè zhòngshēng jiē lìng chū lí ér xiàn yú shì yún hé ér qǐ pí yàn zhī
切众生皆令出离而现于世，云何而起疲厌之
xīn fó zǐ rú sà pó rě néng lìng guò qù wèi lái xiàn zài yī
心？佛子！如萨婆若，能令过去、未来、现在一
qiè pú sà yú zhū fó jiā yǐ xiàn dāngshēng nǎi zhì lìng chéng
切菩萨，于诸佛家已、现、当生，乃至令成
wú shàng pú tí zhōng wú[11] pí yàn hé yǐ gù yī qiè zhì yǔ fǎ jiè
无上菩提，终无[11]疲厌。何以故？一切智与法界
wú èr gù yú yī qiè fǎ wú suǒzhuó gù pú sà mó hē sà yì fù rú
无二故，于一切法无所著故。菩萨摩诃萨亦复如
shì qí xīn píngděngzhù yī qiè zhì yún hé ér yǒu pí yàn zhī xīn
是，其心平等住一切智，云何而有疲厌之心？
fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǒu yī liánhuā qí huāguǎng
“佛子！此菩萨摩诃萨有一莲华，其华广
dà jìn shí fāng jì yǐ bù kě shuō yè bù kě shuōbǎo bù kě shuō
大尽十方际，以不可说叶、不可说宝、不可说
xiāng ér wéizhuāngyán qí bù kě shuōbǎo fù gè shì xiànzhǒngzhǒng
香而为庄严；其不可说宝，复各示现种种
zhòngbǎo qīngjìng miàohǎo jí shàn ān zhù qí huāchángfàngzhòng
众宝，清净妙好，极善安住。其华常放众
sè guāngmíng pǔ zhào shí fāng yī qiè shì jiè wú suǒzhàng ài zhēn jīn
色光明，普照十方一切世界无所障碍；真金
wéiwǎng mí fù qí shàng bǎoduó xú yáo chūwēimiào yīn qí yīn
为网，弥覆其上；宝铎徐摇，出微妙音，其音

[11] 丽本：不；永乐北藏本及龙藏本：無

yǎnchàng yī qiè zhì fǎ cǐ dà liánhuā jù zú rú lái qīngjìngzhuāngyán
演畅一切智法。此大莲华具足如来清净庄严，

yī qiè shàngēn zhī suǒshēng qǐ jí xiángwéibiǎo shén lì suǒxiàn
一切善根之所生起，吉祥为表，神力所现，

yǒu shí qiān ē sēng qí qīngjìng gōng dé pú sà miàodào zhī suǒ chéng jiù
有十千阿僧祇清净功德，菩萨妙道之所成就，

yī qiè zhì xīn zhī suǒ liú chū shí fāng fó yǐng yú zhōngxiǎnxiàn shì jiān
一切智心之所流出，十方佛影于中显现，世间

zhānyǎngyóu rú fó tǎ zhòngshēngjiànzhě wú bù lǐ jìng cóngnéngliǎo
瞻仰犹如佛塔，众生见者无不礼敬，从能了

huànzhèng fǎ suǒshēng yī qiè shì jiān bù kě wéi yù pú sà mó hē
幻正法所生，一切世间不可为喻[12]。菩萨摩诃

sà yú cǐ huāshàng jié jiā fū zuò qí shēn dà xiǎo yǔ huāxiāngchèn
萨于此华上结跏趺坐，其身大小与华相称。

yī qiè zhū fó shén lì suǒ jiā lìng pú sà shēn yī yī máokǒng gè chū bǎi
一切诸佛神力所加，令菩萨身一一毛孔各出百

wàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichén shù guāngmíng yī yī
万亿那由他不可说佛刹微尘数光明，一一

guāngmíngxiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichén shù mó
光明现百万亿那由他不可说佛刹微尘数摩

ní bǎo qí bǎo jiē míng pǔ guāngmíngzàng zhǒngzhǒng sè xiàng yǐ wéi
尼宝，其宝皆名普光明藏，种种色相以为

zhuāngyán wú liànggōng dé zhī suǒ chéng jiù zhòngbǎo jí huā yǐ wéi
庄严，无量功德之所成就，众宝及华以为

luó wǎng mí fù qí shàng sàn bǎi qiān yì nà yóu tā shū shèngmiàoxiāng
罗网弥覆其上，散百千亿那由他殊胜妙香，

wú liàng sè xiàngzhǒngzhǒngzhuāngyán fù xiàn bù sī yì bǎozhuāngyán
无量色相种种庄严，复现不思议宝庄严

gài yǐ fù qí shàng yī yī mó ní bǎo xī xiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù
盖以覆其上。一一摩尼宝悉现百万亿那由他不

kě shuō fó chàwēichén shù lóu gé yī yī lóu gé xiàn bǎiwàn yì nà yóu
可说佛刹微尘数楼阁；一一楼阁现百万亿那由

tā bù kě shuō fó chàwēichén shù liánhuāzàng shī zǐ zhī zuò yī yī shī
他不可说佛刹微尘数莲华藏师子之座；一一师

zǐ zuòxiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichén shù guāng
子座现百万亿那由他不可说佛刹微尘数光

[12] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

míng yī yī guāngmíngxiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēi
明；一一光明现百万亿那由他不可说佛刹微
chénshù sè xiàng yī yī sè xiàngxiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō
尘数色相；一一色相现百万亿那由他不可说
fó chàwēichénshù guāngmínglún yī yī guāngmínglún xiàn bǎiwàn yì
佛刹微尘数光明轮；一一光明轮现百万亿
nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichénshù pí lú zhēnuómó ní bǎohuā
那由他不可说佛刹微尘数毗卢遮那摩尼宝华；
yī yī huāxiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichénshù tái
一一华现百万亿那由他不可说佛刹微尘数台；
yī yī tái xiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichénshù fó
一一台现百万亿那由他不可说佛刹微尘数佛；
yī yī fó xiàn bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichénshù shén
一一佛现百万亿那由他不可说佛刹微尘数神
biàn yī yī shénbiànjìng bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēi
变；一一神变净百万亿那由他不可说佛刹微
chénshù zhòngshēngzhòng yī yī zhòngshēngzhòngzhōngxiàn bǎiwàn yì
尘数众生众；一一众生众中现百万亿
nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichénshù zhū fó zì zài yī yī zì zài
那由他不可说佛刹微尘数诸佛自在；一一自在
yù bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichénshù fó fǎ yī yī
雨百万亿那由他不可说佛刹微尘数佛法；一一
fó fǎ yǒu bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēichénshù xiū duō
佛法有百万亿那由他不可说佛刹微尘数修多
luó yī yī xiū duō luó shuō bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chàwēi
罗；一一修多罗说百万亿那由他不可说佛刹微
chénshù fǎ mén yī yī fǎ ményǒu bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō
尘数法门；一一法门有百万亿那由他不可说
fó chàwēichénshù jīn gāng zhì suǒ rù fǎ lún chā bié yán cí gè bié yǎn
佛刹微尘数金刚智所入法轮，差别言辞各别演
shuō yī yī fǎ lún chéngshú bǎiwàn yì nà yóu tā bù kě shuō fó chà
说；一一法轮成熟百万亿那由他不可说佛刹
wēichénshù zhòngshēng jiè yī yī zhòngshēng jiè yǒu bǎiwàn yì nà yóu
微尘数众生界；一一众生界有百万亿那由
tā bù kě shuō fó chàwēichénshù zhòngshēng yú fó fǎ zhōng ér dé
他不可说佛刹微尘数众生，于佛法中而得
tiáo fú
调伏。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi shì xiàn rú shì
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，示现如是
shéntōngjìng jiè wú liàngbiànhuà xī zhī rú huàn ér bù rǎnzhuó ān zhù
神通境界无量变化，悉知如幻而不染著，安住
wú biān bù kě shuō fǎ zì xìngqīngjìng fǎ jiè shí xiàng rú lái zhǒng
无边不可说法。自性清净、法界实相、如来种
xìng wú ài jì zhōng wú qù wú lái fēi xiān fēi hòu shènshēn wú
性，无碍际中，无去无来，非先非后，甚深无
dǐ xiànliàngsuǒ dé yǐ zhì zì rù bù yóu tā wù xīn bù mí luàn
底，现量所得，以智自入，不由他悟。心不迷乱
yì wú fēn bié wéi qù lái jīn yī qiè zhū fó zhī suǒ chēngzàn
亦无分别，为去、来、今一切诸佛之所称赞，
cóngzhū fó lì zhī suǒ liú chū rù yú yī qiè zhū fó jìng jiè tǐ xìng rú
从诸佛力之所流出，入于一切诸佛境界。体性如
shí jìngyǎnxiànzhèng huì yǎn pǔ jiàn chéng jiù fó yǎnwéi shì míngdēng
实，净眼现证，慧眼普见，成就佛眼为世明灯，
xíng yú zhì yǎnsuǒ zhī jìng jiè guǎngnéng kāi shì wēimiào fǎ mén chéng
行于智眼所知境界，广能开示微妙法门。成
pú tí xīn qù shèngzhàng fū yú zhū jìng jiè wú yǒuzhàng ài rù
菩提心，趣胜丈夫，于诸境界无有障碍，入
zhì zhǒngxìngchūshēngzhū zhì lí shì shēng fǎ ér xiànshòushēng shén
智种性出生诸智，离世生法而现受生，神
tōngbiànhuà fāngbiàntiáo fú rú shì yī qiè wú fēi shànqiǎo gōng dé
通变化，方便调伏。如是一切无非善巧，功德
jiě yù xī jiē qīngjìng zuì jí wēimiào jù zú yuánmǎn zhì huì guǎng
解欲悉皆清净，最极微妙具足圆满，智慧广
dà yóu rú xū kōng shànnéngguāncházhòngshèngjìng jiè xìn xíngyuàn
大犹如虚空，善能观察众圣境界，信行愿
lì jiān gù bú dòng gōng dé wú jìn shì suǒchēngtàn yú yī qiè fó suǒ
力坚固不动，功德无尽世所称叹。于一切佛所
guān zhī zàng dà pú tí chù yī qiè zhì hǎi jí zhòngmiàobǎo wéi dà
观之藏，大菩提处一切智海，集众妙宝，为大
zhì zhě yóu rú liánhuā zì xìngqīngjìng zhòngshēngjiànzhě jiē shēnghuān
智者，犹如莲华自性清净，众生见者皆生欢
xǐ xián dé lì yì zhì guāng pǔ zhào jiàn wú liàng fó jìng yī qiè
喜、咸得利益。智光普照，见无量佛，净一切
fǎ suǒxíng jì jìng yú zhū fó fǎ jiū jìng wú ài héng yǐ fāngbiàn
法，所行寂静，于诸佛法究竟无碍。恒以方便

zhù fó pú tí gōng dé xíngzhōng ér dé chūshēng jù pú sà zhì wéi pú
住佛菩提功德行中而得出生，具菩萨智，为菩
sà shǒu yī qiè zhū fó gòngsuǒ hù niàn dé fó wēishén chéng fó fǎ
萨首，一切诸佛共所护念。得佛威神，成佛法
shēn niàn lì nán sī yú jìng yī yuán ér wú suǒyuán qí xíngguǎng
身，念力难思，于境一缘而无所缘，其行广
dà wú xiàng wú ài děng yú fǎ jiè wú liàng wú biān suǒzhèng pú tí
大无相无碍，等于法界无量无边。所证菩提
yóu rú xū kōng wú yǒubiān jì wú suǒ fù zhuó yú zhū shì jiān pǔ
犹如虚空，无有边际，无所缚著，于诸世间普
zuò ráo yì yī qiè zhì hǎi shàngēnsuǒ liú xī néngtōng dá wú liàngjìng
作饶益，一切智海善根所流，悉能通达无量境
jiè yǐ shànchéng jiù qīngjìng shī fǎ zhù pú sà xīn jìng pú sà zhǒng
界。已善成就清净施法，住菩萨心，净菩萨种，
néng suí shùnshēngzhū fó pú tí yú zhū fó fǎ jiē dé shànqiǎo jù wēi
能随顺生诸佛菩提，于诸佛法皆得善巧，具微
miàohèng chéngjiān gù lì yī qiè zhū fó zì zài wēishén zhòngshēng
妙行，成坚固力。一切诸佛自在威神，众生
nánwén pú sà xī zhī rù bú èr ménzhù wú xiàng fǎ suī fù yǒngshě
难闻，菩萨悉知入不二门住无相法；虽复永舍
yī qiè zhūxiàng ér néngguǎngshuōzhǒngzhǒngzhū fǎ suí zhūzhòng
一切诸相，而能广说种种诸法，随诸众
shēng xīn yào yù jiě xī shǐ tiáo fú xián lìnghuān xǐ fǎ jiè wéishēn
生心乐欲解，悉使调伏，咸令欢喜。法界为身
wú yǒu fēn bié zhì huì jìng jiè bù kě qióng jìn zhì chángyǒngměng
无有分别，智慧境界不可穷尽，志常勇猛，
xīn héngpíngděng jiàn yī qiè fó gōng dé biān jì liǎo yī qiè jié chā bié
心恒平等。见一切佛功德边际，了一切劫差别
cì dì kāi shì yī qiè fǎ ān zhù yī qiè chà yán jìng yī qiè zhū fó
次第，开示一切法，安住一切刹，严净一切诸佛
guó tǔ xiǎnxiàn yī qiè zhèng fǎ guāngmíng yǎn qù lái jīn yī qiè
国土，显现一切正法光明，演去、来、今一切
fó fǎ shì zhū pú sà suǒ zhù zhī chù wéi shì míngdēng shēngzhūshàn
佛法，示诸菩萨所住之处。为世明灯，生诸善
gēn yǒng lí shì jiān chángshēng fó suǒ dé fó zhì huì míngliǎo dì
根，永离世间，常生佛所，得佛智慧明了第
yī yī qiè zhū fó jiē gòngshèshòu yǐ rù wèi lái zhū fó zhī shù cóng
一。一切诸佛皆共摄受，已入未来诸佛之数，从

zhū shànyǒu ér dé chūshēng suǒyǒu zhì qiú jiē wú bù guǒ jù dà wēi
诸善友而得出生，所有志求皆无不果。具大威

dé zhùzēngshàng yì suí suǒ tīngwénxiánnéngshànshuō yì wèi kāi
德，住增上意，随所听闻咸能善说，亦为开

shì wén fǎ shàngēn zhù shí jì lún yú yī qiè fǎ xīn wú zhàng ài
示闻法善根。住实际轮，于一切法心无障碍；

bù shě zhū xíng lí zhū fēn bié yú yī qiè fǎ xīn wú dòngniàn dé zhì
不舍诸行，离诸分别，于一切法心无动念。得智

huì míngmiè zhū chī àn xī néngmíngzhào yī qiè fó fǎ bú huàizhū yǒu
慧明灭诸痴暗，悉能明照一切佛法，不坏诸有

ér shēng qí zhōng liǎo zhī yī qiè zhū yǒu jìng jiè cóngběn yǐ lái wú yǒu
而生其中，了知一切诸有境界。从本已来无有

dòngzuò shēn yǔ yì yè jiē xī wú biān suī suí shì sú yǎnshuō
动作，身、语、意业皆悉无边，虽随世俗演说

zhǒngzhǒng wú liàngwén zì ér héng bú huài lí wén zì fǎ shēn rù fó
种种无量文字，而恒不坏离文字法。深入佛

hǎi zhī yī qiè fǎ dànyǒu jiǎ míng yú zhū jìng jiè wú xì wú zhuó liǎo
海，知一切法但有假名，于诸境界无系无著；了

yī qiè fǎ kōng wú suǒyǒu suǒ xiū zhūxíngcóng fǎ jiè shēng yóu rú xū
一切法空无所有，所修诸行从法界生，犹如虚

kōng wú xiàng wú xíng shēn rù fǎ jiè suí shùnyǎnshuō yú yī jìngmén
空无相无形。深入法界随顺演说，于一境门

shēng yī qiè zhì guān shí lì dì yǐ zhì xiū xué zhì wéiqiáoliáng zhì sà
生一切智，观十力地以智修学，智为桥梁至萨

pó rě yǐ zhì huì yǎnjiàn fǎ wú ài shàn rù zhū dì zhī zhǒngzhǒng yì
婆若，以智慧眼见法无碍，善入诸地知种种义，

yī yī fǎ mén xī dé míngliǎo suǒyǒu dà yuàn mǐ bù chéng jiù
一一法门悉得明了，所有大愿靡不成就。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ cǐ kāi shì yī qiè rú lái wú
“佛子！菩萨摩诃萨以此开示一切如来无

chā bié xìng cǐ shì wú ài fāngbiàn zhī mén cǐ néngchūshēng pú sà
差别性，此是无碍方便之门，此能出生菩萨

zhòng huì cǐ fǎ wéi shì sānmèijìng jiè cǐ néngyǒng jìn rù sà pó rě
众会，此法唯是三昧境界，此能勇进入萨婆若，

cǐ néng kāi xiǎnzhū sānmèimén cǐ néng wú ài pǔ rù zhū chà cǐ néng
此能开显诸三昧门，此能无碍普入诸刹，此能

tiáo fú yī qiè zhòngshēng cǐ néngzhù yú wú zhòngshēng jì cǐ néng
调伏一切众生，此能住于无众生际，此能

kāi shì yī qiè fó fǎ cǐ yú jìng jiè jiē wú suǒ dé suī yī qiè shí yǎn
开示一切佛法，此于境界皆无所得。虽一切时演

shuō kāi shì ér héngyuǎn lí wàngxiǎng fēn bié suī zhī zhū fǎ jiē wú
说开示，而恒远离妄想分别；虽知诸法皆无

suǒ zuò ér néng shì xiàn yī qiè zuò yè suī zhī zhū fó wú yǒu èr xiàng
所作，而能示现一切作业；虽知诸佛无有二相，

ér néngxiǎn shì yī qiè zhū fó suī zhī wú sè ér yǎnshuōzhū sè
而能显示一切诸佛；虽知无色，而演说诸色；

suī zhī wú shòu ér yǎnshuōzhūshòu suī zhī wú xiǎng ér yǎnshuōzhū
虽知无受，而演说诸受；虽知无想，而演说诸

xiǎng suī zhī wú xíng ér yǎnshuōzhūxíng suī zhī wú shí ér yǎnshuō
想；虽知无行，而演说诸行；虽知无识，而演说

zhū shí héng yǐ fǎ lún kāi shì yī qiè suī zhī fǎ wú shēng ér cháng
诸识，恒以法轮开示一切；虽知法无生，而常

zhuàn fǎ lún suī zhī fǎ wú chābié ér shuōzhūchābiémén suī zhī
转法轮；虽知法无差别，而说诸差别门；虽知

zhū fǎ wú yǒushēngmiè ér shuō yī qiè shēngmiè zhī xiàng suī zhī zhū
诸法无有生灭，而说一切生灭之相；虽知诸

fǎ wú cū wú xì ér shuōzhū fǎ cū xì zhī xiàng suī zhī zhū fǎ wú
法无粗无细，而说诸法粗细之相；虽知诸法无

shàng zhōng xià ér néngxuānshuō zuì shàng zhī fǎ suī zhī zhū fǎ
上、中、下，而能宣说最上之法；虽知诸法

bù kě yánshuō ér néngyǎnshuōqīngjìngyán cí suī zhī zhū fǎ wú nèi
不可言说，而能演说清净言辞；虽知诸法无内

wú wài ér shuō yī qiè nèi wài zhū fǎ suī zhī zhū fǎ bù kě liǎo zhī
无外，而说一切内外诸法；虽知诸法不可了知，

ér shuōzhǒngzhǒng zhì huì guānchá suī zhī zhū fǎ wú yǒuzhēn shí ér
而说种种智慧观察；虽知诸法无有真实，而

shuōchū lí zhēn shí zhī dào suī zhī zhū fǎ bì jìng wú jìn ér néngyǎn
说出离真实之道；虽知诸法毕竟无尽，而能演

shuō jìn zhū yǒu lòu suī zhī zhū fǎ wú wéi wú zhēng rán yì bù wú zì
说尽诸有漏；虽知诸法无违无诤，然亦不无自

tā chābié suī zhī zhū fǎ bì jìng wú shī ér chángzūn jìng yī qiè shī
他差别；虽知诸法毕竟无师，而常尊敬一切师

zhǎng suī zhī zhū fǎ bù yóu tā wù ér chángzūn jìng zhūshàn zhī shí
长；虽知诸法不由他悟，而常尊敬诸善知识；

suī zhī fǎ wú zhuàn ér zhuàn fǎ lún suī zhī fǎ wú qǐ ér shì zhū
虽知法无转，而转法轮；虽知法无起，而示诸

yīn yuán suī zhī zhū fǎ wú yǒu qián jì ér guǎng shuō guò qù suī zhī
因缘；虽知诸法无有前际，而广说过去；虽知
zhū fǎ wú yǒu hòu jì ér guǎng shuō wèi lái suī zhī zhū fǎ wú yǒu zhōng
诸法无有后际，而广说未来；虽知诸法无有中
jì ér guǎng shuō xiàn zài suī zhī zhū fǎ wú yǒu zuò zhě ér shuō zhū
际，而广说现在；虽知诸法无有作者，而说诸
zuò yè suī zhī zhū fǎ wú yǒu yīn yuán ér shuō zhū jí yīn suī zhī zhū
作业；虽知诸法无有因缘，而说诸集因；虽知诸
fǎ wú yǒu děng bǐ ér shuō píng děng bù píng děng dào suī zhī zhū
法无有等比，而说平等、不平等道；虽知诸
fǎ wú yǒu yán shuō ér jué dìng shuō sān shì zhī fǎ suī zhī zhū fǎ wú yǒu
法无有言说，而决定说三世之法；虽知诸法无有
suǒ yī ér shuō yī shàn fǎ ér dé chū lí suī zhī fǎ wú shēn ér
所依，而说依善法而得出离；虽知法无身，而
guǎng shuō fǎ shēn suī zhī sān shì zhū fó wú biān ér néng yǎn shuō wéi
广说法身；虽知三世诸佛无边，而能演说唯
yǒu yī fó suī zhī fǎ wú sè ér xiàn zhǒng zhǒng sè suī zhī fǎ wú
有一佛；虽知法无色，而现种种色；虽知法无
jiàn ér guǎng shuō zhū jiàn suī zhī fǎ wú xiàng ér shuō zhǒng zhǒng xiàng
见，而广说诸见；虽知法无相，而说种种相；
suī zhī zhū fǎ wú yǒu jìng jiè ér guǎng xuān shuō zhì huì jìng jiè suī zhī
虽知诸法无有境界，而广宣说智慧境界；虽知
zhū fǎ wú yǒu chā bié ér shuō xíng guǒ zhǒng zhǒng chā bié suī zhī zhū fǎ
诸法无有差别，而说行果种种差别；虽知诸法
wú yǒu chū lí ér shuō qīng jìng zhū chū lí xíng suī zhī zhū fǎ běn lái
无有出离，而说清净诸出离行；虽知诸法本来
cháng zhù ér shuō yī qiè zhū liú zhuǎn fǎ suī zhī zhū fǎ wú yǒu zhào
常住，而说一切诸流转法；虽知诸法无有照
míng ér héng guǎng shuō zhào míng zhī fǎ
明，而恒广说照明之法。

fó zǐ pú sà mó hē sà rù rú shì dà wēi dé sān mèi zhì
“佛子！菩萨摩诃萨入如是大威德三昧智
lún zé néng zhèng dé yī qiè fó fǎ zé néng qù rù yī qiè fó fǎ
轮，则能证得一切佛法，则能趣入一切佛法，
zé néng chéng jiù zé néng yuán mǎn zé néng jī jí zé néng qīng jìng
则能成就，则能圆满，则能积集，则能清净，
zé néng ān zhù zé néng liǎo dá yǔ yī qiè fǎ zì xìng xiāng yìng ér
则能安住，则能了达，与一切法自性相应，而

cǐ pú sà mó hē sà bú zuò shì niàn yǒu ruò gān zhū pú sà ruò gān
此菩萨摩诃萨不作是念：‘有若干诸菩萨、若干

pú sà fǎ ruò gān pú sà jiū jìng ruò gānhuàn jiū jìng ruò gānhuà jiū
菩萨法、若干菩萨究竟、若干幻究竟、若干化究

jìng ruò gānshéntōngchéng jiù ruò gān zhì chéng jiù ruò gān sī wéi
竟、若干神通成就、若干智成就、若干思惟、

ruò gānzhèng rù ruò gān qù xiàng ruò gān jìng jiè hé yǐ gù
若干证入、若干趣向、若干境界。’何以故？

pú sà sān mèi rú shì tǐ xìng rú shì wú biān rú shì shū shèng gù
菩萨三昧，如是体性，如是无边，如是殊胜故。

cǐ sān mèizhǒngzhǒng jìng jiè zhǒngzhǒngwēi lì zhǒngzhǒngshēn rù
此三昧种种境界、种种威力、种种深入，

suǒ wèi rù bù kě shuō zhì mén rù lí fēn bié zhū zhuāngyán rù wú biān
所谓入不可说智门、入离分别诸庄严、入无边

shū shèng bō luó mì rù wú shù chándìng rù bǎi qiān yì nà yóu tā bù
殊胜波罗蜜、入无数禅定、入百千亿那由他不

kě shuōguǎng dà zhì rù jiàn wú biān fó shèngmiàozàng rù yú jìng jiè
可说广大智、入见无边佛胜妙藏、入于境界

bù xiū xī rù qīng jìng xìn jiě zhù dào fǎ rù zhū gēnměng lì dà shén
不休息、入清净信解助道法、入诸根猛利大神

tōng rù yú jìng jiè xīn wú àì rù jiàn yī qiè fó píngděngyǎn rù
通、入于境界心无碍、入见一切佛平等眼、入

jī jí pǔ xiánshèng zhì hèng rù zhù nà luó yánmiào zhì shēn rù shuō
积集普贤胜志行、入住那罗延妙智身、入说

rú lái zhì huì hǎi rù qǐ wú liàngzhǒng zì zài shénbiàn rù shēng yī
如来智慧海、入起无量种自在神变、入生一

qiè fó wú jìn zhì mén rù zhù yī qiè fó xiànqián jìng jiè rù jìng pǔ xián
切佛无尽智门、入住一切佛现前境界、入净普贤

pú sà zì zài zhì rù kāi shì wú bǐ pǔ mén zhì rù pǔ zhī fǎ jiè yī
菩萨自在智、入开示无比普门智、入普知法界一

qiè wēi xì jìng jiè rù pǔ xiàn fǎ jiè yī qiè wēi xì jìng jiè rù yī qiè
切微细境界、入普现法界一切微细境界、入一切

shū shèng zhì guāngmíng rù yī qiè zì zài biān jì rù yī qiè biàn cái
殊胜智光明、入一切自在边际、入一切辩才

fǎ mén jì rù biàn fǎ jiè zhì huì shēn rù chéng jiù yī qiè chùbiànxíng
法门际、入遍法界智慧身、入成就一切处遍行

dào rù shànzhù yī qiè chā bié sān mèi rù zhī yī qiè zhū fó xīn
道、入善住一切差别三昧、入知一切诸佛心。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà zhù pǔ xiánhèng niànniàn rù
“佛子！此菩萨摩诃萨住普贤行，念念入

bǎi yì bù kě shuōsānmèi rán bú jiàn pǔ xián pú sà sānmèi jí fó jìng
百亿不可说三昧，然不见普贤菩萨三昧及佛境

jiè zhuāngyánqián jì hé yǐ gù zhī yī qiè fǎ jiū jìng wú jìn gù
界庄严前际。何以故？知一切法究竟无尽故，

zhī yī qiè fó chà wú biān gù zhī yī qiè zhòngshēng jiè bù sī yì gù
知一切佛刹无边故，知一切众生界不思议故，

zhī qián jì wú shǐ gù zhī wèi lái wú qióng gù zhī xiàn zài jìn xū kōng
知前际无始故，知未来无穷故，知现在尽虚空

biàn fǎ jiè wú biān gù zhī yī qiè zhū fó jìng jiè bù kě sī yì gù zhī
遍法界无边故，知一切诸佛境界不可思议故，知

yī qiè pú sà xíng wú shù gù zhī yī qiè zhū fó biàn cái suǒshuō jìng jiè
一切菩萨行无数故，知一切诸佛辩才所说境界

bù kě shuō wú biān gù zhī yī qiè huàn xīn suǒyuán fǎ wú liàng gù fó
不可说无边故，知一切幻心所缘法无量故。佛

zǐ rú rú yì zhū suí yǒusuǒ qiú yī qiè jiē dé qiú zhě wú jìn
子！如如意珠，随有所求一切皆得，求者无尽，

yì jiē mǎn zú ér zhū shì lì zhōng bú kuì zhǐ pú sà mó hē sà yì
意皆满足，而珠势力终不匮止。菩萨摩诃萨亦

fù rú shì rù cǐ sānmèi zhī xīn rú huàn chūshēng yī qiè zhū fǎ
复如是，入此三昧，知心如幻，出生一切诸法

jìng jiè zhōubiàn wú jìn bú kuì bù xī hé yǐ gù pú sà mó hē
境界，周遍无尽，不匮不息。何以故？菩萨摩诃

sà chéng jiù pǔ xián wú ài hèng zhì guānchá wú liàngguǎng dà huànjìng
萨成就普贤无碍行智，观察无量广大幻境，

yóu rú yǐngxiàng wú zēngjiǎn gù fó zǐ pì rú fán fū gè bié shēng
犹如影像无增减故。佛子！譬如凡夫，各别生

xīn yǐ shēng xiànshēng jí yǐ dāngshēng wú yǒubiān jì wú duàn
心，已生、现生及以当生，无有边际，无断

wú jìn qí xīn liú zhuǎn xiāng xù bù jué bù kě sī yì pú sà
无尽；其心流转，相续不绝，不可思议。菩萨

mó hē sà yì fù rú shì rù cǐ pǔ huànmén sānmèi wú yǒubiān jì
摩诃萨亦复如是，入此普幻门三昧，无有边际，

bù kě cè liàng hé yǐ gù liǎo dá pǔ xián pú sà pǔ huànmén wú liàng
不可测量。何以故？了达普贤菩萨普幻门无量

fǎ gù fó zǐ pì rú nántuó bá nántuó mó nà sī lóngwáng jí
法故。佛子！譬如难陀跋难陀、摩那斯龙王及

yú dà lóngjiàng yǔ zhī shí dī rú chēzhóu wú yǒubiān jì suī rú
余大龙降雨之时，滴如车轴，无有边际；虽如
shì yù yǔ[13] zhōng bú jìn cǐ shì zhūlóng wú zuò jìng jiè pú sà mó
是雨，雨[13]终不尽，此是诸龙无作境界。菩萨摩
hē sà yì fù rú shì zhù cǐ sānmèi rù pǔ xián pú sà zhū sānmèimén
诃萨亦复如是，住此三昧，入普贤菩萨诸三昧门、
zhì mén fǎ mén jiànzhū fó mén wǎngzhū fāngmén xīn zì zài mén
智门、法门、见诸佛门、往诸方门、心自在门、
jiā chí mén shénbiànmén shéntōngmén huànhuàmén zhū fǎ rú
加持门、神变门、神通门、幻化门、诸法如
huànmén bù kě shuō bù kě shuōzhū pú sà chōngmǎnmén qīn jìn bù
幻门、不可说不可说诸菩萨充满门，亲近不
kě shuō bù kě shuō fó chàwēichénshù rú lái zhèng jué mén rù bù kě
可说不可说佛刹微尘数如来正觉门，入不可
shuō bù kě shuōguǎng dà huànwǎngmén zhī bù kě shuō bù kě shuōchā
说不可说广大幻网门，知不可说不可说差
bié guǎng dà fó chàmén zhī bù kě shuō bù kě shuōyǒu tǐ xìng wú tǐ
别广大佛刹门，知不可说不可说有体性、无体
xìng shì jiè mén zhī bù kě shuō bù kě shuōzhòngshēngxiǎngmén zhī bù
性世界门，知不可说不可说众生想门，知不
kě shuō bù kě shuō shí jié chā bié mén zhī bù kě shuō bù kě shuō shì
可说不可说时劫[14]差别门，知不可说不可说世
jiè chénghuàimén zhī bù kě shuō bù kě shuō fù zhù yǎngzhù zhū fó
界成坏门，知不可说不可说覆住、仰住诸佛
chàmén yú yī niànzhōng jiē rú shí zhī rú shì rù shí wú yǒubiān
刹门，于一念中皆如实知。如是入时，无有边
jì wú yǒuqióng jìn bù pí bú yàn bú duàn bù xī wú tuì wú
际，无有穷尽，不疲不厌，不断不息，无退无
shī yú zhū fǎ zhōng bú zhù fēi chù héngzhèng sī wéi bù chén bù
失；于诸法中不住非处，恒正思惟，不沉不
jǔ qiú yī qiè zhì cháng wú tuì shě wéi yī qiè fó chàzhào shì míng
举；求一切智常无退舍，为一切佛刹照世明
dēng zhuàn bù kě shuō bù kě shuō fǎ lún yǐ miàobiàn cái zī wèn rú
灯，转不可说不可说法轮；以妙辩才咨问如
lái wú qióng jìn shí shì chéng fó dào wú yǒubiān jì tiáo fú zhòngshēng
来无穷尽时，示成佛道无有边际，调伏众生

[13] 丽本：雲；永乐北藏本及龙藏本：雨
[14] 丽本：時；永乐北藏本及龙藏本：時劫

héng wú fèi shě cháng qín xiū xí pǔ xiánhèngyuàn wèi céng xiū xī shì
恒无废舍，常勤修习普贤行愿未曾休息，示
xiàn wú liàng bù kě shuō bù kě shuō sè xiàngshēn wú yǒuduàn jué hé yǐ
现无量不可说不可说色相身无有断绝。何以
gù pì rú rán huǒ suí suǒyǒuyuán yú ěr suǒ shí huǒ qǐ bù xī
故？譬如然火，随所有缘，于尔所时火起不息。
pú sà mó hē sà yì fù rú shì guāncházhòngshēng jiè fǎ jiè shì
菩萨摩诃萨亦复如是，观察众生界、法界、世
jiè yóu rú xū kōng wú yǒubiān jì nǎi zhì néng yú yī niàn zhī qǐng
界，犹如虚空无有边际，乃至能于一念之顷，
wǎng bù kě shuō bù kě shuō fó chàwēichén shù fó suǒ yī yī fó suǒ
往不可说不可说佛刹微尘数佛所。一一佛所
rù bù kě shuō bù kě shuō yī qiè zhǒngzhǒngchā bié fǎ lìng bù kě
入不可说不可说一切智种种差别法；令不可
shuō bù kě shuōzhòngshēng jiè chū jiā wéidào qín xiū shàngēn jiū jìng
说不可说众生界出家为道，勤修善根，究竟
qīngjìng lìng bù kě shuō bù kě shuō pú sà yú pǔ xiánhèngyuàn wèi jué
清净；令不可说不可说菩萨于普贤行愿未决
dìngzhě ér dé jué dìng ān zhù pǔ xián zhì huì zhī mén yǐ wú liàngfāng
定者而得决定，安住普贤智慧之门；以无量方
biàn rù bù kě shuō bù kě shuōsān shì chéng zhù huàiguǎng dà chā
便，入不可说不可说三世成、住、坏广大差
bié jié yú bù kě shuō bù kě shuōchéng zhù huài shì jiān chā bié jìng
别劫，于不可说不可说成、住、坏世间差别境
jiè qǐ yú ěr suǒ dà bēi dà yuàn tiáo fú wú liàng yī qiè zhòngshēng
界，起于尔所大悲大愿，调伏无量一切众生
xī shǐ wú yú hé yǐ gù cǐ pú sà mó hē sà wèi yù dù tuō yī qiè
悉使无余。何以故？此菩萨摩诃萨为欲度脱一切
zhòngshēng xiū pǔ xiánhèng shēng pǔ xián zhì mǎn zú pǔ xiánsuǒyǒu
众生，修普贤行，生普贤智，满足普贤所有
hèngyuàn shì gù zhū pú sà yīng yú rú shì zhǒng lèi rú shì jìng jiè
行愿。是故，诸菩萨应于如是种类、如是境界、
rú shì wēi dé rú shì guǎng dà rú shì wú liàng rú shì bù sī yì
如是威德、如是广大、如是无量、如是不思议、
rú shì pǔ zhàomíng rú shì yī qiè zhū fó xiànqián zhù rú shì yī qiè
如是普照明、如是一切诸佛现前住、如是一切
rú lái suǒ hù niàn rú shì chéng jiù wǎng xī shàngēn rú shì qí xīn wú
如来所护念、如是成就往昔善根、如是其心无

ài bú dòngsānmèi zhī zhōng qín jiā xiū xí lí zhū rè nǎo wú yǒu
碍不动三昧之中，勤加修习，离诸热恼，无有

pí yàn xīn bú tuì zhuǎn lì shēn zhì yào yǒngměng wú qiè shùn
疲厌，心不退转，立深志乐，勇猛无怯，顺

sānmèi jìng jiè rù nán sī zhì dì bù yī wén zì bù zhuó shì jiān
三昧境界，入难思智地。不依文字，不著世间，

bù qǔ zhū fǎ bù qǐ fēn bié bù rǎnzhuó shì shì bù fēn bié jìng jiè
不取诸法，不起分别，不染著世事，不分别境界，

yú zhū fǎ zhì dànyīng ān zhù bù yīngchēngliàng suǒ wèi qīn jìn yī qiè
于诸法智但应安住，不应称量。所谓亲近一切

zhì wù jiě fó pú tí chéng jiù fǎ guāngmíng shī yǔ yī qiè zhòng
智，悟解佛菩提，成就法光明，施与一切众

shēngshàngēn yú mó jiè zhōng bá chūzhòngshēng lìng qí dé rù fó fǎ
生善根。于魔界中拔出众生，令其得入佛法

jìng jiè lìng bù shě dà yuàn qín guānchūdào zēngguǎngjìng jìng
境界，令不舍大愿，勤观出道，增广净境，

chéng jiù zhū dù yú yī qiè fó shēnshēng xìn jiě chángyīngguānchá yī
成就诸度，于一切佛深生信解。常应观察一

qiè fǎ xìng wú shí zàn shě yīng zhī zì shēn yǔ zhū fǎ xìng pǔ jiē píng
切法性，无时暂舍；应知自身与诸法性普皆平

děng yīngdāngmíng jiě shì jiān suǒ zuò shì qí rú fǎ zhì huì fāngbiàn
等；应当明解世间所作，示其如法智慧方便；

yīngcháng jīng jìn wú yǒu xiū xī yīngguān zì shēnshàngēnxiǎnshǎo
应常精进，无有休息；应观自身善根鲜少；

yīng qín zēngzhǎng tā zhūshàngēn yīng zì xiū xíng yī qiè zhì dào yīng qín
应勤增长他诸善根；应自修行一切智道；应勤

zēngzhǎng pú sà jìng jiè yīngyào qīn jìn zhūshàn zhī shí yīng yǔ tóngxíng
增长菩萨境界；应乐亲近诸善知识；应与同行

ér gòng zhǐ zhù yīng bù fēn bié fó yīng bù shě lí niàn yīngcháng ān
而共止住；应不分别佛；应不舍离念；应常安

zhùpíngděng fǎ jiè yīng zhī yī qiè xīn shí rú huàn yīng zhī shì jiān zhū
住平等法界；应知一切心识如幻；应知世间诸

xíng rú mèng yīng zhī zhū fó yuàn lì chūxiànyóu rú yǐngxiàng yīng zhī yī
行如梦；应知诸佛愿力出现犹如影像；应知一

qiè zhūguǎng dà yè yóu rú biànhuà yīng zhī yán yǔ xī jiē rú xiǎng yīng
切诸广大业犹如变化；应知言语悉皆如响；应

guānzhū fǎ yī qiè rú huàn yīng zhī yī qiè shēngmiè zhī fǎ jiē rú yīn
观诸法一切如幻；应知一切生灭之法皆如音

shēng yīng zhī suǒ wǎng yī qiè fó chà jiē wú tǐ xìng yīng wèi qǐng wèn rú
声；应知所往一切佛刹皆无体性；应为请问如
lái fó fǎ bù shēng pí juàn yīng wèi kāi wù yī qiè shì jiān qín jiā jiào
来佛法不生疲倦；应为开悟一切世间，勤加教
huì ér bù shě lí yīng wèi tiáo fú yī qiè zhòng shēng zhī shí shuō fǎ ér
诲而不舍离；应为调伏一切众生，知时说法而
bù xiū xī fó zǐ pú sà mó hē sà rú shì xiū xíng pǔ xián zhī hèng
不休息。佛子！菩萨摩诃萨如是修行普贤之行，
rú shì yuán mǎn pú sà jìng jiè rú shì tōng dá chū lí zhī dào rú shì
如是圆满菩萨境界，如是通达出离之道，如是
shòu chí sān shì fó fǎ rú shì guān chá yī qiè zhì mén rú shì sī wéi
受持三世佛法，如是观察一切智门，如是思惟
bú biàn yì fǎ rú shì míng jié zēng shàng zhì yào rú shì xìn jiě yī qiè
不变异法，如是明洁增上志乐，如是信解一切
rú lái rú shì liǎo zhī fó guǎng dà lì rú shì jué dìng wú suǒ ài xīn
如来，如是了知佛广大力，如是决定无所碍心，
rú shì shè shòu yī qiè zhòng shēng
如是摄受一切众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà rù pǔ xián pú sà suǒ zhù rú shì
“佛子！菩萨摩诃萨入普贤菩萨所住如是
dà zhì huì sān mèi shí shí fāng gè yǒu bù kě shuō bù kě shuō guó tǔ
大智慧三昧时，十方各有不可说不可说国土，
yī yī guó tǔ gè yǒu bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén shù rú lái
一一国土各有不可说不可说佛刹微尘数如来
míng hào yī yī míng hào gè yǒu bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén
名号，一一名号各有不可说不可说佛刹微尘
shù zhū fó ér xiàn qí qián yǔ rú lái niàn lì lìng bú wàng shī rú lái
数诸佛而现其前，与如来念力，令不忘失如来
jìng jiè yǔ yī qiè fǎ jiū jìng huì lìng rù yī qiè zhì yǔ zhī yī qiè
境界；与一切法究竟慧，令入一切智；与知一切
fǎ zhǒng zhǒng yì jué dìng huì lìng shòu chí yī qiè fó fǎ qù rù wú ài
法种种义决定慧，令受持一切佛法趣入无碍；
yǔ wú shàng fó pú tí lìng rù yī qiè zhì kāi wù fǎ jiè yǔ pú sà jiū
与无上佛菩提，令入一切智开悟法界；与菩萨究
jìng huì lìng dé yī qiè fǎ guāng míng wú zhū hēi àn yǔ pú sà bú
竟慧，令得一切法光明，无诸黑暗；与菩萨不
tuì zhì lìng zhī shí fēi shí shàn qiǎo fāng biàn tiáo fú zhòng shēng
退智，令知时、非时，善巧方便调伏众生；

yǔ wú zhàng ài pú sà biàn cái lìng wù jiě wú biān fǎ yǎnshuō wú jìn
与无障碍菩萨辩才，令悟解无边法演说无尽；

yǔ shéntōngbiànhuà lì lìngxiàn bù kě shuō bù kě shuōchā bié shēn wú
与神通变化力，令现不可说不可说差别身无

biān sè xiàngzhǒngzhǒng bù tóng kāi wù zhòngshēng yǔ yuánmǎnyán yīn
边色相种种不同开悟众生；与圆满言音，

lìng xiàn bù kě shuō bù kě shuōchā bié yīn shēngzhǒngzhǒngyán cí kāi wù
令现不可说不可说差别音声种种言辞开悟

zhòngshēng yǔ bù tángjuān lì lìng yī qiè zhòngshēngruò dé jiànxíng
众生；与不唐捐力，令一切众生若得见形、

ruò dé wén fǎ jiē xī chéng jiù wú kōngguòzhě fó zǐ pú sà mó
若得闻法皆悉成就，无空过者。佛子！菩萨摩

hē sà rú shì mǎn zú pǔ xiánhèng gù dé rú lái lì jìng chū lí dào
诃萨如是满足普贤行故，得如来力，净出离道，

mǎn yī qiè zhì yǐ wú ài biàn cáishéntōngbiànhuà jiū jìng tiáo fú yī
满一切智，以无碍辩才神通变化，究竟调伏一

qiè zhòngshēng jù fó wēi dé jìng pǔ xiánhèng zhù pǔ xiándào
切众生；具佛威德，净普贤行，住普贤道，

jìn wèi lái jì wèi yù tiáo fú yī qiè zhòngshēng zhuàn yī qiè fó wēi
尽未来际，为欲调伏一切众生，转一切佛微

miào fǎ lún hé yǐ gù fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà chéng jiù rú
妙法轮。何以故？佛子！此菩萨摩诃萨成就如

shì shū shèng dà yuànzhū pú sà xíng zé wéi yī qiè shì jiān fǎ shī zé
是殊胜大愿诸菩萨行，则为一切世间法师，则

wéi yī qiè shì jiān fǎ rì zé wéi yī qiè shì jiān zhì yuè zé wéi yī qiè
为一切世间法日，则为一切世间智月；则为一切

shì jiān xū mí shānwáng nì rán gāochū jiān gù bú dòng zé wéi yī
世间须弥山王，嶷然高出，坚固不动；则为一

qiè shì jiān wú yá zhì hǎi zé wéi yī qiè shì jiānzhèng fǎ míngdēng pǔ
切世间无涯智海；则为一切世间正法明灯，普

zhào wú biān xiāng xù bú duàn wéi yī qiè zhòngshēng kāi shì wú biān
照无边，相续不断；为一切众生开示无边

qīng jìng gōng dé jiē lìng ān zhù gōng dé shàngēn shùn yī qiè zhì dà
清净功德，皆令安住功德善根；顺一切智，大

yuànpíngděng xiū xí pǔ xiánguǎng dà zhī hèng chángnéngquàn fā wú
愿平等，修习普贤广大之行，常能劝发无

liàngzhòngshēng zhù bù kě shuō bù kě shuōguǎng dà hèngsān mèi xiàn
量众生，住不可说不可说广大行三昧，现

dà zì zài
大自在。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà huò rú shì zhì zhèng rú shì
“佛子！此菩萨摩诃萨，获如是智，证如是

fǎ yú rú shì fǎ shěn zhù míng jiàn dé rú shì shén lì zhù rú shì
法，于如是法审住明见；得如是神力，住如是

jìng jiè xiàn rú shì shén biàn qǐ rú shì shén tōng cháng ān zhù dà bēi
境界，现如是神变，起如是神通；常安住大悲，

cháng lì yì zhòng shēng kāi shì zhòng shēng ān wěn zhèng dào jiàn lì
常利益众生，开示众生安隐正道，建立

fú zhì dà guāng míng chuáng zhèng bù sī yì jiě tuō zhù yī qiè zhì jiě
福智大光明幢；证不思议解脱，住一切智解

tuō dào zhū fó jiě tuō bǐ àn xué bù sī yì jiě tuō fāng biàn mén yǐ
脱，到诸佛解脱彼岸，学不思议解脱方便门已

dé chéng jiù rù fǎ jiè chā bié mén wú yǒu cuò luàn yú pǔ xián bù kě
得成就，入法界差别门无有错乱，于普贤不可

shuō bù kě shuō sān mèi yóu xì zì zài zhù shī zǐ fèn xùn zhì xīn yì wú
说不可说三昧游戏自在，住师子奋迅智心意无

ài qí xīn héng zhù shí dà fǎ zàng hé zhě wéi shí suǒ wèi zhù yì
碍。其心恒住十大法藏。何者为十？所谓住忆

niàn yī qiè zhū fó zhù yì niàn yī qiè fó fǎ zhù tiáo fú yī qiè zhòng
念一切诸佛，住忆念一切佛法，住调伏一切众

shēng dà bēi zhù shì xiàn bù sī yì qīng jìng guó tǔ zhì zhù shēn rù zhū
生大悲，住示现不思议清净国土智，住深入诸

fó jìng jiè jué dìng jiě zhù qù lái xiàn zài yī qiè fó píng děng xiàng
佛境界决定解，住去、来、现在一切佛平等相

pú tí zhù wú ài wú zhuó jì zhù yī qiè fǎ wú xiàng xìng zhù qù
菩提，住无碍无著际，住一切法无相性，住去、

lái xiàn zài yī qiè fó píng děng shàn gēn zhù qù lái xiàn zài yī
来、现在一切佛平等善根，住去、来、现在一

qiè rú lái fǎ jiè wú chā bié shēn yǔ yì yè xiān dǎo zhì zhù guān
切如来法界无差别身、语、意业先导智，住观

chá sān shì yī qiè zhū fó shòu shēng chū jiā yì dào chǎng chéng zhèng
察三世一切诸佛受生、出家、诣道场、成正

jué zhuàn fǎ lún bō niè pán xī rù chà nà jì fó zǐ cǐ shí
觉、转法轮、般涅槃悉入刹那际。佛子！此十

dà fǎ zàng guǎng dà wú liàng bù kě shǔ bù kě chēng bù kě sī
大法藏广大无量，不可数、不可称、不可思、

bù kě shuō wú qióng jìn nán rěn shòu yī qiè shì zhì wú néng chēng
不可说、无穷尽、难忍受，一切世智无能称
shù
述。

fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yǐ dào pǔ xián zhū hèng bǐ àn
“佛子！此菩萨摩诃萨已到普贤诸行彼岸，
zhèng qīng jìng fǎ zhì lì guǎng dà kāi shì zhòng shēng wú liàng shàn gēn
证清净法，志力广大，开示众生无量善根，
zēng zhǎng pú sà yī qiè shì lì yú niàn niàn qǐng mǎn zú pú sà yī qiè
增长菩萨一切势力，于念念顷满足菩萨一切
gōng dé chéng jiù pú sà yī qiè zhū xíng dé yī qiè fó tuó luó ní fǎ
功德，成就菩萨一切诸行，得一切佛陀罗尼法，
shòu chí yī qiè zhū fó suǒ shuō suī cháng ān zhù zhēn rú shí jì ér suí
受持一切诸佛所说；虽常安住真如实际，而随
yī qiè shì sú yán shuō shì xiàn tiáo fú yī qiè zhòng shēng hé yǐ gù
一切世俗言说，示现调伏一切众生。何以故？
pú sà mó hē sà zhù cǐ sān mèi fǎ rú shì gù fó zǐ pú sà mó
菩萨摩诃萨住此三昧，法如是故。佛子！菩萨摩
hē sà yǐ cǐ sān mèi dé yī qiè fó guǎng dà zhì dé qiǎo shuō yī qiè
诃萨以此三昧，得一切佛广大智，得巧说一切
guǎng dà fǎ zì zài biàn cái dé yī qiè shì zhōng zuì wéi shū shèng qīng jìng
广大法自在辩才，得一切世中最为殊胜清净
wú wèi fǎ dé rù yī qiè sān mèi zhì dé yī qiè pú sà shàn qiǎo fāng
无畏法，得入一切三昧智，得一切菩萨善巧方
biàn dé yī qiè fǎ guāng míng mén dào ān wèi yī qiè shì jiān fǎ bǐ àn
便，得一切法光明门，到安慰一切世间法彼岸，
zhī yī qiè zhòng shēng shí fēi shí zhào shí fāng shì jiè yī qiè chù lìng
知一切众生时、非时，照十方世界一切处，令
yī qiè zhòng shēng dé shèng zhì zuò yī qiè shì jiān wú shàng shī ān zhù
一切众生得胜智，作一切世间无上师，安住
yī qiè zhū gōng dé kāi shì yī qiè zhòng shēng qīng jìng sān mèi lìng rù zuì
一切诸功德，开示一切众生清净三昧，令入最
shàng zhì hé yǐ gù pú sà mó hē sà rú shì xiū xíng zé lì yì
上智。何以故？菩萨摩诃萨如是修行，则利益
zhòng shēng zé zēng zhǎng dà bēi zé qīn jìn shàn zhī shí zé jiàn yī
众生，则增长大悲，则亲近善知识，则见一
qiè fó zé liǎo yī qiè fǎ zé yì yī qiè chà zé rù yī qiè fāng
切佛，则了一切法，则诣一切刹，则入一切方，

zé rù yī qiè shì zé wù yī qiè fǎ píngděngxìng zé zhī yī qiè fó píng
则入一切世，则悟一切法平等性，则知一切佛平
děngxìng zé zhù yī qiè zhì píngděngxìng yú cǐ fǎ zhōng zuò rú shì
等性，则住一切智平等性。于此法中，作如是
yè bú zuò yú yè zhù wèi zú xīn zhù bù sǎnluàn xīn zhùzhuān
业，不作余业；住未足心，住不散乱心，住专
yī xīn zhù qín xiū xīn zhù jué dìng xīn zhù bú biàn yì xīn rú shì
一心，住勤修心，住决定心，住不变异心；如是
sī wéi rú shì zuò yè rú shì jiū jìng
思惟，如是作业，如是究竟。

fó zǐ pú sà mó hē sà wú yì yǔ yì zuò yǒu rú yǔ
“佛子！菩萨摩诃萨无异语、异作，有如语、
rú zuò hé yǐ gù pì rú jīn gāng yǐ bù kě huài ér dé qí míng
如作。何以故？譬如金刚，以不可坏而得其名，
zhōng wú yǒu shí lí yú bú huài pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ
终无有时离于不坏；菩萨摩诃萨亦复如是，以
zhū xíng fǎ ér dé qí míng zhōng wú yǒu shí lí zhū xíng fǎ pì rú zhēn
诸行法而得其名，终无有时离诸行法。譬如真
jīn yǐ yǒumiào sè ér dé qí míng zhōng wú yǒu shí lí yú miào sè
金，以有妙色而得其名，终无有时离于妙色；
pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ zhū shàn yè ér dé qí míng zhōng
菩萨摩诃萨亦复如是，以诸善业而得其名，终
wú yǒu shí lí zhū shàn yè pì rú rì tiān zǐ yǐ guāngmíng lún ér dé
无有时离诸善业。譬如日天子，以光明轮而得
qí míng zhōng wú yǒu shí lí guāngmíng lún pú sà mó hē sà yì fù
其名，终无有时离光明轮；菩萨摩诃萨亦复
rú shì yǐ zhì huì guāng ér dé qí míng zhōng wú yǒu shí lí zhì huì
如是，以智慧光而得其名，终无有时离智慧
guāng pì rú xū mí shānwáng yǐ sì bǎofēngchǔ yú dà hǎi jiǒng
光。譬如须弥山王，以四宝峰处于大海，迥
rán gāochū ér dé qí míng zhōng wú yǒu shí shě lí sì fēng pú sà mó
然高出而得其名，终无有时舍离四峰；菩萨摩
hē sà yì fù rú shì yǐ zhū shàngēnchǔ zài yú shì jiǒngrán gāochū ér
诃萨亦复如是，以诸善根处在于世，迥然高出而
dé qí míng zhōng wú yǒu shí shě lí shàngēn pì rú dà dì yǐ chí
得其名，终无有时舍离善根。譬如大地，以持
yī qiè ér dé qí míng zhōng wú yǒu shí shě lí néng chí pú sà mó hē
一切而得其名，终无有时舍离能持；菩萨摩诃

sà yì fù rú shì yǐ dù yī qiè ér dé qí míng zhōng wú yǒu shí shě
萨亦复如是，以度一切而得其名，终无有时舍

lí dà bēi pì rú dà hǎi yǐ hánzhòngshuǐ ér dé qí míng zhōng wú
离大悲。譬如大海，以含众水而得其名，终无

yǒu shí shě lí yú shuǐ pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ zhū dà yuàn
有时舍离于水；菩萨摩诃萨亦复如是，以诸大愿

ér dé qí míng zhōng bú zàn shě dù zhòngshēngyuàn pì rú jūn jiàng
而得其名，终不暂舍度众生愿。譬如军将，

yǐ néngguàn xí zhàndòu zhī fǎ ér dé qí míng zhōng wú yǒu shí shě lí
以能惯习战斗之法而得其名，终无有时舍离

cǐ néng pú sà mó hē sà yì fù rú shì yǐ néngguàn xí rú shì sān
此能；菩萨摩诃萨亦复如是，以能惯习如是三

mèi ér dé qí míng nǎi zhì chéng jiù yī qiè zhì zhì zhōng wú yǒu shí shě
昧而得其名，乃至成就一切智智，终无有时舍

lí cǐ hèng rú zhuàn lún wáng yù sì tiān xià cháng qín shǒu hù yī
离此行。如转轮王，驭四天下，常勤守护一

qiè zhòngshēng lìng wú hèng sǐ héngshòukuài lè pú sà mó hē sà
切众生，令无横死，恒受快乐；菩萨摩诃萨

yì fù rú shì rù rú shì děng zhū dà sān mèi cháng qín huà dù yī qiè
亦复如是，入如是等诸大三昧，常勤化度一切

zhòngshēng nǎi zhì lìng qí jiū jìng qīngjìng pì rú zhǒng zǐ zhí zhī
众生，乃至令其究竟清净。譬如种子，植之

yú dì nǎi zhì néng lìng jīng yè zēngzhǎng pú sà mó hē sà yì fù rú
于地，乃至能令茎叶增长；菩萨摩诃萨亦复如

shì xiū pǔ xiánhèng nǎi zhì néng lìng yī qiè zhòngshēngshàn fǎ zēng
是，修普贤行，乃至能令一切众生善法增

zhǎng pì rú dà yún yú xià shǔ yuèjiàng zhù dà yǔ nǎi zhì zēngzhǎng
长。譬如大云，于夏暑月降霪大雨，乃至增长

yī qiè zhǒng zǐ pú sà mó hē sà yì fù rú shì rù rú shì děng zhū
一切种子；菩萨摩诃萨亦复如是，入如是等诸

dà sān mèi xiū pú sà xíng yù dà fǎ yǔ nǎi zhì néng lìng yī qiè zhòng
大三昧，修菩萨行，雨大法雨，乃至能令一切众

shēng jiū jìng qīngjìng jiū jìng niè pán jiū jìng ān wěn jiū jìng bǐ àn
生究竟清净、究竟涅槃、究竟安隐、究竟彼岸、

jiū jìng huān xǐ jiū jìng duàn yí wéi zhū zhòngshēng jiū jìng fú tián
究竟欢喜、究竟断疑，为诸众生究竟福田，

lìng qí shī yè jiē dé qīngjìng lìng qí jiē zhù bú tuì zhuǎndào lìng qí
令其施业皆得清净，令其皆住不退转道，令其

tóng dé yī qiè zhì zhì lìng qí jiē dé chū lí sān jiè lìng qí jiē dé jiū
同得一切智智，令其皆得出离三界，令其皆得究
jìng zhī zhì lìng qí jiē dé zhū fó rú lái jiū jìng zhī fǎ zhì zhū zhòng
竟之智，令其皆得诸佛如来究竟之法，置诸众
shēng yī qiè zhì chù hé yǐ gù pú sà mó hē sà chéng jiù cǐ fǎ
生一切智处。何以故？菩萨摩诃萨成就此法，
zhì huì míngliǎo rù fǎ jiè mén néngjìng pú sà bù kě sī yì wú liàng
智慧明了，入法界门，能净菩萨不可思议无量
zhū xíng suǒ wèi néngjìng zhū zhì qiú yī qiè zhì gù néngjìng zhòngshēng
诸行。所谓能净诸智，求一切智故；能净众生，
shǐ tiáo fú gù néngjìng chà tǔ cháng huí xiàng gù néngjìng zhū fǎ
使调伏故；能净刹土，常回向故；能净诸法，
pǔ liǎo zhī gù néngjìng wú wèi wú qiè ruò gù néngjìng wú ài biàn
普了知故；能净无畏，无怯弱故；能净无碍辩，
qiǎoyǎnshuō gù néngjìng tuó luó ní yú yī qiè fǎ dé zì zài gù
巧演说故；能净陀罗尼，于一切法得自在故；
néngjìng qīn jìn xíng chángjiàn yī qiè fó xīng shì gù fó zǐ pú sà
能净亲近行，常见一切佛兴世故。佛子！菩萨
mó hē sà zhù cǐ sānmèi dé rú shì děng bǎi qiān yì nà yóu tā bù kě
摩诃萨住此三昧，得如是等百千亿那由他不可
shuō bù kě shuōqīngjìng gōng dé yú rú shì děngsānmèijìng jiè dé zì
说不可说清净功德，于如是等三昧境界得自
zài gù yī qiè zhū fó suǒ jiā bèi gù zì shàngēn lì zhī suǒ liú gù
在故，一切诸佛所加被故，自善根力之所流故，
rù zhì huì dì dà wēi lì gù zhūshàn zhī shí yǐn dǎo lì gù cuī fú yī
入智慧地大威力故，诸善知识引导力故，摧伏一
qiè zhū mó lì gù tóngfēnshàngēnchúnjìng lì gù guǎng dà shì yuàn
切诸魔力故，同分善根淳净力故，广大誓愿
yù yào lì gù suǒzhòngshàngēnchéng jiù lì gù chāozhū shì jiān wú
欲乐力故，所种善根成就力故，超诸世间无
jìn zhī fú wú duì lì gù
尽之福、无对力故。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù cǐ sānmèi dé shí zhǒng fǎ
“佛子！菩萨摩诃萨住此三昧，得十种法，
tóng qù lái jīn yī qiè zhū fó hé zhě wéi shí suǒ wèi dé zhūxiàng
同去、来、今一切诸佛。何者为十？所谓得诸相
hǎo zhǒngzhǒngzhuāngyán tóng yú zhū fó néngfàngqīngjìng dà guāng
好，种种庄严，同于诸佛；能放清净大光

míngwǎng tóng yú zhū fó shéntōngbiànhuà tiáo fú zhòngshēng
明网，同于诸佛；神通变化，调伏众生，

tóng yú zhū fó wú biān sè shēn qīngjìng yuán yīn tóng yú zhū fó
同于诸佛；无边色身，清净圆音，同于诸佛；

suí zhòngshēng yè xiànjìng fó guó tóng yú zhū fó yī qiè zhòngshēngsuǒ
随众生业现净佛国，同于诸佛；一切众生所

yǒu yǔ yán jiē néngshè chí bú wàng bù shī tóng yú zhū fó wú jìn
有语言皆能摄持、不忘不失，同于诸佛；无尽

biàn cái suí zhòngshēng xīn ér zhuàn fǎ lún lìngshēng zhì huì tóng yú zhū
辩才随众生心而转法轮令生智慧，同于诸

fó dà shī zǐ hǒu wú suǒ qiè wèi yǐ wú liàng fǎ kāi wù qúnshēng
佛；大师子吼无所怯畏，以无量法开悟群生，

tóng yú zhū fó yú yī niànqǐng yǐ dà shéntōng pǔ rù sān shì tóng
同于诸佛；于一念顷，以大神通普入三世，同

yú zhū fó pǔ néngxiǎn shì yī qiè zhòngshēngzhū fó zhuāngyán zhū fó
于诸佛；普能显示一切众生诸佛庄严、诸佛

wēi lì zhū fó jìng jiè tóng yú zhū fó
威力、诸佛境界，同于诸佛。”

ěr shí pǔ yǎn pú sà bó pǔ xián pú sà yán fó zǐ cǐ
尔时，普眼菩萨白普贤菩萨言：“佛子！此

pú sà mó hē sà dé rú shì fǎ tóngzhū rú lái hé gù bù míng fó
菩萨摩诃萨得如是法，同诸如来，何故不名佛？

hé gù bù míng shí lì hé gù bù míng yī qiè zhì hé gù bù míng
何故不名十力？何故不名一切智？何故不名

yī qiè fǎ zhōng dé pú tí zhě hé gù bù dé míngwéi pǔ yǎn hé
一切法中得菩提者？何故不得名为普眼？何

gù bù míng yī qiè jìngzhōng wú ài jiànzhě hé gù bù míngjué yī qiè
故不名一切境中无碍见者？何故不名觉一切

fǎ hé gù bù míng yǔ sān shì fó wú èr zhùzhě hé gù bù míngzhù
法？何故不名与三世佛无二住者？何故不名住

shí jì zhě hé gù xiū xíng pǔ xiánhèngyuànyóuwèi xiū xī hé gù
实际者？何故修行普贤行愿犹未休息？何故

bù néng jiū jìng fǎ jiè shě pú sà dào
不能究竟法界舍菩萨道？”

ěr shí pǔ xián pú sà gào pǔ yǎn pú sà yán shàn zāi fó
尔时，普贤菩萨告普眼菩萨言：“善哉！佛

zǐ rú rǔ suǒyán ruò cǐ pú sà mó hē sà tóng yī qiè fó yǐ hé
子！如汝所言，若此菩萨摩诃萨同一切佛，以何

yì gù bù míngwéi fó nǎi zhì bù néngshě pú sà dào fó zǐ
义故不名为佛？乃至不能舍菩萨道？佛子！

cǐ pú sà mó hē sà yǐ néng xiū xí qù lái jīn shì yī qiè pú sà
此菩萨摩诃萨已能修习去、来、今世一切菩萨

zhǒngzhǒnghèngyuàn rù zhì jìng jiè zé míngwéi fó yú rú lái suǒ
种种行愿，入智境界，则名为佛；于如来所

xiū pú sà xíng wú yǒu xiū xī shuōmíng pú sà rú lái zhū lì jiē xī yǐ
修菩萨行无有休息，说名菩萨。如来诸力皆悉已

rù zé míng shí lì suī chéng shí lì xíng pǔ xiánhèng ér wú xiū xī
入，则名十力；虽成十力，行普贤行而无休息，

shuōmíng pú sà zhī yī qiè fǎ ér néngyǎnshuō míng yī qiè zhì suī
说名菩萨。知一切法而能演说，名一切智；虽

néngyǎnshuō yī qiè zhū fǎ yú yī yī fǎ shànqiǎo sī wéi wèi cháng zhǐ
能演说一切诸法，于一一法善巧思惟未尝止

xī shuōmíng pú sà zhī yī qiè fǎ wú yǒu èr xiàng shì zé shuōmíng
息，说名菩萨。知一切法无有二相，是则说名

wù yī qiè fǎ yú èr bú èr yī qiè zhū fǎ chā bié zhī dàoshànqiǎo
悟一切法；于二、不二一切诸法差别之道善巧

guānchá zhǎnzhuǎnzēngshèng wú yǒu xiū xī shuōmíng pú sà yǐ néng
观察，展转增胜无有休息，说名菩萨。已能

míngjiàn pǔ yǎn jìng jiè shuōmíng pǔ yǎn suī néngzhèng dé pǔ yǎn jìng jiè
明见普眼境界，说名普眼；虽能证得普眼境界，

niànniànzēngzhǎngwèi céng xiū xī shuōmíng pú sà yú yī qiè fǎ xī
念念增长未曾休息，说名菩萨。于一切法悉

néngmíngzhào lí zhū àn zhàng míng wú ài jiàn cháng qín yì niàn wú
能明照，离诸暗障，名无碍见；常勤忆念无

ài jiàn zhě shuōmíng pú sà yǐ dé zhū fó zhì huì zhī yǎn shì zé shuō
碍见者，说名菩萨。已得诸佛智慧之眼，是则说

míng jué yī qiè fǎ guān zhū rú lái zhèng jué zhì yǎn ér bú fàng yì shuō
名觉一切法；观诸如来正觉智眼而不放逸，说

míng pú sà zhù fó suǒ zhù yǔ fó wú èr shuōmíng yǔ fó wú èr
名菩萨。住佛所住，与佛无二，说名与佛无二

zhù zhě wéi fó shè shòu xiū zhū zhì huì shuōmíng pú sà chángguān
住者；为佛摄受，修诸智慧，说名菩萨。常观

yī qiè shì jiān shí jì shì zé shuōmíngzhù shí jì zhě suī chángguānchá
一切世间实际，是则说名住实际者；虽常观察

zhū fǎ shí jì ér bú zhèng rù yì bù shě lí shuōmíng pú sà bù
诸法实际，而不证入亦不舍离，说名菩萨。不

lái bú qù wú tóng wú yì cǐ děng fēn bié xī jiē yǒng xī shì zé
来不去，无同无异，此等分别悉皆永息，是则
shuōmíng xiū xī yuànzhě guǎng dà xiū xí yuánmǎn bú tuì zé míng
说名休息愿者；广大修习，圆满不退，则名
wèi xī pǔ xiányuànzhě liǎo zhī fǎ jiè wú yǒubiān jì yī qiè zhū fǎ yī
未息普贤愿者。了知法界无有边际，一切诸法一
xiàng wú xiàng shì zé shuōmíng jiū jìng fǎ jiè shě pú sà dào suī zhī fǎ
相无相，是则说名究竟法界舍菩萨道；虽知法
jiè wú yǒubiān jì ér zhī yī qiè zhǒngzhǒng yì xiàng qǐ dà bēi xīn
界无有边际，而知一切种种异相，起大悲心
dù zhū zhòngshēng jìn wèi lái jì wú yǒu pí yàn shì zé shuōmíng pǔ
度诸众生，尽未来际无有疲厌，是则说名普
xián pú sà
贤菩萨。

fó zǐ pì rú yī luó bō nuóxiàngwáng zhù jīn xié shān qī
“佛子！譬如伊罗钵那象王，住金胁山七
bǎo kū zhōng qí kū zhōuwéi xī yǐ qī bǎo ér wéi lán shǔn bǎoduō luó
宝窟中，其窟周围悉以七宝而为栏楯，宝多罗
shù cì dì háng liè zhēn jīn luó wǎng mí fù qí shàng xiàngshēn jié bái
树次第行列，真金罗网弥覆其上；象身洁白
yóu rú kē xuě shàng lì jīn chuáng jīn wéiyīng luò bǎowǎng fù bí
犹如珂雪，上立金幢，金为璎珞，宝网覆鼻，
bǎo líng chuí xià qī zhī[15] chéng jiù liù yá jù zú duānzhèngchōng
宝铃垂下，七支成就，六牙具足，端正充
mǎn jiàn zhě xīn yào tiáoliángshànshùn xīn wú suǒ nì ruò tiān dì
满，见者欣乐，调良善顺，心无所逆。若天帝
shì jiāng yù yóuxíng ěr shí xiàngwáng jí zhī qí yì biàn yú bǎo kū ér
释将欲游行，尔时象王即知其意，便于宝窟而
mò qí xíng zhì dāo lì tiān shì zhǔ zhī qián yǐ shéntōng lì zhǒngzhǒng
没其形，至忉利天释主之前，以神通力种种
biànxiàn lìng qí shēnyǒusān shí sān tóu yú yī yī tóu huàzuò qī yá
变现，令其身有三十三头，于一一头化作七牙，
yú yī yī yá huàzuò qī chí yī yī chízhōngyǒu qī liánhuā yī yī
于一一牙化作七池，一一池中有七莲华，一一
huāzhōngyǒu qī cǎi nǚ yī shí jù zòu bǎi qiāntiānyuè shì shí dì
华中有七采女，一时俱奏百千天乐。是时，帝

[15] 丽本：肢；永乐北藏本及龙藏本：支

shì chéng zī bǎoxiàng cóngnánshèngdiànwǎng yì huāyuán fēn tuó lì
释乘兹宝象，从难胜殿往诣华园，芬陀利
huābiànmǎn qí zhōng shì shí dì shì zhì huāyuán yǐ cóngxiàng ér
华遍满其中。是时，帝释至华园已，从象而
xià rù yú yī qiè bǎozhuāngyándiàn wú liàng cǎi nǚ yǐ wéi shì cóng
下，入于一切宝庄严殿，无量采女以为侍从，
gē yǒng jì yuèshòuzhūkuài lè ěr shí xiàngwáng fù yǐ shéntōng yǐn
歌咏妓乐受诸快乐。尔时，象王复以神通隐
qí xiàngxíngxiànzuòtiānshēn yǔ sān shí sāntiān jí zhū cǎi nǚ yú fēn
其象形现作天身，与三十三天及诸采女，于芬
tuó lì huāyuán zhī nèi huān yú xì lè suǒxiànshēnxiàng guāngmíng yī
陀利华园之内欢娱戏乐，所现身相、光明衣
fú wǎng lái jìn zhǐ yǔ xiàoguānzhān jiē rú bǐ tiān děng wú yǒu
服、往来进止、语笑观瞻，皆如彼天，等无有
yì wú néng fēn bié cǐ xiàng cǐ tiān xiàng zhī yǔ tiān gèng hù
异，无能分别；此象、此天，象之与天，更互
xiāng sì fó zǐ bǐ yī luó bō nuóxiàngwáng yú jīn xié shān qī bǎo
相似。佛子！彼伊罗钵那象王，于金胁山七宝
kū zhōng wú suǒ biànhuà zhì yú sān shí sāntiān zhī shàng wèi yù gòng
窟中无所变化，至于三十三天之上，为欲供
yǎng shì tí huán yīn huàzuòzhǒngzhǒngzhū kě lè wù shòutiānkuài lè
养释提桓因，化作种种诸可乐物，受天快乐，
yǔ tiān wú yì fó zǐ pú sà mó hē sà yì fù rú shì xiū xí pǔ
与天无异。佛子！菩萨摩诃萨亦复如是，修习普
xián pú sà hèngyuàn jí zhū sānmèi yǐ wéizhòngbǎozhuāngyán zhī jù
贤菩萨行愿及诸三昧以为众宝庄严之具，
qī pú tí fēn wéi pú sà shēn suǒfàngguāngmíng yǐ zhī wéiwǎng jiàn
七菩提分为菩萨身，所放光明以之为网，建
dà fǎ chuáng míng dà fǎ zhōng dà bēi wéi kū jiān gù dà yuàn yǐ
大法幢，鸣大法钟，大悲为窟，坚固大愿以
wéi qí yá zhì huì wú wèiyóu rú shī zǐ fǎ zēng xì dǐng kāi shì mì
为其牙，智慧无畏犹如师子，法缯系顶，开示秘
mì dàozhū pú sà hèngyuàn bǐ àn wèi yù ān chǔ pú tí zhī zuò
密，到诸菩萨行愿彼岸。为欲安处菩提之座，
chéng yī qiè zhì dé zuì zhèng jué zēngzhǎng pǔ xiánguǎng dà hèngyuàn
成一切智，得最正觉，增长普贤广大行愿，
bú tuì bù xī bú duàn bù shě dà bēi jīng jìn jìn wèi lái jì dù tuō
不退不息，不断不舍，大悲精进，尽未来际度脱

yī qiè kǔ nǎozhòngshēng bù shě pǔ xiándào xiànchéng zuì zhèng jué
一切苦恼众生。不舍普贤道，现成最正觉，

xiàn bù kě shuō bù kě shuōchéngzhèng jué mén xiàn bù kě shuō bù kě
现不可说不可说成正觉门，现不可说不可

shuōzhuàn fǎ lún mén xiàn bù kě shuō bù kě shuōzhùshēn xīn mén yú
说转法轮门，现不可说不可说住深心门；于

bù kě shuō bù kě shuōguǎng dà guó tǔ xiàn niè pánbiànhuàmén yú
不可说不可说广大国土，现涅槃变化门；于

bù kě shuō bù kě shuōchā bié shì jiè ér xiànshòushēng xiū pǔ xiánhèng
不可说不可说差别世界，而现受生修普贤行，

xiàn bù kě shuō bù kě shuō rú lái yú bù kě shuō bù kě shuōguǎng dà
现不可说不可说如来；于不可说不可说广大

guó tǔ pú tí shù xià chéng zuì zhèng jué bù kě shuō bù kě shuō pú sà
国土菩提树下成最正觉，不可说不可说菩萨

zhòng qīn jìn wéi rào huò yú yī niànqǐng xiū pǔ xiánhèng ér chéngzhèng
众亲近围绕。或于一念顷，修普贤行而成正

jué huò xū yú qǐng huò yú yī shí huò yú yī rì huò yú bànyuè
觉，或须臾顷，或于一时，或于一日，或于半月，

huò yú yī yuè huò yú yī nián huò wú shùnián huò yú yī jié rú
或于一月，或于一年，或无数年，或于一劫，如

shì nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō jié xiū pǔ xiánhèng ér chéngzhèng jué
是乃至不可说不可说劫，修普贤行而成正觉。

fù yú yī qiè zhū fó chàzhōng ér wéishàngshǒu qīn jìn yú fó dǐng lǐ
复于一切诸佛刹中而为上首，亲近于佛，顶礼

gòngyǎng qǐngwènguānchá rú huàn jìng jiè jìng xiū pú sà wú liàngzhū
供养，请问观察如幻境界，净修菩萨无量诸

hèng wú liàngzhū zhì zhǒngzhǒngshénbiàn zhǒngzhǒngwēi dé zhǒng
行、无量诸智、种种神变、种种威德、种

zhǒng zhì huì zhǒngzhǒng jìng jiè zhǒngzhǒngshéntōng zhǒngzhǒng zì
种智慧、种种境界、种种神通、种种自

zài zhǒngzhǒng jiě tuō zhǒngzhǒng fǎ míng zhǒngzhǒngjiàohuàtiáo
在、种种解脱、种种法明、种种教化调

fú zhī fǎ
伏之法。

fó zǐ pú sà mó hē sà běnshēn bú miè yǐ hèngyuàn lì
“佛子！菩萨摩诃萨本身不灭，以行愿力

yú yī qiè chù rú shì biànxiàn hé yǐ gù yù yǐ pǔ xián zì zài shén
于一切处如是变现。何以故？欲以普贤自在神

lì tiáo fú yī qiè zhū zhòng shēng gù lìng bù kě shuō bù kě shuō zhòng
力调伏一切诸众生故，令不可说不可说众

shēng dé qīng jìng gù lìng qí yǒng duàn shēng sǐ lún gù yán jìng guǎng dà
生得清净故，令其永断生死轮故，严净广大

zhū shì jiè gù cháng jiàn yī qiè zhū rú lái gù shēn rù yī qiè fó fǎ
诸世界故，常见一切诸如来故，深入一切佛法

liú gù yì niàn sān shì zhū fó zhǒng gù yì niàn shí fāng yī qiè fó fǎ
流故，忆念三世诸佛种故，忆念十方一切佛法

jí fǎ shēn gù pǔ xiū yī qiè pú sà zhū hèng shǐ yuán mǎn gù rù pǔ
及法身故，普修一切菩萨诸行使圆满故，入普

xián liú zì zài néng zhèng yī qiè zhì gù fó zǐ rǔ yīng guān cǐ pú
贤流自在能证一切智故。佛子！汝应观此菩

sà mó hē sà bù shě pǔ xián hèng bú duàn pú sà dào jiàn yī qiè
萨摩诃萨，不舍普贤行，不断菩萨道，见一切

fó zhèng yī qiè zhì zì zài shòu yòng yī qiè zhì fǎ rú yī luó bō
佛，证一切智，自在受用一切智法。如伊罗钵

nuó xiàng wáng bù shě xiàng shēn wǎng sān shí sān tiān wéi tiān suǒ chéng
那象王不舍象身，往三十三天，为天所乘，

shòu tiān kuài lè zuò tiān yóu xì chéng shì tiān zhǔ yǔ tiān cǎi nǚ ér
受天快乐，作天游戏，承事天主，与天采女而

zuò huān yú tóng yú zhū tiān wú yǒu chā bié fó zǐ pú sà mó hē sà
作欢娱，同于诸天无有差别。佛子！菩萨摩诃萨

yì fù rú shì bù shě pǔ xián dà shèng zhū hèng bú tuì zhū yuàn dé
亦复如是，不舍普贤大乘诸行，不退诸愿，得

fó zì zài jù yī qiè zhì zhèng fó jiě tuō wú zhàng wú ài chéng
佛自在，具一切智，证佛解脱，无障无碍，成

jiù qīng jìng yú zhū guó tǔ wú suǒ rǎn zhuó yú fó fǎ zhōng wú suǒ fēn
就清净，于诸国土无所染著，于佛法中无所分

bié suī zhī zhū fǎ pǔ jiē píng děng wú yǒu èr xiàng ér héng míng jiàn yī
别；虽知诸法普皆平等无有二相，而恒明见一

qiè fó tǔ suī yǐ děng tóng sān shì zhū fó ér xiū pú sà xíng xiāng xù
切佛土；虽已等同三世诸佛，而修菩萨行相续

bú duàn fó zǐ pú sà mó hē sà ān zhù rú shì pǔ xián hèng yuàn
不断。佛子！菩萨摩诃萨安住如是普贤行愿

guǎng dà zhī fǎ dāng zhī shì rén xīn dé qīng jìng fó zǐ cǐ shì pú
广大之法，当知是人心得清净。佛子！此是菩

sà mó hē sà dì shí wú ài lún dà sān mèi shū shèng xīn guǎng dà zhì
萨摩诃萨第十无碍轮大三昧殊胜心广大智。

fó zǐ cǐ shì pú sà mó hē sà suǒ zhù pǔ xiánhèng shí dà
“佛子！此是菩萨摩诃萨所住普贤行十大
sān mèi lún
三昧轮。”

大方广佛华严经卷第四十三

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāng zài huì dà fǎ chóngxuān gāochāo shí shèng yǔ sān
普光再会.大法重宣.高超十圣与三

xián děng jué yì yōuxuán xīn yuè gū yuán jiū jìng lí yánquán
贤.等觉义幽玄.心月孤圆.究竟离言诠.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

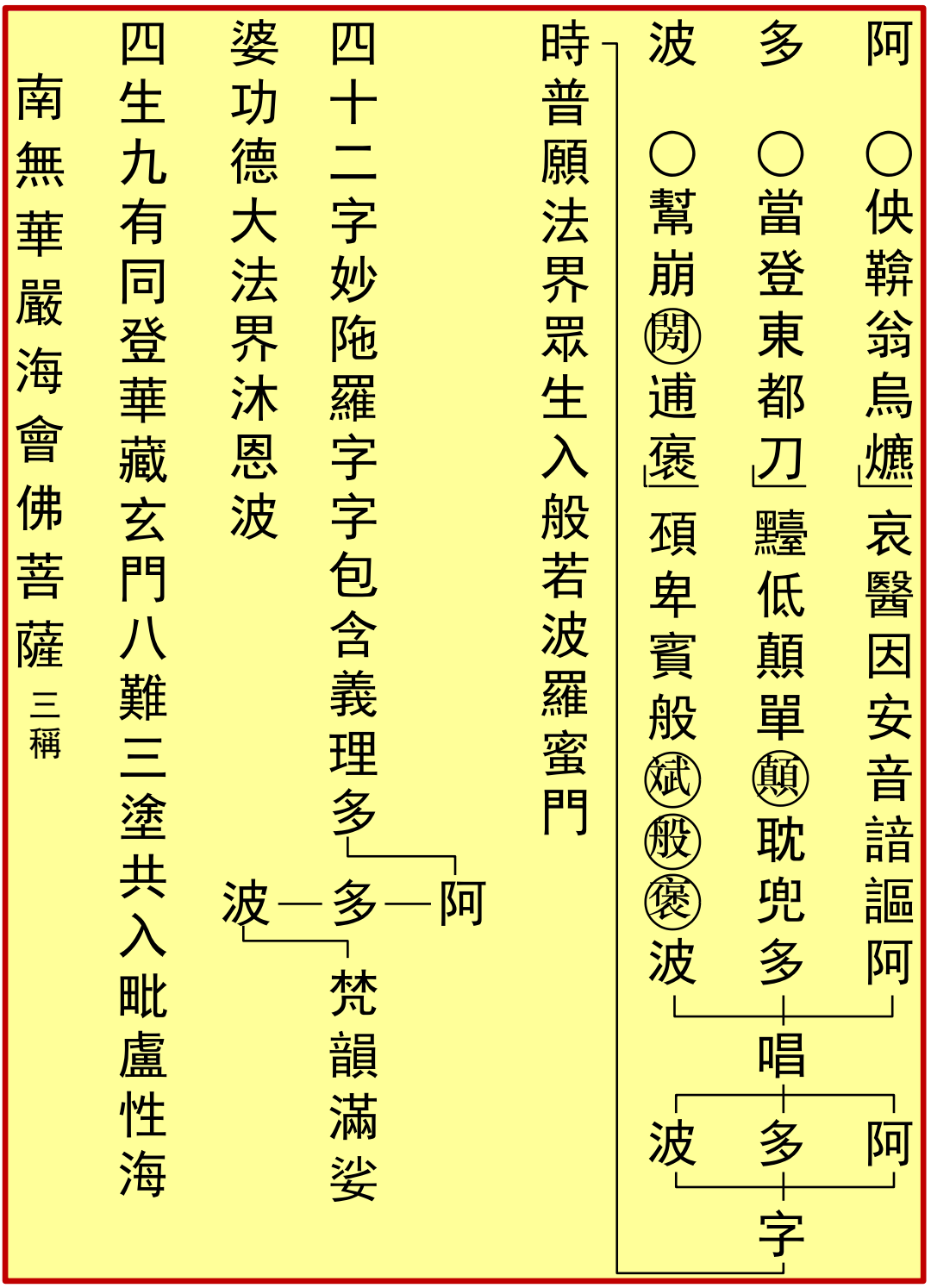

1. e ang eng ong u e ai i in an in an ou e
阿 佉 鞅 翁 烏 爓 哀 醫 因 安 音 諳 謳 阿

chàng e zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 阿 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜

mén
门.

dao dang deng dong du dao dai di din dan din dan dou dao
2. 多 當 登 東 都 刀 黵 低 顛 單 顛 耽 兜 多

chàngdao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 多字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若波罗蜜

mén
门.

bao bang beng bong bu bao bai bi bin ban bin ban bou bao
3. 波 幫 崩 閍 逋 褒 頒 卑 賓 般 斌 般 褒 波

chàngbao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 波字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若波罗蜜

mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō e dao
四十二字 妙 陀罗. 字字包含义理多. 阿. 多.

bao fàn yùnmǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
波. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九有. 同 登 华藏 玄 门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以此 功 德 普 及于 一 切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆共 成 佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì sì shí sì

大方广佛华严经卷第四十四

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[16]

shí tōng pǐn dì èr shí bā

十通品第二十八

ěr shí pǔ xián pú sà mó hē sà gàozhū pú sà yán fó zǐ

尔时，普贤菩萨摩诃萨告诸菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngtōng hé zhě wéi shí

菩萨摩诃萨有十种通。何者为十？

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ tā xīn zhì tōng zhī yī sān

“佛子！菩萨摩诃萨以他心智通，知一三

qiān dà qiān shì jiè zhòngshēng xīn chā bié suǒ wèishàn xīn bú shàn xīn

千大千世界众生心差别，所谓善心、不善心、

guǎng xīn xiá xīn dà xīn xiǎo xīn shùnshēng sǐ xīn bèi shēng

广心、狭心、大心、小心、顺生死心、背生

sǐ xīn shēngwén xīn dú jué xīn pú sà xīn shēngwénxíng xīn

死心、声闻心、独觉心、菩萨心、声闻行心、

dú jué xíng xīn pú sà xíng xīn tiān xīn lóng xīn yè chā xīn qián

独觉行心、菩萨行心、天心、龙心、夜叉心、乾

tà pó xīn ē xiū luó xīn jiā lóu luó xīn jǐn nà luó xīn móhóu

闼婆心、阿修罗心、迦楼罗心、紧那罗心、摩睺

luó qié xīn rén xīn fēi rén xīn dì yù xīn chùshēng xīn yán mó

罗伽心、人心、非人心、地狱心、畜生心、阎魔

wángchù xīn è guǐ xīn zhū nàn chùzhòngshēng xīn rú shì děng wú

王处心、饿鬼心、诸难处众生心，如是等无

liàngchā bié zhǒngzhǒngzhòngshēng xīn xī fēn bié zhī rú yī shì jiè rú

量差别种种众生心悉分别知。如一世界，如

shì bǎi shì jiè qiān shì jiè bǎi qiān shì jiè bǎi qiān yì nà yóu tā shì

是百世界、千世界、百千世界、百千亿那由他世

jiè nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō fó chàwēi chénshù shì jiè zhōngsuǒ

界，乃至不可说不可说佛刹微尘数世界中所

[16] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

yǒuzhòngshēng xīn xī fēn bié zhī shì míng pú sà mó hē sà dì yī shàn
有众生心悉分别知。是名菩萨摩诃萨第一善
zhī tā xīn zhì shéntōng
知他心智神通。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ wú ài qīng jìng tiānyǎn zhì tōng
“佛子！菩萨摩诃萨以无碍清净天眼智通，
jiàn wú liàng bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén shù shì jiè zhōngzhòng
见无量不可说不可说佛刹微尘数世界中众
shēng sǐ cǐ shēng bǐ shàn qù è qù fú xiàng zuì xiàng
生，死此生彼，善趣、恶趣，福相、罪相，
huòhǎohuòchǒu huògòuhuòjìng rú shì pǐn lèi wú liàngzhòngshēng
或好或丑，或垢或净。如是品类无量众生，
suǒ wèi tiānzhòng lóngzhòng yè chāzhòng qián tà pó zhòng ē xiū
所谓天众、龙众、夜叉众、乾闼婆众、阿修
luó zhòng jiā lóu luó zhòng jǐn nà luó zhòng mó hóu luó qié zhòng
罗众、迦楼罗众、紧那罗众、摩睺罗伽众、
rén zhòng fēi rén zhòng wēi xì shēnzhòngshēngzhòng guǎng dà shēn
人众、非人众、微细身众生众、广大身
zhòngshēngzhòng xiǎozhòng dà zhòng rú shì zhǒngzhǒngzhòngshēng
众生众、小众、大众，如是种种众生
zhòngzhōng yǐ wú ài yǎn xī jiē míngjiàn suí suǒ jī jí yè suí suǒ
众中，以无碍眼悉皆明见；随所积集业、随所
shòu kǔ lè suí xīn suí fēn bié suí jiàn suí yánshuō suí yīn
受苦乐、随心、随分别、随见、随言说、随因、
suí yè suí suǒyuán suí suǒ qǐ xī jiē jiàn zhī wú yǒucuòmiù
随业、随所缘、随所起，悉皆见之，无有错谬。
shì míng pú sà mó hē sà dì èr wú ài tiānyǎn zhì shéntōng
是名菩萨摩诃萨第二无碍天眼智神通。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ sù zhù suí niàn zhì tōng néng
“佛子！菩萨摩诃萨以宿住随念智通，能
zhī zì shēn jí bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén shù shì jiè zhōng
知自身及不可说不可说佛刹微尘数世界中
yī qiè zhòngshēng guò qù bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén shù jié
一切众生，过去不可说不可说佛刹微尘数劫
sù zhù zhī shì suǒ wèi mǒu chùshēng rú shì míng rú shì xìng rú
宿住之事。所谓某处生，如是名，如是姓，如
shì zhǒng zú rú shì yǐn shí rú shì kǔ lè cóng wú shǐ lái yú
是种族，如是饮食，如是苦乐。从无始来，于

zhū yǒuzhōng yǐ yīn yǐ yuán zhǎnzhuǎn zī zhǎng cì dì xiāng xù
诸有中，以因以缘，展转滋长，次第相续，

lún huí bù jué zhǒngzhǒng pǐn lèi zhǒngzhǒngguó tǔ zhǒngzhǒng qù
轮回不绝，种种品类、种种国土、种种趣

shēng zhǒngzhǒngxíngxiàng zhǒngzhǒng yè xíng zhǒngzhǒng jié shǐ
生、种种形相、种种业行、种种结使、

zhǒngzhǒng xīn niàn zhǒngzhǒng yīn yuán shòushēngchā bié rú shì děng
种种心念、种种因缘、受生差别，如是等

shì jiē xī liǎo zhī yòu yì guò qù ěr suǒ fó chàwēichénshù jié ěr suǒ
事皆悉了知。又忆过去尔所佛刹微尘数劫，尔所

fó chàwēichénshù shì jiè zhōng yǒu ěr suǒ fó chàwēichénshù zhū fó
佛刹微尘数世界中，有尔所佛刹微尘数诸佛，

yī yī fó rú shì mínghào rú shì chūxīng rú shì zhòng huì rú shì
一一佛如是名号，如是出兴，如是众会，如是

fù mǔ rú shì shì zhě rú shì shēngwén rú shì zuì shèng èr dà dì
父母，如是侍者，如是声闻，如是最胜二大弟

zǐ yú rú shì chéng yì rú shì chū jiā fù yú rú shì pú tí shù
子，于如是城邑，如是出家，复于如是菩提树

xià chéng zuì zhèng jué yú rú shì chù zuò rú shì zuò yǎnshuō rú shì
下成最正觉，于如是处，坐如是座，演说如是

ruò gān jīng diǎn rú shì lì yì ěr suǒzhòngshēng yú ěr suǒ shí zhù yú
若干经典，如是利益尔所众生，于尔所时住于

shòumìng shī zuò rú shì ruò gān fó shì yī wú yú yī bō niè pán jiè ér
寿命，施作如是若干佛事，依无余依般涅槃界而

bō niè pán bō niè pánhòu fǎ zhù jiǔ jìn rú shì yī qiè xī néng yì
般涅槃，般涅槃后法住久近，如是一切悉能忆

niàn yòu yì niàn bù kě shuō bù kě shuō fó chàwēichénshù zhū fó míng
念。又忆念不可说不可说佛刹微尘数诸佛名

hào yī yī mínghàoyǒu bù kě shuō bù kě shuō fó chàwēichénshù fó
号，一一名号有不可说不可说佛刹微尘数佛，

cóngchū fā xīn qǐ yuàn xiū xíng gòngyǎngzhū fó tiáo fú zhòngshēng
从初发心，起愿修行，供养诸佛，调伏众生，

zhòng huì shuō fǎ shòumìngduōshǎo shéntōngbiànhuà nǎi zhì rù yú
众会说法，寿命多少，神通变化，乃至入于

wú yú niè pán bō niè pánhòu fǎ zhù jiǔ jìn zào lì tǎ miàozhǒng
无余涅槃，般涅槃后法住久近，造立塔庙种

zhǒngzhuāngyán lìng zhū zhòngshēngzhòng zhí shàngēn jiē xī néng zhī
种庄严，令诸众生种植善根，皆悉能知。

shì míng pú sà mó hē sà dì sān zhī guò qù jì jié sù zhù zhì shén
是名菩萨摩诃萨第三知过去际劫宿住智神
tōng
通。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ zhī jìn wèi lái jì jié zhì tōng
“佛子！菩萨摩诃萨以知尽未来际劫智通，
zhī bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén shù shì jiè zhōng suǒ yǒu jié
知不可说不可说佛刹微尘数世界中所有劫，
yī yī jié zhōng suǒ yǒu zhòng shēng mìng zhōng shòu shēng zhū yǒu xiāng xù
一一劫中所有众生，命终受生，诸有相续，
yè xíng guǒ bào ruò shàn ruò bú shàn ruò chū lí ruò bù chū lí
业行果报，若善，若不善，若出离，若不出离，
ruò jué dìng ruò bù jué dìng ruò xié dìng ruò zhèng dìng ruò shàn gēn
若决定，若不决定，若邪定，若正定，若善根
yǔ shǐ jù ruò shàn gēn bù yǔ shǐ jù ruò jù zú shàn gēn ruò bú jù
与使俱，若善根不与使俱，若具足善根，若不具
zú shàn gēn ruò shè qǔ shàn gēn ruò bú shè qǔ shàn gēn ruò jī jí
足善根，若摄取善根，若不摄取善根，若积集
shàn gēn ruò bù jī jí shàn gēn ruò jī jí zuì fǎ ruò bù jī jí zuì
善根，若不积集善根，若积集罪法，若不积集罪
fǎ rú shì yī qiè jiē néng liǎo zhī yòu zhī bù kě shuō bù kě shuō fó
法，如是一切皆能了知。又知不可说不可说佛
chà wēi chén shù shì jiè jìn wèi lái jì yǒu bù kě shuō bù kě shuō fó chà
刹微尘数世界，尽未来际有不可说不可说佛刹
wēi chén shù jié yī yī jié yǒu bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén
微尘数劫，一一劫有不可说不可说佛刹微尘
shù zhū fó míng hào yī yī míng hào yǒu bù kě shuō bù kě shuō fó chà
数诸佛名号，一一名号有不可说不可说佛刹
wēi chén shù zhū fó rú lái yī yī rú lái cóng chū fā xīn qǐ yuàn
微尘数诸佛如来，一一如来，从初发心，起愿
lì xíng gòng yǎng zhū fó jiào huà zhòng shēng zhòng huì shuō fǎ shòu
立行，供养诸佛，教化众生，众会说法，寿
mìng duō shǎo shén tōng biàn huà nǎi zhì rù yú wú yú niè pán bō niè
命多少，神通变化，乃至入于无余涅槃，般涅
pán hòu fǎ zhù jiǔ jìn zào lì tǎ miào zhǒng zhǒng zhuāng yán lìng zhū
槃后法住久近，造立塔庙种种庄严，令诸
zhòng shēng zhòng zhí shàn gēn rú shì děng shì xī néng liǎo zhī shì míng
众生种植善根，如是等事悉能了知。是名

pú sà mó hē sà dì sì zhī jìn wèi lái jì jié zhì shéntōng
菩萨摩诃萨第四知尽未来际劫智神通。

fó zǐ pú sà mó hē sà chéng jiù wú ài qīngjìng tiān ěr
“佛子！菩萨摩诃萨成就无碍清净天耳，

yuánmǎnguǎng dà cōngchè lí zhàng liǎo dá wú ài jù zú chéng
圆满广大，聪彻离障，了达无碍，具足成

jiù yú zhū yī qiè suǒyǒu yīn shēng yù wén bù wén suí yì zì
就，于诸一切所有音声，欲闻、不闻，随意自

zài fó zǐ dōngfāngyǒu bù kě shuō bù kě shuō fó chàwēichénshù
在。佛子！东方有不可说不可说佛刹微尘数

fó shì zhū fó suǒshuō suǒ shì suǒ kāi suǒyǎn suǒ ān lì
佛，是诸佛所说、所示、所开、所演、所安立、

suǒjiàohuà suǒtiáo fú suǒ yì niàn suǒ fēn bié shènshēnguǎng dà
所教化、所调伏、所忆念、所分别，甚深广大、

zhǒngzhǒngchā bié wú liàngfāngbiàn wú liàngshànqiǎoqīngjìng zhī fǎ
种种差别、无量方便、无量善巧清净之法，

yú bǐ yī qiè jiē néngshòu chí yòu yú qí zhōngruò yì ruòwén ruò
于彼一切皆能受持。又于其中若义、若文、若

yī rén ruòzhòng huì rú qí yīn cí rú qí zhì huì rú suǒliǎo dá
一人、若众会，如其音辞，如其智慧，如所了达，

rú suǒ shì xiàn rú suǒtiáo fú rú qí jìng jiè rú qí suǒ yī rú
如所示现，如所调伏，如其境界，如其所依，如

qí chūdào yú bǐ yī qiè xī néng jì chí bú wàng bù shī bú duàn
其出道，于彼一切悉能记持，不忘不失，不断

bú tuì wú mí wú huò wèi tā yǎnshuō lìng dé wù jiě zhōng bú
不退，无迷无惑；为他演说，令得悟解，终不

wàng shī yī wén yī jù rú dōngfāng nán xī běi fāng sì wéi
忘失一文一句。如东方，南、西、北方，四维、

shàng xià yì fù rú shì shì míng pú sà mó hē sà dì wǔ wú ài
上、下，亦复如是。是名菩萨摩诃萨第五无碍

qīngjìng tiān ěr zhì shéntōng
清净天耳智神通。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù wú tǐ xìngshéntōng wú zuò
“佛子！菩萨摩诃萨住无体性神通、无作

shéntōng píngděngshéntōng guǎng dà shéntōng wú liàngshéntōng
神通、平等神通、广大神通、无量神通、

wú yī shéntōng suí niànshéntōng qǐ shéntōng bù qǐ shéntōng
无依神通、随念神通、起神通、不起神通、

bú tuì shéntōng bú duànshéntōng bú huàishéntōng zēngzhǎngshén
不退神通、不断神通、不坏神通、增长神
tōng suí yì shéntōng cǐ pú sà wén jí yuǎn yī qiè shì jiè zhōngzhū fó
通、随诣神通。此菩萨闻极远一切世界中诸佛
míng suǒ wèi wú shù shì jiè wú liàng shì jiè nǎi zhì bù kě shuō bù kě
名，所谓无数世界、无量世界乃至不可说不可
shuō fó chàwēichénshù shì jiè zhōngzhū fó míng wén qí míng yǐ jí
说佛刹微尘数世界中诸佛名；闻其名已，即
zì jiànshēn zài bǐ fó suǒ bǐ zhū shì jiè huòyǎnghuò fù gè gè xíng
自见身在彼佛所。彼诸世界或仰或覆，各各形
zhuàng gè gè fāngsuǒ gè gè chā bié wú biān wú ài zhǒngzhǒng
状，各各方所，各各差别，无边无碍；种种
guó tǔ zhǒngzhǒng shí jié wú liànggōng dé gè bié zhuāngyán bǐ bǐ
国土，种种时劫，无量功德各别庄严。彼彼
rú lái yú zhōngchūxiàn shì xiànshénbiàn chēngyángmínghào wú liàng
如来于中出现，示现神变，称扬名号，无量
wú shù gè gè bù tóng cǐ pú sà yī dé wén bǐ zhū rú lái míng bú
无数，各各不同。此菩萨一得闻彼诸如来名，不
dòngběnchù ér jiàn qí shēn zài bǐ fó suǒ lǐ bài zūnzhòng chéng
动本处，而见其身在彼佛所，礼拜尊重，承
shì gòngyǎng wèn pú sà fǎ rù fó zhì huì xī néngliǎo dá zhū fó
事供养，问菩萨法，入佛智慧，悉能了达诸佛
guó tǔ dàochǎngzhòng huì jí suǒshuō fǎ zhì yú jiū jìng wú suǒ qǔ zhuó
国土道场众会及所说法，至于究竟无所取著。
rú shì jīng bù kě shuō bù kě shuō fó chàwēichénshù jié pǔ zhì shí
如是，经不可说不可说佛刹微尘数劫，普至十
fāng ér wú suǒwǎng rán yì chà guān fó tīng fǎ qǐngdào wú yǒuduàn
方而无所往，然诣刹[17]观佛听法请道，无有断
jué wú yǒu fèi shě wú yǒu xiū xī wú yǒu pí yàn xiū pú sà xíng
绝，无有废舍，无有休息，无有疲厌；修菩萨行，
chéng jiù dà yuàn xī lìng jù zú céng wú tuì zhuǎn wèi lìng rú lái
成就大愿，悉令具足，曾无退转，为令如来
guǎng dà zhǒngxìng bú duàn jué gù shì míng pú sà mó hē sà dì liù zhù
广大种性不断绝故。是名菩萨摩诃萨第六住
wú tǐ xìng wú dòngzuòwǎng yī qiè fó chà zhì shéntōng
无体性无动作往一切佛刹智神通。

[17] 丽本：佛刹；永乐北藏本及龙藏本：刹

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ shàn fēn bié yī qiè zhòngshēng
“佛子！菩萨摩诃萨以善分别一切众生
yán yīn zhì tōng zhī bù kě shuō bù kě shuō fó chà wēi chén shù shì jiè
言音智通，知不可说不可说佛刹微尘数世界
zhōngzhòngshēngzhǒngzhǒngyán cí suǒ wèishèngyán cí fēi shèngyán
中众生种种言辞。所谓圣言辞、非圣言
cí tiānyán cí lóngyán cí yè chāyán cí qián tà pó ē xiū
辞、天言辞、龙言辞、夜叉言辞、乾闼婆、阿修
luó jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié rén jí fēi rén nǎi zhì
罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽、人及非人乃至
bù kě shuō bù kě shuōzhòngshēngsuǒ yǒuyán cí gè gè biǎo shì zhǒng
不可说不可说众生所有言辞，各各表示，种
zhǒngchā bié rú shì yī qiè jiē néngliǎo zhī cǐ pú sà suí suǒ rù shì
种差别，如是一切皆能了知。此菩萨随所入世
jiè néng zhī qí zhōng yī qiè zhòngshēngsuǒ yǒuxìng yù rú qí xìng yù
界，能知其中一切众生所有性欲，如其性欲
wèichūyán cí xī lìng jiě liǎo wú yǒu yí huò rú rì guāngchūxiàn
为出言辞，悉令解了无有疑惑。如日光出现，
pǔ zhàozhòng sè lìng yǒu mù zhě xī dé míngjiàn pú sà mó hē sà yì
普照众色，令有目者悉得明见。菩萨摩诃萨亦
fù rú shì yǐ shàn fēn bié yī qiè yán cí zhì shēn rù yī qiè yán cí yún
复如是，以善分别一切言辞智，深入一切言辞云，
suǒ yǒuyán cí lìng zhū shì jiān cōng huì zhī zhě xī dé jiě liǎo shì míng pú
所有言辞令诸世间聪慧之者悉得解了。是名菩
sà mó hē sà dì qī shàn fēn bié yī qiè yán cí zhì shéntōng
萨摩诃萨第七善分别一切言辞智神通。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ chūshēng wú liàng ē sēng qí
“佛子！菩萨摩诃萨以出生无量阿僧祇
sè shēnzhuāngyán zhì tōng zhī yī qiè fǎ yuǎn lí sè xiàng wú chā bié
色身庄严智通，知一切法远离色相，无差别
xiàng wú zhǒngzhǒngxiàng wú wú liàngxiàng wú fēn bié xiàng wú
相，无种种相，无无量相，无分别相，无
qīng huáng chì bái xiàng pú sà rú shì rù yú fǎ jiè néngxiàn
青、黄、赤、白相。菩萨如是入于法界，能现
qí shēn zuòzhǒngzhǒng sè suǒ wèi wú biān sè wú liàng sè qīng
其身，作种种色。所谓无边色、无量色、清
jìng sè zhuāngyán sè pǔ biàn sè wú bǐ sè pǔ zhào sè zēng
净色、庄严色、普遍色、无比色、普照色、增

shàng sè wú wéi nì sè jù zhū xiàng sè lí zhòng è sè dà wēi
上色、无违逆色、具诸相色、离众恶色、大威

lì sè kě zūn zhòng sè wú qióng jìn sè zhòng zá miào sè jí
力色、可尊重色、无穷尽色、众杂妙色、极

duānyán sè bù kě liàng sè shànshǒu hù sè néngchéngshú sè
端严色、不可量色、善守护色、能成熟色、

suí huàzhě sè wú zhàng ài sè shènmíngchè sè wú gòuzhuó sè
随化者色、无障碍色、甚明彻色、无垢浊色、

jí chéngjìng sè dà yǒngjiàn sè bù sī yì fāngbiàn sè bù kě huài
极澄净色、大勇健色、不思议方便色、不可坏

sè lí xiá yì sè wú zhàng àn sè shàn ān zhù sè miàozhuāng
色、离瑕翳色、无障暗色、善安住色、妙庄

yán sè zhū xiàngduānyán sè zhǒngzhǒng suí hǎo sè dà zūn guì sè
严色、诸相端严色、种种随好色、大尊贵色、

miào jìng jiè sè shàn mó yíng sè qīng jìng shēn xīn sè chì rán míngshèng
妙境界色、善磨莹色、清净深心色、炽然明盛

sè zuì shèngguǎng dà sè wú jiànduàn sè wú suǒ yī sè wú děng
色、最胜广大色、无间断色、无所依色、无等

bǐ sè chōngmǎn bù kě shuō fó chà sè zēngzhǎng sè jiān gù shè
比色、充满不可说佛刹色、增长色、坚固摄

shòu sè zuì shènggōng dé sè suí zhū xīn yào sè qīngjìng jiě liǎo sè
受色、最胜功德色、随诸心乐色、清净解了色、

jī jí zhòngmiào sè shànqiǎo jué dìng sè wú yǒuzhàng ài sè xū
积集众妙色、善巧决定色、无有障碍色、虚

kōngmíngjìng sè qīngjìng kě yào sè lí zhū chéngòu sè bù kě chēng
空明净色、清净可乐色、离诸尘垢色、不可称

liàng sè miàojiàn sè pǔ jiàn sè suí shí shì xiàn sè jì jìng sè
量色、妙见色、普见色、随时示现色、寂静色、

lí tān sè zhēn shí fú tián sè néngzuò ān wěn sè lí zhū bù wèi
离贪色、真实福田色、能作安隐色、离诸怖畏

sè lí yú chī xíng sè zhì huì yǒngměng sè shēnxiàng wú ài sè
色、离愚痴行色、智慧勇猛色、身相无碍色、

yóuxíng pǔ biàn sè xīn wú suǒ yī sè dà cí suǒ qǐ sè dà bēi suǒ
游行普遍色、心无所依色、大慈所起色、大悲所

xiàn sè píngděngchū lí sè jù zú fú dé sè suí xīn yì niàn sè
现色、平等出离色、具足福德色、随心忆念色、

wú biānmiàobǎo sè bǎozàngguāngmíng sè zhòngshēng xìn yào sè
无边妙宝色、宝藏光明色、众生信乐色、

yī qiè zhì xiànqián sè huān xǐ yǎn sè zhòngbǎozhuāngyán dì yī sè
一切智现前色、欢喜眼色、众宝庄严第一色、

wú yǒuchùsuǒ sè zì zài shì xiàn sè zhǒngzhǒngshéntōng sè shēng
无有处所色、自在示现色、种种神通色、生

rú lái jiā sè guòzhū pì yù sè zhōubiàn fǎ jiè sè zhòng jiē wǎng
如来家色、过诸譬喻[18]色、周遍法界色、众皆往

yì sè zhǒngzhǒng sè chéng jiù sè chū lí sè suí suǒhuàzhě
诣色、种种色、成就色、出离色、随所化者

wēi yí sè jiàn wú yàn zú sè zhǒngzhǒngmíngjìng sè néngfàng wú
威仪色、见无厌足色、种种明净色、能放无

shù guāngwǎng sè bù kě shuōguāngmíngzhǒngzhǒngchā bié sè bù kě
数光网色、不可说光明种种差别色、不可

sī xiāngguāngmíngchāoguòsān jiè sè bù kě liàng rì lún guāngmíngzhào
思香光明超过三界色、不可量日轮光明照

yào sè shì xiàn wú bǐ yuèshēn sè wú liàng kě ài yàohuāyún sè chū
耀色、示现无比月身色、无量可爱乐华云色、出

shēngzhǒngzhǒnglián huāmányúnzhuāngyán sè chāoguò yī qiè shì jiān
生种种莲华鬘云庄严色、超过一切世间

xiāngyàn pǔ xūn sè chūshēng yī qiè rú lái zàng sè bù kě shuō yīn
香焰普熏色、出生一切如来藏色、不可说音

shēng kāi shì yǎnchàng yī qiè fǎ sè jù zú yī qiè pǔ xiánhèng sè fó
声开示演畅一切法色、具足一切普贤行色。佛

zǐ pú sà mó hē sà shēn rù rú shì wú sè fǎ jiè néngxiàn cǐ děng
子！菩萨摩诃萨深入如是无色法界，能现此等

zhǒngzhǒng sè shēn lìng suǒhuàzhějiàn lìng suǒhuàzhěniàn wèi suǒhuà
种种色身，令所化者见，令所化者念，为所化

zhězhuàn fǎ lún suí suǒhuàzhě shí suí suǒhuàzhěxiàng lìng suǒhuà
者转法轮；随所化者时，随所化者相，令所化

zhě qīn jìn lìng suǒhuàzhě kāi wù wèi suǒhuàzhě qǐ zhǒngzhǒngshéntōng
者亲近，令所化者开悟，为所化者起种种神通，

wèi suǒhuàzhěxiànzhǒngzhǒng zì zài wèi suǒhuàzhě shī zhǒngzhǒngnéng
为所化者现种种自在，为所化者施种种能

shì shì míng pú sà mó hē sà wèi dù yī qiè zhòngshēng gù qín xiū chéng
事。是名菩萨摩诃萨为度一切众生故勤修成

jiù dì bā wú shù sè shēn zhì shéntōng
就第八无数色身智神通。

[18] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ yī qiè fǎ zhì tōng zhī yī
“佛子！菩萨摩诃萨以一切法智通，知一

qiè fǎ wú yǒumíng zì wú yǒuzhǒngxìng wú lái wú qù fēi yì
切法无有名字、无有种性，无来、无去，非异、

fēi bú yì fēi zhǒngzhǒng fēi bù zhǒngzhǒng fēi èr fēi bú èr
非不异，非种种、非不种种，非二、非不二，

wú wǒ wú bǐ bù shēng bú miè bú dòng bú huài wú shí
无我、无比，不生、不灭，不动、不坏，无实、

wú xū yī xiàng wú xiàng fēi wú fēi yǒu fēi fǎ fēi fēi
无虚，一相、无相，非无、非有，非法、非非

fǎ bù suí yú sú fēi bù suí sú fēi yè fēi fēi yè fēi bào
法，不随于俗、非不随俗，非业、非非业，非报、

fēi fēi bào fēi yǒuwéi fēi wú wéi fēi dì yī yì fēi bú dì yī
非非报，非有为、非无为，非第一义、非不第一

yì fēi dào fēi fēi dào fēi chū lí fēi bù chū lí fēi liàng
义，非道、非非道，非出离、非不出离，非量、

fēi wú liàng fēi shì jiān fēi chū shì jiān fēi cóng yīn shēng fēi bù
非无量，非世间、非出世间，非从因生、非不

cóng yīn shēng fēi jué dìng fēi bù jué dìng fēi chéng jiù fēi bù
从因生，非决定、非不决定，非成就、非不

chéng jiù fēi chū fēi bù chū fēi fēn bié fēi bù fēn bié fēi
成就，非出、非不出，非分别、非不分别，非

rú lǐ fēi bù rú lǐ cǐ pú sà bù qǔ shì sú dì bú zhù dì yī
如理、非不如理。此菩萨不取世俗谛，不住第一

yì bù fēn bié zhū fǎ bú jiàn lì wén zì suí shùn jì mièxìng bù
义，不分别诸法，不建立文字，随顺寂灭性，不

shě yī qiè yuàn jiàn yì zhī fǎ xīng bù fǎ yún jiàngzhù fǎ yǔ suī
舍一切愿，见义知法，兴布法云，降霆法雨。虽

zhī shí xiàng bù kě yánshuō ér yǐ fāngbiàn wú jìn biàn cái suí fǎ
知实相不可言说，而以方便无尽辩才，随法、

suí yì cì dì kāi yǎn yǐ yú zhū fǎ yán cí biànshuō jiē dé shànqiǎo
随义次第开演；以于诸法言辞辩说皆得善巧，

dà cí dà bēi xī yǐ qīngjìng néng yú yī qiè lí wén zì fǎ zhōngchū
大慈大悲悉已清净，能于一切离文字法中出

shēngwén zì yǔ fǎ yǔ yì suí shùn wú wéi wèishuōzhū fǎ xī cóng
生文字，与法、与义随顺无违，为说诸法悉从

yuán qǐ suī yǒuyánshuō ér wú suǒzhuó yǎn yī qiè fǎ biàn cái wú jìn
缘起，虽有言说而无所著。演一切法辩才无尽，

fēn bié ān lì kāi fā shì dǎo lìng zhū fǎ xìng jù zú míngxiǎn duàn
分别安立，开发示导，令诸法性具足明显，断

zhòng yí wǎng xī dé qīngjìng suī shèzhòngshēng bù shězhēn shí yú bú
众疑网悉得清净。虽摄众生不舍真实，于不

èr fǎ ér wú tuì zhuǎn chángnéngyǎnshuō wú ài fǎ mén yǐ zhòng
二法而无退转，常能演说无碍法门，以众

miào yīn suí zhòngshēng xīn pǔ yù fǎ yǔ ér bù shī shí shì míng
妙音，随众生心，普雨法雨而不失时。是名

pú sà mó hē sà dì jiǔ yī qiè fǎ zhì shéntōng
菩萨摩诃萨第九一切法智神通。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ yī qiè fǎ miè jìn sānmèi zhì
“佛子！菩萨摩诃萨以一切法灭尽三昧智

tōng yú niànniànzhōng rù yī qiè fǎ miè jìn sānmèi yì bú tuì pú sà
通，于念念中入一切法灭尽三昧，亦不退菩萨

dào bù shě pú sà shì bù shě dà cí dà bēi xīn xiū xí bō luó mì
道，不舍菩萨事，不舍大慈大悲心，修习波罗蜜

wèi cháng xiū xī guānchá yī qiè fó guó tǔ wú yǒuyànjuàn bù shě dù
未尝休息，观察一切佛国土无有厌倦，不舍度

zhòngshēngyuàn bú duànzhuàn fǎ lún shì bú fèi jiàohuàzhòngshēng yè
众生愿，不断转法轮事，不废教化众生业，

bù shě gòngyǎngzhū fó xíng bù shě yī qiè fǎ zì zài mén bù shě cháng
不舍供养诸佛行，不舍一切法自在门，不舍常

jiàn yī qiè fó bù shě chángwén yī qiè fǎ zhī yī qiè fǎ píngděng wú
见一切佛，不舍常闻一切法；知一切法平等无

ài zì zài chéng jiù yī qiè fó fǎ suǒyǒushèngyuàn jiē dé yuánmǎn
碍，自在成就一切佛法，所有胜愿皆得圆满，

liǎo zhī yī qiè guó tǔ chā bié rù fó zhǒngxìngdào yú bǐ àn néng yú
了知一切国土差别，入佛种性到于彼岸；能于

bǐ bǐ zhū shì jiè zhōng xué yī qiè fǎ liǎo fǎ wú xiàng zhī yī qiè
彼彼诸世界中，学一切法，了法无相，知一切

fǎ jiē cóngyuán qǐ wú yǒu tǐ xìng rán suí shì sú fāngbiànyǎnshuō
法皆从缘起，无有体性，然随世俗方便演说；

suī yú zhū fǎ xīn wú suǒ zhù rán shùnzhòngshēngzhū gēn yù yào fāng
虽于诸法心无所住，然顺众生诸根欲乐，方

biàn wèishuōzhǒngzhǒngzhū fǎ cǐ pú sà zhù sānmèi shí suí qí xīn yào
便为说种种诸法。此菩萨住三昧时，随其心乐，

huò zhù yī jié huò zhù bǎi jié huò zhù qiān jié huò zhù yì jié huò
或住一劫，或住百劫，或住千劫，或住亿劫，或

zhù bǎi yì jié huòzhù qiān yì jié huòzhù bǎi qiān yì jié huòzhù nà
住百亿劫，或住千亿劫，或住百千亿劫，或住那

yóu tā yì jié huòzhù bǎi nà yóu tā yì jié huòzhù qiān nà yóu tā yì
由他亿劫，或住百那由他亿劫，或住千那由他亿

jié huòzhù bǎi qiān nà yóu tā yì jié huòzhù wú shù jié huòzhù wú
劫，或住百千那由他亿劫，或住无数劫，或住无

liàng jié nǎi zhì huòzhù bù kě shuō bù kě shuō jié pú sà rù cǐ yī
量劫，乃至或住不可说不可说劫。菩萨入此一

qiè fǎ miè jìn sānmèi suī fù jīng yú ěr suǒ jié zhù ér shēn bù lí sàn
切法灭尽三昧，虽复经于尔所劫住，而身不离散、

bù léi shòu bú biàn yì fēi jiàn fēi bú jiàn bú miè bú huài bù pí
不羸瘦、不变异，非见非不见，不灭不坏，不疲

bú xiè bù kě jìn jié suī yú yǒu yú wú xī wú suǒ zuò ér néngchéng
不懈，不可尽竭。虽于有于无悉无所作，而能成

bàn zhū pú sà shì suǒ wèihéng bù shě lí yī qiè zhòngshēng jiàohuà
办[19]诸菩萨事。所谓恒不舍离一切众生，教化

tiáo fú wèicéng shī shí lìng qí zēngzhǎng yī qiè fó fǎ yú pú sà xíng
调伏未曾失时，令其增长一切佛法，于菩萨行

xī dé yuánmǎn wèi yù lì yì yī qiè zhòngshēng shéntōngbiànhuà wú
悉得圆满；为欲利益一切众生，神通变化无

yǒu xiū xī pì rú guāngyǐng pǔ xiàn yī qiè ér yú sānmèi jì rán bú
有休息，譬如光影普现一切，而于三昧寂然不

dòng shì wéi pú sà mó hē sà rù yī qiè fǎ miè jìn sānmèi zhì shén
动。是为菩萨摩诃萨入一切法灭尽三昧智神

tōng
通。

fó zǐ pú sà mó hē sà zhù yú rú shì shí zhǒngshéntōng
“佛子！菩萨摩诃萨住于如是十种神通，

yī qiè tiānrén bù néng sī yì yī qiè zhòngshēng bù néng sī yì yī
一切天人不能思议，一切众生不能思议；一

qiè shēngwén yī qiè dú jué jí yú yī qiè zhū pú sà zhòng rú shì
切声闻、一切独觉，及余一切诸菩萨众，如是

jiē xī bù néng sī yì cǐ pú sà shēn yè bù kě sī yì yǔ yè bù
皆悉不能思议。此菩萨，身业不可思议，语业不

kě sī yì yì yè bù kě sī yì sānmèi zì zài bù kě sī yì zhì
可思议，意业不可思议，三昧自在不可思议，智

[19] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辦

huì jìng jiè bù kě sī yì wéi chú zhū fó jí yǒu dé cǐ shén tōng pú sà
慧境界不可思议，唯除诸佛及有得此神通菩萨，
yú wú néng shuō cǐ rén gōng dé chēng yáng zàn tàn fó zǐ shì wéi pú
余无能说此人功德称扬赞叹。佛子！是为菩
sà mó hē sà shí zhǒng shén tōng ruò pú sà mó hē sà zhù cǐ shén tōng
萨摩诃萨十种神通。若菩萨摩诃萨住此神通，
xī dé yī qiè sān shì wú ài zhì shén tōng
悉得一切三世无碍智神通。”

shí rěn pǐn dì èr shí jiǔ
十忍品第二十九

ěr shí pǔ xián pú sà gào zhū pú sà yán fó zǐ pú sà
尔时，普贤菩萨告诸菩萨言：“佛子！菩萨
mó hē sà yǒu shí zhǒng rěn ruò dé cǐ rěn zé dé dào yú yī qiè pú
摩诃萨有十种忍，若得此忍，则得到于一切菩
sà wú ài rěn dì yī qiè fó fǎ wú ài wú jìn hé zhě wéi shí suǒ
萨无碍忍地，一切佛法无碍无尽。何者为十？所
wèi yīn shēng rěn shùn rěn wú shēng fǎ rěn rú huàn rěn rú yàn
谓音声忍、顺忍、无生法忍、如幻忍、如焰
rěn rú mèng rěn rú xiǎng rěn rú yǐng rěn rú huà rěn rú kōng
忍、如梦忍、如响忍、如影忍、如化忍、如空
rěn cǐ shí zhǒng rěn sān shì zhū fó yǐ shuō jīn shuō dāng shuō
忍。此十种忍，三世诸佛已说、今说、当说。
fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà yīn shēng rěn wèi
“佛子！云何为菩萨摩诃萨音声忍？谓
wén zhū fó suǒ shuō zhī fǎ bù jīng bú bù bú wèi shēn xìn wù jiě
闻诸佛所说之法不惊、不怖、不畏，深信悟解，
ài yào qù xiàng zhuān xīn yì niàn xiū xí ān zhù shì míng pú sà mó
爱乐趣向，专心忆念，修习安住。是名菩萨摩
hē sà dì yī yīn shēng rěn
诃萨第一音声忍。
fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà shùn rěn wèi yú zhū
“佛子！云何为菩萨摩诃萨顺忍？谓于诸
fǎ sī wéi guān chá píng děng wú wéi suí shùn liǎo zhī lìng xīn qīng
法，思惟观察，平等无违，随顺了知，令心清
jìng zhèng zhù xiū xí qù rù chéng jiù shì míng pú sà mó hē sà dì
净，正住修习，趣入成就。是名菩萨摩诃萨第

èr shùn rěn
二顺忍。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà wú shēng fǎ rěn fó
“佛子！云何为菩萨摩诃萨无生法忍？佛

zǐ cǐ pú sà mó hē sà bú jiàn yǒu shǎo fǎ shēng yì bú jiàn yǒu shǎo
子！此菩萨摩诃萨不见有少法生，亦不见有少

fǎ miè hé yǐ gù ruò wú shēng zé wú miè ruò wú miè zé wú jìn
法灭。何以故？若无生则无灭，若无灭则无尽，

ruò wú jìn zé lí gòu ruò lí gòu zé wú chā bié ruò wú chā bié zé wú
若无尽则离垢，若离垢则无差别，若无差别则无

chù suǒ ruò wú chù suǒ zé jì jìng ruò jì jìng zé lí yù ruò lí yù
处所，若无处所则寂静，若寂静则离欲，若离欲

zé wú zuò ruò wú zuò zé wú yuàn ruò wú yuàn zé wú zhù ruò wú
则无作，若无作则无愿，若无愿则无住，若无

zhù zé wú qù wú lái shì míng pú sà mó hē sà dì sān wú shēng fǎ
住则无去无来。是名菩萨摩诃萨第三无生法

rěn
忍。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà rú huàn rěn fó zǐ
“佛子！云何为菩萨摩诃萨如幻忍？佛子！

cǐ pú sà mó hē sà zhī yī qiè fǎ jiē xī rú huàn cóng yīn yuán qǐ
此菩萨摩诃萨知一切法，皆悉如幻，从因缘起，

yú yī fǎ zhōng jiě duō fǎ yú duō fǎ zhōng jiě yī fǎ cǐ pú sà zhī
于一法中解多法，于多法中解一法。此菩萨知

zhū fǎ rú huàn yǐ liǎo dá guó tǔ liǎo dá zhòng shēng liǎo dá fǎ jiè
诸法如幻已，了达国土，了达众生，了达法界，

liǎo dá shì jiān píng děng liǎo dá fó chū xiàn píng děng liǎo dá sān shì píng
了达世间平等，了达佛出现平等，了达三世平

děng chéng jiù zhǒng zhǒng shén tōng biàn huà pì rú huàn fēi xiàng
等，成就种种神通变化。譬如幻，非象、

fēi mǎ fēi chē fēi bù fēi nán fēi nǚ fēi tóng nán fēi tóng
非马，非车、非步，非男、非女，非童男、非童

nǚ fēi shù fēi yè fēi huā fēi guǒ fēi dì fēi shuǐ fēi
女，非树、非叶、非华、非果，非地、非水、非

huǒ fēi fēng fēi zhòu fēi yè fēi rì fēi yuè fēi bàn yuè
火、非风，非昼、非夜，非日、非月，非半月、

fēi yī yuè fēi yī nián fēi bǎi nián fēi yī jié fēi duō jié fēi
非一月，非一年、非百年，非一劫、非多劫，非

dìng fēi luàn fēi chún fēi zá fēi yī fēi yì fēi guǎng
定、非乱，非纯、非杂，非一、非异，非广、
fēi xiá fēi duō fēi shǎo fēi liàng fēi wú liàng fēi cū fēi
非狭，非多、非少，非量、非无量，非粗、非
xì fēi shì yī qiè zhǒngzhǒngzhòng wù zhǒngzhǒng fēi huàn huàn fēi
细，非是一切种种众物；种种非幻，幻非
zhǒngzhǒng rán yóuhuàn gù shì xiànzhǒngzhǒngchā bié zhī shì pú
种种，然由幻故，示现种种差别之事。菩
sà mó hē sà yì fù rú shì guān yī qiè shì jiān rú huàn suǒ wèi yè
萨摩诃萨亦复如是，观一切世间如幻，所谓业
shì jiān fán nǎo shì jiān guó tǔ shì jiān fǎ shì jiān shí shì jiān
世间、烦恼世间、国土世间、法世间、时世间、
qù shì jiān chéng shì jiān huài shì jiān yùndòng shì jiān zào zuò shì
趣世间、成世间、坏世间、运动世间、造作世
jiān pú sà mó hē sà guān yī qiè shì jiān rú huàn shí bú jiànzhòng
间。菩萨摩诃萨观一切世间如幻时，不见众
shēngshēng bú jiànzhòngshēngmiè bú jiànguó tǔ shēng bú jiànguó
生生，不见众生灭；不见国土生，不见国
tǔ miè bú jiàn zhū fǎ shēng bú jiàn zhū fǎ miè bú jiànguò qù kě fēn
土灭；不见诸法生，不见诸法灭；不见过去可分
bié bú jiàn wèi lái yǒu qǐ zuò bú jiànxiàn zài yī niànzhù bù guānchá
别，不见未来有起作，不见现在一念住；不观察
pú tí bù fēn bié pú tí bú jiàn fó chūxiàn bú jiàn fó niè pán
菩提，不分别菩提；不见佛出现，不见佛涅槃；
bú jiàn zhù dà yuàn bú jiàn rù zhèngwèi[20] bù chūpíngděngxìng shì
不见住大愿，不见入正位[20]，不出平等性。是
pú sà suī chéng jiù fó guó tǔ zhī guó tǔ wú chā bié suī chéng jiù
菩萨虽成就佛国土，知国土无差别；虽成就
zhòngshēng jiè zhī zhòngshēng wú chā bié suī pǔ guān fǎ jiè ér ān
众生界，知众生无差别；虽普观法界，而安
zhù fǎ xìng jì rán bú dòng suī dá sān shì píngděng ér bù wéi fēn bié
住法性寂然不动；虽达三世平等，而不违分别
sān shì fǎ suī chéng jiù yùn chù ér yǒngduànsuǒ yī suī dù tuō
三世法；虽成就蕴、处，而永断所依；虽度脱
zhòngshēng ér liǎo zhī fǎ jiè píngděng wú zhǒngzhǒngchā bié suī zhī
众生，而了知法界平等无种种差别；虽知

[20] 丽本：住；永乐北藏本及龙藏本：位

yī qiè fǎ yuǎn lí wén zì bù kě yánshuō ér chángshuō fǎ biàn cái wú
一切法远离文字不可言说，而常说法辩才无

jìn suī bù qǔ zhuóhuàzhòngshēng shì ér bù shě dà bēi wèi dù yī
尽；虽不取著化众生事，而不舍大悲，为度一

qiè zhuàn yú fǎ lún suī wèi kāi shì guò qù yīn yuán ér zhī yīn yuánxìng
切转于法轮；虽为开示过去因缘，而知因缘性

wú yǒudòngzhuǎn shì míng pú sà mó hē sà dì sì rú huànrěn
无有动转。是名菩萨摩诃萨第四如幻忍。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà rú yànrěn fó zǐ
“佛子！云何为菩萨摩诃萨如焰忍？佛子！

cǐ pú sà mó hē sà zhī yī qiè shì jiāntóng yú yángyàn pì rú yángyàn
此菩萨摩诃萨知一切世间同于阳焰。譬如阳焰，

wú yǒufāngsuǒ fēi nèi fēi wài fēi yǒu fēi wú fēi duàn fēi
无有方所，非内、非外，非有、非无，非断、非

cháng fēi yī sè fēi zhǒngzhǒng sè yì fēi wú sè dàn suí shì jiān
常，非一色、非种种色亦非无色，但随世间

yánshuōxiǎn shì pú sà rú shì rú shí guānchá liǎo zhī zhū fǎ xiàn
言说显示。菩萨如是如实观察，了知诸法，现

zhèng yī qiè lìng dé yuánmǎn shì míng pú sà mó hē sà dì wǔ rú yàn
证一切，令得圆满。是名菩萨摩诃萨第五如焰

rěn
忍。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà rú mèngrěn fó zǐ
“佛子！云何为菩萨摩诃萨如梦忍？佛子！

cǐ pú sà mó hē sà zhī yī qiè shì jiān rú mèng pì rú mèng fēi shì
此菩萨摩诃萨知一切世间如梦。譬如梦，非世

jiān fēi lí shì jiān fēi yù jiè fēi sè jiè fēi wú sè jiè fēi
间、非离世间，非欲界、非色界、非无色界，非

shēng fēi mò fēi rǎn fēi jìng ér yǒu shì xiàn pú sà mó hē sà
生、非没，非染、非净，而有示现。菩萨摩诃萨

yì fù rú shì zhī yī qiè shì jiān xī tóng yú mèng wú yǒubiàn yì gù
亦复如是，知一切世间悉同于梦，无有变异故，

rú mèng zì xìng gù rú mèng zhí zhuó gù rú mèngxìng lí gù rú
如梦自性故，如梦执著故，如梦性离故，如

mèngběnxìng gù rú mèngsuǒxiàn gù rú mèng wú chābié gù rú
梦本性故，如梦所现故，如梦无差别故，如

mèngxiǎngfēn bié gù rú mèng jué shí gù shì míng pú sà mó hē sà
梦想分别故，如梦觉时故。是名菩萨摩诃萨

dì liù rú mèngrěn
第六如 梦 忍。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà rú xiǎngrěn fó zǐ
“佛子！云何为菩萨摩诃萨如 响 忍？佛子！

cǐ pú sà mó hē sà wén fó shuō fǎ guānzhū fǎ xìng xiū xué chéng jiù
此菩萨摩诃萨闻佛说法，观 诸法性，修学 成 就，

dào yú bǐ àn zhī yī qiè yīn shēng xī tóng yú xiǎng wú lái wú qù
到于彼岸；知一切音 声，悉同于 响，无来无去，

rú shì shì xiàn fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà guān rú lái shēng bù
如是示现。佛子！此菩萨摩诃萨观 如来 声，不

cóng nèi chū bù cóngwài chū yì bù cóng yú nèi wài ér chū suī liǎo
从 内出，不 从 外出，亦不 从 于内外而出；虽了

cǐ shēng fēi nèi fēi wài fēi nèi wàichū ér néng shì xiànshànqiǎomíng
此 声 非内、非外、非内外出，而 能 示现 善 巧 名

jù chéng jiù yǎnshuō pì rú gǔ xiǎng cóngyuánsuǒ qǐ ér yǔ
句， 成 就演 说。譬如谷 响， 从 缘 所起，而与

fǎ xìng wú yǒuxiāngwéi lìng zhūzhòngshēng suí lèi gè jiě ér dé xiū xué
法性无有 相 违，令诸 众 生 随类各解而得修学。

rú dì shì fū rén ē xiū luó nǚ míngyuēshè zhī yú yī yīn zhōngchū
如帝释夫人阿修罗女，名曰舍支，于一音 中 出

qiānzhǒng yīn yì bù xīn niàn lìng rú shì chū pú sà mó hē sà yì fù
千 种 音，亦不心念令如是出。菩萨摩诃萨亦复

rú shì rù wú fēn bié jiè chéng jiù shànqiǎo suí lèi zhī yīn yú wú
如是，入无分别界， 成 就善 巧随类之音，于无

biān shì jiè zhōnghéngzhuàn fǎ lún cǐ pú sà shànnéngguānchá yī qiè
边世界 中 恒 转 法轮。此菩萨善 能 观 察一切

zhòngshēng yǐ guǎngchángshéxiàng ér wèiyǎnshuō qí shēngwú ài
众 生，以广 长 舌 相而为演说，其 声 无碍，

biàn shí fāng tǔ lìng suí suǒ yí wén fǎ gè yì suī zhī shēngwú qǐ
遍十方土，令随所宜，闻法各异；虽知 声 无起

ér pǔ xiàn yīn shēng suī zhī wú suǒshuō ér guǎngshuōzhū fǎ miào yīn
而普现音 声，虽知无所说而 广 说诸法；妙 音

píngděng suí lèi gè jiě xī yǐ zhì huì ér néngliǎo dá shì míng[21] pú
平 等，随类各解，悉以智慧而 能 了达。是名 菩

sà mó hē sà dì qī rú xiǎngrěn
萨摩诃萨第七如 响 忍。

[21] 丽本：各；永乐北藏本及龙藏本：名

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà rú yǐng rěn fó zǐ
“佛子！云何为菩萨摩诃萨如影忍？佛子！

cǐ pú sà mó hē sà fēi yú shì jiān shēng fēi yú shì jiān mò fēi zài
此菩萨摩诃萨，非于世间生，非于世间没；非在

shì jiān nèi fēi zài shì jiān wài fēi xíng yú shì jiān fēi bù xíng shì jiān
世间内，非在世间外；非行于世间，非不行世间；

fēi tóng yú shì jiān fēi yì yú shì jiān fēi wǎng yú shì jiān fēi bù
非同于世间，非异于世间；非往于世间，非不

wǎng shì jiān fēi zhù yú shì jiān fēi bú zhù shì jiān fēi shì shì jiān
往世间；非住于世间，非不住世间；非是世间，

fēi chū shì jiān fēi xiū pú sà xíng fēi shě yú dà yuàn fēi shí fēi
非出世间；非修菩萨行，非舍于大愿；非实，非

bù shí suī chángxíng yī qiè fó fǎ ér néngbàn yī qiè shì jiān shì
不实。虽常行一切佛法，而能办[22]一切世间事，

bù suí shì jiān liú yì bú zhù fǎ liú pì rú rì yuè nán zǐ nǚ
不随世间流，亦不住法流。譬如日月、男子、女

rén shèzhái shān lín hé quánděng wù yú yóu yú shuǐ yú
人、舍宅、山林、河泉等物，于油、于水、于

shēn yú bǎo yú míngjìng děngqīngjìng wù zhōng ér xiàn qí yǐng yǐng
身、于宝、于明镜等清净物中而现其影。影

yǔ yóuděng fēi yī fēi yì fēi lí fēi hé yú chuān liú zhōng
与油等，非一、非异，非离、非合，于川流中

yì bù piāo dù yú chí jǐng nèi yì bù chén mò suī xiàn qí zhōng wú
亦不漂度，于池井内亦不沉没，虽现其中，无

suǒ rǎn zhuó rán zhū zhòngshēng zhī yú cǐ chùyǒu shì yǐngxiàn yì zhī
所染著。然诸众生，知于此处有是影现，亦知

bǐ chù wú rú shì yǐng yuǎn wù jìn wù suī jiē yǐngxiàn yǐng bù suí wù
彼处无如是影；远物、近物虽皆影现，影不随物

ér yǒu jìn yuǎn pú sà mó hē sà yì fù rú shì néng zhī zì shēn jí
而有近远。菩萨摩诃萨亦复如是，能知自身及

yǐ tā shēn yī qiè jiē shì zhì zhī jìng jiè bú zuò èr jiě wèi zì
以他身，一切皆是智之境界，不作二解，谓自、

tā bié ér yú zì guó tǔ yú tā guó tǔ gè gè chā bié yī shí
他别，而于自国土、于他国土，各各差别，一时

pǔ xiàn rú zhǒng zǐ zhōng wú yǒugēn yá jīng jié zhī yè ér
普现。如种子中，无有根芽、茎节、枝叶，而

[22] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辨

néngshēng qǐ rú shì děng shì pú sà mó hē sà yì fù rú shì yú wú
能 生 起如是等 事。菩萨摩诃萨亦复如是，于无

èr fǎ zhōng fēn bié èr xiàng shànqiǎofāngbiàn tōng dá wú ài shì
二法 中 分别二 相， 善 巧 方 便， 通达无碍。是

míng pú sà mó hē sà dì bā rú yǐngrěn pú sà mó hē sà chéng jiù cǐ
名 菩萨摩诃萨第八如影忍。菩萨摩诃萨 成 就此

rěn suī bù wǎng yì shí fāngguó tǔ ér néng pǔ xiàn yī qiè fó chà
忍，虽不 往 诣十方国土，而 能 普现一切佛刹；

yì bù lí cǐ yì bú dào bǐ rú yǐng pǔ xiàn suǒxíng wú ài lìng
亦不离此，亦不到彼，如影普现，所行无碍；令

zhū zhòngshēngjiàn chā bié shēn tóng yú shì jiān jiān shí zhī xiàng rán cǐ
诸 众 生 见差别身，同于世间坚实之 相，然此

chā bié jí fēi chā bié bié yǔ bù bié wú suǒzhàng ài cǐ pú sà cóng
差别即非差别，别与不别无所 障 碍。此菩萨 从

yú rú lái zhǒngxìng ér shēng shēn yǔ jí yì qīngjìng wú ài gù néng
于如来 种 性而 生，身、语及意清净无碍，故 能

huò dé wú biān sè xiàngqīngjìng zhī shēn
获得无边色 相 清净之身。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà rú huà rěn fó zǐ
“佛子！云何为菩萨摩诃萨如化忍？佛子！

cǐ pú sà mó hē sà zhī yī qiè shì jiān jiē xī rú huà suǒ wèi yī qiè
此菩萨摩诃萨知一切世间皆悉如化。所谓一切

zhòngshēng yì yè huà jué xiǎngsuǒ qǐ gù yī qiè shì jiān zhū xínghuà
众 生 意业化，觉 想 所起故；一切世间诸行化，

fēn bié suǒ qǐ gù yī qiè kǔ lè diāndǎohuà wàng qǔ suǒ qǐ gù
分别所起故；一切苦乐颠 倒化， 妄 取所起故；

yī qiè shì jiān bù shí fǎ huà yánshuōsuǒxiàn gù yī qiè fán nǎo fēn bié
一切世间不实法化，言 说 所现故；一切烦恼分别

huà xiǎngniànsuǒ qǐ gù fù yǒuqīngjìngtiáo fú huà wú fēn bié suǒ
化， 想 念所起故；复有清净调伏化，无分别所

xiàn gù yú sān shì bù zhuǎnhuà wú shēngpíngděng gù pú sà yuàn
现故；于三世不 转 化，无 生 平 等故；菩萨 愿

lì huà guǎng dà xiū xíng gù rú lái dà bēihuà fāngbiàn shì xiàn gù
力化，广 大修行故；如来大悲化，方 便示现故；

zhuàn fǎ lún fāngbiànhuà zhì huì wú wèibiàn cái suǒshuō gù pú sà rú
转 法轮方 便化，智慧无畏辩才所说故。菩萨如

shì liǎo zhī shì jiān chū shì jiānhuà xiànzhèng zhī guǎng dà zhī wú
是了知世间、出世间化，现 证 知， 广 大知，无

biān zhī rú shì zhī zì zài zhī zhēn shí zhī fēi xū wàng jiàn suǒ
边知，如事知，自在知，真实知，非虚妄见所

néng qīng dòng suí shì suǒ xíng yì bù shī huài pì rú huà bù cóng xīn
能倾动，随世所行亦不失坏。譬如化，不从心

qǐ bù cóng xīn fǎ qǐ bù cóng yè qǐ bú shòu guǒ bào fēi shì
起、不从心法起，不从业起、不受果报，非世

jiān shēng fēi shì jiān miè bù kě suí zhú bù kě lǎn chù fēi jiǔ zhù
间生、非世间灭，不可随逐、不可揽触，非久住、

fēi xū yú zhù fēi xíng shì jiān fēi lí shì jiān bù zhuān xì yī fāng
非须臾住，非行世间、非离世间，不专系一方，

bù pǔ shǔ zhū fāng fēi yǒu liàng fēi wú liàng bú yàn bù xī fēi
不普属诸方，非有量、非无量，不厌不息、非

bú yàn xī fēi fán fēi shèng fēi rǎn fēi jìng fēi shēng fēi
不厌息，非凡、非圣，非染、非净，非生、非

sǐ fēi zhì fēi yú fēi jiàn fēi bú jiàn fēi yī shì jiān fēi
死，非智、非愚，非见、非不见，非依世间、非

rù fǎ jiè fēi xiá huì fēi chí dùn fēi qǔ fēi bù qǔ fēi shēng
入法界，非黠慧、非迟钝，非取、非不取，非生

sǐ fēi niè pán fēi yǒu fēi wú yǒu pú sà rú shì shàn qiǎo fāng
死、非涅槃，非有、非无有。菩萨如是善巧方

biàn xíng yú shì jiān xiū pú sà dào liǎo zhī shì fǎ fēn shēn huà wǎng
便，行于世间修菩萨道，了知世法，分身化往；

bù zhuó shì jiān bù qǔ zì shēn yú shì yú shēn wú suǒ fēn bié
不著世间，不取自身，于世、于身无所分别；

bú zhù shì jiān bù lí shì jiān bú zhù yú fǎ bù lí yú fǎ yǐ
不住世间，不离世间；不住于法，不离于法；以

běn yuàn gù bú qì shě yī zhòng shēng jiè bù tiáo fú shǎo zhòng shēng
本愿故，不弃舍一众生界，不调伏少众生

jiè bù fēn bié fǎ fēi bù fēn bié zhī zhū fǎ xìng wú lái wú qù
界，不分别法，非不分别，知诸法性无来无去，

suī wú suǒ yǒu ér mǎn zú fó fǎ liǎo fǎ rú huà fēi yǒu fēi wú fó zǐ
虽无所有而满足佛法，了法如化非有非无。佛子！

pú sà mó hē sà rú shì ān zhù rú huà rěn shí xī néng mǎn zú yī qiè
菩萨摩诃萨如是安住如化忍时，悉能满足一切

zhū fó pú tí zhī dào lì yì zhòng shēng shì míng pú sà mó hē sà dì
诸佛菩提之道，利益众生。是名菩萨摩诃萨第

jiǔ rú huà rěn pú sà mó hē sà chéng jiù cǐ rěn fán yǒu suǒ zuò xī
九如化忍。菩萨摩诃萨成就此忍，凡有所作悉

tóng yú huà pì rú huà shì yú yī qiè fó chà wú suǒ yī zhù yú yī
同于化，譬如化士，于一切佛刹无所依住，于一
qiè shì jiān wú suǒ qǔ zhuó yú yī qiè fó fǎ bù shēng fēn bié ér qù
切世间无所取著，于一切佛法不生分别，而趣
fó pú tí wú yǒu xiè juàn xiū pú sà xíng lí zhū diāndǎo suī wú yǒu
佛菩提无有懈倦，修菩萨行离诸颠倒，虽无有
shēn ér xiàn yī qiè shēn suī wú suǒ zhù ér zhù zhòngguó tǔ suī wú yǒu
身而现一切身，虽无所住而住众国土，虽无有
sè ér pǔ xiànzhòng sè suī bù zhuó shí jì ér míngzhào fǎ xìngpíngděng
色而普现众色，虽不著实际而明照法性平等
yuánmǎn fó zǐ cǐ pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ wú suǒ yī zhǐ
圆满。佛子！此菩萨摩诃萨于一切法无所依止，
míng jiě tuō zhě yī qiè guò shī xī jiē shě lí míngtiáo fú zhě bú dòng
名解脱者；一切过失悉皆舍离，名调伏者；不动
bù zhuǎn pǔ rù yī qiè rú lái zhòng huì míngshéntōngzhě yú wú
不转，普入一切如来众会，名神通者；于无
shēng fǎ yǐ dé shànqiǎo míng wú tuì zhě jù yī qiè lì xū mí
生法已得善巧，名无退者；具一切力，须弥、
tiě wéi bù néng wéizhàng míng wú ài zhě
铁围不能为障，名无碍者。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà rú kōng rěn fó zǐ
“佛子！云何为菩萨摩诃萨如空忍？佛子！
cǐ pú sà mó hē sà liǎo yī qiè fǎ jiè yóu rú xū kōng yǐ wú xiàng gù
此菩萨摩诃萨了一切法界犹如虚空，以无相故；
yī qiè shì jiè yóu rú xū kōng yǐ wú qǐ gù yī qiè fǎ yóu rú xū kōng
一切世界犹如虚空，以无起故；一切法犹如虚空，
yǐ wú èr gù yī qiè zhòngshēngxíngyóu rú xū kōng wú suǒxíng gù
以无二故；一切众生行犹如虚空，无所行故；
yī qiè fó yóu rú xū kōng wú fēn bié gù yī qiè fó lì yóu rú xū kōng
一切佛犹如虚空，无分别故；一切佛力犹如虚空，
wú chā bié gù yī qiè chándìngyóu rú xū kōng sān jì píngděng gù
无差别故；一切禅定犹如虚空，三际平等故；
suǒshuō yī qiè fǎ yóu rú xū kōng bù kě yánshuō gù yī qiè fó shēn
所说一切法犹如虚空，不可言说故；一切佛身
yóu rú xū kōng wú zhuó wú ài gù pú sà rú shì yǐ rú xū kōng
犹如虚空，无著无碍故。菩萨如是，以如虚空
fāngbiàn liǎo yī qiè fǎ jiē wú suǒyǒu fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ
方便，了一切法皆无所有。佛子！菩萨摩诃萨以

rú xū kōng rěn zhì liǎo yī qiè fǎ shí dé rú xū kōng shēn shēn yè
如虚空忍智了一切法时，得如虚空身、身业，

dé rú xū kōng yǔ yǔ yè dé rú xū kōng yì yì yè pì rú xū
得如虚空语、语业，得如虚空意、意业。譬如虚

kōng yī qiè fǎ yī bù shēng bú mò pú sà mó hē sà yì fù rú shì
空，一切法依不生不歿；菩萨摩诃萨亦复如是，

yī qiè fǎ shēn bù shēng bú mò pì rú xū kōng bù kě pò huài pú
一切法身不生不歿。譬如虚空，不可破坏；菩

sà mó hē sà yì fù rú shì zhì huì zhū lì bù kě pò huài pì rú xū
萨摩诃萨亦复如是，智慧诸力不可破坏。譬如虚

kōng yī qiè shì jiān zhī suǒ yī zhǐ ér wú suǒ yī pú sà mó hē sà yì
空，一切世间之所依止而无所依；菩萨摩诃萨亦

fù rú shì yī qiè zhū fǎ zhī suǒ yī zhǐ ér wú suǒ yī pì rú xū kōng
复如是，一切诸法之所依止而无所依。譬如虚空，

wú shēng wú miè néng chí yī qiè shì jiān shēng miè pú sà mó hē
无生、无灭，能持一切世间生、灭；菩萨摩诃

sà yì fù rú shì wú xiàng wú dé néng shì xiàng dé pǔ shǐ
萨亦复如是，无向、无得，能示向、得，普使

shì jiān xiū xíng qīng jìng pì rú xū kōng wú fāng wú yú ér néng
世间修行清净。譬如虚空，无方、无隅，而能

xiǎn xiàn wú biān fāng yú pú sà mó hē sà yì fù rú shì wú yè
显现无边方、隅；菩萨摩诃萨亦复如是，无业、

wú bào ér néng xiǎn shì zhǒng zhǒng yè bào pì rú xū kōng fēi
无报，而能显示种种业、报。譬如虚空，非

xíng fēi zhù ér néng shì xiàn zhǒng zhǒng wēi yí pú sà mó hē sà yì
行、非住，而能示现种种威仪；菩萨摩诃萨亦

fù rú shì fēi xíng fēi zhù ér néng fēn bié yī qiè zhū xíng pì rú
复如是，非行、非住，而能分别一切诸行。譬如

xū kōng fēi sè fēi fēi sè ér néng shì xiàn zhǒng zhǒng zhū sè
虚空，非色、非非色，而能示现种种诸色；

pú sà mó hē sà yì fù rú shì fēi shì jiān sè fēi chū shì jiān sè
菩萨摩诃萨亦复如是，非世间色、非出世间色，

ér néng shì xiàn yī qiè zhū sè pì rú xū kōng fēi jiǔ fēi jìn
而能示现一切诸色。譬如虚空，非久、非近，

ér néng jiǔ zhù xiàn yī qiè wù pú sà mó hē sà yì fù rú shì fēi
而能久住，现一切物；菩萨摩诃萨亦复如是，非

jiǔ fēi jìn ér néng jiǔ zhù xiǎn shì pú sà suǒ xíng zhū xíng pì rú
久、非近，而能久住，显示菩萨所行诸行。譬如

xū kōng fēi jìng fēi huì bù lí jìng huì pú sà mó hē sà yì
虚空，非净、非秽，不离净、秽；菩萨摩诃萨亦
fù rú shì fēi zhàng fēi wú zhàng bù lí zhàng wú zhàng pì
复如是，非障、非无障，不离障、无障。譬
rú xū kōng yī qiè shì jiān jiē xiàn qí qián fēi xiàn yī qiè shì jiān zhī
如虚空，一切世间皆现其前，非现一切世间之
qián pú sà mó hē sà yì fù rú shì yī qiè zhū fǎ jiē xiàn qí qián
前；菩萨摩诃萨亦复如是，一切诸法皆现其前，
fēi xiàn yī qiè zhū fǎ zhī qián pì rú xū kōng pǔ rù yī qiè ér wú
非现一切诸法之前。譬如虚空，普入一切，而无
biān jì pú sà mó hē sà yì fù rú shì pǔ rù zhū fǎ ér pú sà
边际；菩萨摩诃萨亦复如是，普入诸法，而菩萨
xīn wú yǒubiān jì hé yǐ gù pú sà suǒzuò rú xū kōng gù wèi suǒ
心无有边际。何以故？菩萨所作如虚空故。谓所
yǒu xiū xí suǒyǒuyán jìng suǒyǒuchéng jiù jiē xī píngděng yī tǐ
有修习、所有严净、所有成就皆悉平等，一体、
yī wèi yī zhǒng fēnliàng rú xū kōng qīngjìngbiàn yī qiè chù rú
一味、一种，分量如虚空，清净遍一切处。如
shì zhèng zhī yī qiè zhū fǎ yú yī qiè fǎ wú yǒu fēn bié yán jìng yī qiè
是证知一切诸法，于一切法无有分别，严净一切
zhū fó guó tǔ yuánmǎn yī qiè wú suǒ yī shēn liǎo yī qiè fāng wú yǒu
诸佛国土，圆满一切无所依身，了一切方无有
mí huò jù yī qiè lì bù kě cuīhuài mǎn zú yī qiè wú biāngōng dé
迷惑，具一切力不可摧坏，满足一切无边功德，
yǐ dào yī qiè shènshēn fǎ chù tōng dá yī qiè bō luó mì dào pǔ zuò
已到一切甚深法处，通达一切波罗蜜道，普坐
yī qiè jīn gāng zhī zuò pǔ fā yī qiè suí lèi zhī yīn wèi yī qiè shì jiān
一切金刚之座，普发一切随类之音，为一切世间
zhuàn yú fǎ lún wèicéng shī shí shì míng pú sà mó hē sà dì shí rú
转于法轮未曾失时。是名菩萨摩诃萨第十如
kōngrěn pú sà mó hē sà chéng jiù cǐ rěn dé wú lái shēn yǐ wú
空忍。菩萨摩诃萨成就此忍，得无来身，以无
qù gù dé wú shēngshēn yǐ wú miè gù dé wú dòngshēn yǐ wú
去故；得无生身，以无灭故；得无动身，以无
huài gù dé bù shí shēn lí xū wàng gù dé yī xiàngshēn yǐ wú
坏故；得不实身，离虚妄故；得一相身，以无
xiàng gù dé wú liàngshēn fó lì wú liàng gù dé píngděngshēn
相故；得无量身，佛力无量故；得平等身，

tóng rú xiàng gù dé wú chā bié shēn děngguānsān shì gù dé zhì yī
同如相故；得无差别身，等观三世故；得至一
qiè chùshēn jìng yǎnděngzhào wú zhàng ài gù dé lí yù jì shēn
切处身，净眼等照无障碍故；得离欲际身，
zhī yī qiè fǎ wú hé sàn gù dé xū kōng wú biān jì shēn fú dé zàng
知一切法无合散故；得虚空无边际身，福德藏
wú jìn rú xū kōng gù dé wú duàn wú jìn fǎ xìngpíngděngbiàn cái shēn
无尽如虚空故；得无断无尽法性平等辩才身，
zhī yī qiè fǎ xiàngwéi shì yī xiàng wú xìngwéixìng rú xū kōng gù dé
知一切法相唯是一相，无性为性如虚空故；得
wú liàng wú ài yīn shēngshēn wú suǒzhàng ài rú xū kōng gù dé jù
无量无碍音声身，无所障碍如虚空故；得具
zú yī qiè shànqiǎoqīngjìng pú sà xíngshēn yú yī qiè chù jiē wú zhàng
足一切善巧清净菩萨行身，于一切处皆无障
ài rú xū kōng gù dé yī qiè fó fǎ hǎi cì dì xiāng xù shēn bù kě
碍如虚空故；得一切佛法海次第相续身，不可
duàn jué rú xū kōng gù dé yī qiè fó chàzhōngxiàn wú liàng fó chàshēn
断绝如虚空故；得一切佛刹中现无量佛刹身，
lí zhū tānzhuó rú xū kōng wú biān gù dé shì xiàn yī qiè zì zài fǎ wú
离诸贪著如虚空无边故；得示现一切自在法无
xiū xī shēn rú xū kōng dà hǎi wú biān jì gù dé yī qiè bù kě huài
休息身，如虚空大海无边际故；得一切不可坏
jiān gù shì lì shēn rú xū kōngrèn chí yī qiè shì jiān gù dé zhū gēn
坚固势力身，如虚空任持一切世间故；得诸根
míng lì rú jīn gāngjiān gù bù kě huàishēn rú xū kōng yī qiè jié huǒ
明利如金刚坚固不可坏身，如虚空一切劫火
bù néngshāo gù dé chí yī qiè shì jiān lì shēn zhì huì lì rú xū kōng
不能烧故；得持一切世间力身，智慧力如虚空
gù
故。

fó zǐ shì míng pú sà mó hē sà shí zhǒngrěn
“佛子！是名菩萨摩诃萨十种忍。”

ěr shí pǔ xián pú sà mó hē sà yù chóngxuān qí yì ér shuō
尔时，普贤菩萨摩诃萨欲重宣其义而说
sòngyán
颂言：

pì rú shì yǒu rén wén yǒu bǎo zàng chù
譬如世有人　闻有宝藏处

yǐ qí kě dé gù　　xīn shēng dà huān xǐ
以其可得故　　心生大欢喜

rú shì dà zhì huì　　pú sà zhēn fó zǐ
如是大智慧　　菩萨真佛子

tīng wén zhū fó fǎ　　shèn shēn jì miè xiàng
听闻诸佛法　　甚深寂灭相

wén cǐ shēn fǎ shí　　qí xīn dé ān wěn
闻此深法时　　其心得安隐

bù jīng yì bú bù　　yì bù shēng kǒng wèi
不惊亦不怖　　亦不生恐畏

dà shì qiú pú tí　　wén sī guǎng dà yīn
大士求菩提　　闻斯广大音

xīn jìng néng kān rěn　　yú cǐ wú yí huò
心净能堪忍　　于此无疑惑

zì niàn yǐ wén cǐ　　shèn shēn wēi miào fǎ
自念以闻此　　甚深微妙法

dāng chéng yī qiè zhì　　rén tiān dà dǎo shī
当成一切智　　人天大导师

pú sà wén cǐ yīn　　qí xīn dà huān xǐ
菩萨闻此音　　其心大欢喜

fā shēng jiān gù yì　　yuàn qiú zhū fó fǎ
发生坚固意　　愿求诸佛法

yǐ yào pú tí gù　　qí xīn jiàn tiáo fú
以乐菩提故　　其心渐调伏

lìng xìn yì zēng zhǎng　　yú fǎ wú wéi bàng
令信益增长　　于法无违谤

shì gù wén cǐ yīn　　qí xīn dé kān rěn
是故闻此音　　其心得堪忍

ān zhù ér bú dòng　　xiū xíng pú sà xíng
安住而不动　　修行菩萨行

wèi qiú pú tí gù　　zhuān xíng xiàng bǐ dào
为求菩提故　　专行向彼道

jīng jìn wú tuì zhuǎn　　bù shě zhòng shàn è
精进无退转　　不舍众善轭

yǐ qiú pú tí dào[23]　　qí xīn wú kǒng wèi
以求菩提道[23]　　其心无恐畏

[23] 丽本：故；永乐北藏本及龙藏本：道

wén fǎ zēng yǒng měng　　gòng fó lìng huān xǐ
闻法增勇猛　　供佛令欢喜

rú yǒu dà fú rén　　huò dé zhēn jīn zàng
如有大福人　　获得真金藏

suí shēn suǒ yìng fú　　zào zuò zhuāng yán jù
随身所应服　　造作庄严具

pú sà yì rú shì　　wén cǐ shèn shēn yì
菩萨亦如是　　闻此甚深义

sī wéi zēng zhì hǎi　　yǐ xiū suí shùn fǎ
思惟增智海　　以修随顺法

fǎ yǒu yì shùn zhī　　fǎ wú yì shùn zhī
法有亦顺知　　法无亦顺知

suí bǐ fǎ rú shì　　rú shì zhī zhū fǎ
随彼法如是　　如是知诸法

chéng jiù qīng jìng xīn　　míng chè dà huān xǐ
成就清净心　　明彻大欢喜

zhī fǎ cóng yuán qǐ　　yǒng měng qín xiū xí
知法从缘起　　勇猛勤修习

píng děng guān zhū fǎ　　liǎo zhī qí zì xìng
平等观诸法　　了知其自性

bù wéi fó fǎ zàng　　pǔ jué yī qiè fǎ
不违佛法藏　　普觉一切法

zhì yào cháng jiān gù　　yán jìng fó pú tí
志乐常坚固　　严净佛菩提

bú dòng rú xū mí　　yī xīn qiú zhèng jué
不动如须弥　　一心求正觉

yǐ fā jīng jìn yì　　fù xiū sān mèi dào
以发精进意　　复修三昧道

wú liàng jié qín xíng　　wèi céng yǒu tuì shī
无量劫勤行　　未曾有退失

pú sà suǒ rù fǎ　　shì fó suǒ xíng chù
菩萨所入法　　是佛所行处

yú cǐ néng liǎo zhī　　qí xīn wú yàn dài
于此能了知　　其心无厌怠

rú wú děng suǒ shuō　　píng děng guān zhū fǎ
如无等所说　　平等观诸法

fēi bù píng děng rěn　　néng chéng píng děng zhì
非不平等忍　　能成平等智

suí shùn fó suǒ shuō　chéng jiù cǐ rěn mén
随 顺 佛 所 说　成 就 此 忍 门

rú fǎ ér liǎo zhī　yì bù fēn bié fǎ
如 法 而 了 知　亦 不 分 别 法

sān shí sān tiān zhōng　suǒ yǒu zhū tiān zǐ
三 十 三 天 中　所 有 诸 天 子

gòng tóng yī qì shí　suǒ shí gè bù tóng
共 同 一 器 食　所 食 各 不 同

suǒ shí zhǒng zhǒng shí　bù cóng shí fāng lái
所 食 种 种 食　不 从 十 方 来

rú qí suǒ xiū yè　zì rán xián zài qì
如 其 所 修 业　自 然 咸 在 器

pú sà yì rú shì　guān chá yī qiè fǎ
菩 萨 亦 如 是　观 察 一 切 法

xī cóng yīn yuán qǐ　wú shēng gù wú miè
悉 从 因 缘 起　无 生 故 无 灭

wú miè gù wú jìn　wú jìn gù wú rǎn
无 灭 故 无 尽　无 尽 故 无 染

yú shì biàn yì fǎ　liǎo zhī wú biàn yì
于 世 变 异 法　了 知 无 变 异

wú yì zé wú chù　wú chù zé jì miè
无 异 则 无 处　无 处 则 寂 灭

qí xīn wú rǎn zhuó　yuàn dù zhū qún shēng
其 心 无 染 著　愿 度 诸 群 生

zhuān niàn yú fó fǎ　wèi cháng yǒu sǎn dòng
专 念 于 佛 法　未 尝 有 散 动

ér yǐ bēi yuàn xīn　fāng biàn xíng yú shì
而 以 悲 愿 心　方 便 行 于 世

qín qiú yú shí lì　chǔ shì ér bú zhù
勤 求 于 十 力　处 世 而 不 住

wú qù yì wú lái　fāng biàn shàn shuō fǎ
无 去 亦 无 来　方 便 善 说 法

cǐ rěn zuì wéi shàng　liǎo fǎ wú yǒu jìn
此 忍 最 为 上　了 法 无 有 尽

rù yú zhēn fǎ jiè　shí yì wú suǒ rù
入 于 真 法 界　实 亦 无 所 入

pú sà zhù cǐ rěn　pǔ jiàn zhū rú lái
菩 萨 住 此 忍　普 见 诸 如 来

tóng shí yǔ shòu jì　　sī míng shòu fó zhí
同 时 与 授 记　　斯 名 受 佛 职

liǎo dá sān shì fǎ　　jì miè qīng jìng xiàng
了 达 三 世 法　　寂 灭 清 净 相

ér néng huà zhòng shēng　　zhì yú shàn dào zhōng
而 能 化 众 生　　置 于 善 道 中

shì jiān zhǒng zhǒng fǎ　　yī qiè jiē rú huàn
世 间 种 种 法　　一 切 皆 如 幻

ruò néng rú shì zhī　　qí xīn wú suǒ dòng
若 能 如 是 知　　其 心 无 所 动

zhū yè cóng xīn shēng　　gù shuō xīn rú huàn
诸 业 从 心 生　　故 说 心 如 幻

ruò lí cǐ fēn bié　　pǔ miè zhū yǒu qù
若 离 此 分 别　　普 灭 诸 有 趣

pì rú gōng huàn shī　　pǔ xiàn zhū sè xiàng
譬 如 工 幻 师　　普 现 诸 色 像

tú lìng zhòng tān yào　　bì jìng wú suǒ dé
徒 令 众 贪 乐　　毕 竟 无 所 得

shì jiān yì rú shì　　yī qiè jiē rú huàn
世 间 亦 如 是　　一 切 皆 如 幻

wú xìng yì wú shēng　　shì xiàn yǒu zhǒng zhǒng
无 性 亦 无 生　　示 现 有 种 种

dù tuō zhū zhòng shēng　　lìng zhī fǎ rú huàn
度 脱 诸 众 生　　令 知 法 如 幻

zhòng shēng bú yì huàn　　liǎo huàn wú zhòng shēng
众 生 不 异 幻　　了 幻 无 众 生

zhòng shēng jí guó tǔ　　sān shì suǒ yǒu fǎ
众 生 及 国 土　　三 世 所 有 法

rú shì xī wú yú　　yī qiè jiē rú huàn
如 是 悉 无 余　　一 切 皆 如 幻

huàn zuò nán nǚ xíng　　jí xiàng mǎ niú yáng
幻 作 男 女 形　　及 象 马 牛 羊

wū zhái chí quán lèi　　yuán lín huā guǒ děng
屋 宅 池 泉 类　　园 林 华 果 等

huàn wù wú zhī jué　　yì wú yǒu zhù chù
幻 物 无 知 觉　　亦 无 有 住 处

bì jìng jì miè xiàng　　dàn suí fēn bié xiàn
毕 竟 寂 灭 相　　但 随 分 别 现

pú sà néng rú shì　pǔ jiàn zhū shì jiān
菩萨能如是　普见诸世间

yǒu wú yī qiè fǎ　liǎo dá xī rú huàn
有无一切法　了达悉如幻

zhòng shēng jí guó tǔ　zhǒng zhǒng yè suǒ zào
众生及国土　种种业所造

rù yú rú huàn jì　yú bǐ wú yī zhuó
入于如幻际　于彼无依著

rú shì dé shàn qiǎo　jì miè wú xì lùn
如是得善巧　寂灭无戏论

zhù yú wú ài dì　pǔ xiàn dà wēi lì
住于无碍地　普现大威力

yǒng měng zhū fó zǐ　suí shùn rù miào fǎ
勇猛诸佛子　随顺入妙法

shàn guān yī qiè xiǎng　chán wǎng yú shì jiān
善观一切想　缠网于世间

zhòng xiǎng rú yáng yàn　lìng zhòng shēng dào jiě
众想如阳焰　令众生倒解

pú sà shàn zhī xiǎng　shě lí yī qiè dào
菩萨善知想　舍离一切倒

zhòng shēng gè bié yì　xíng lèi fēi yī zhǒng
众生各别异　形类非一种

liǎo dá jiē shì xiǎng　yī qiè wú zhēn shí
了达皆是想　一切无真实

shí fāng zhū zhòng shēng　jiē wéi xiǎng suǒ fù
十方诸众生　皆为想所覆

ruò shě diān dǎo jiàn　zé miè shì jiān xiǎng
若舍颠倒见　则灭世间想

shì jiān rú yáng yàn　yǐ xiǎng yǒu chā bié
世间如阳焰　以想有差别

zhī shì zhù yú xiǎng　yuǎn lí sān diān dǎo
知世住于想　远离三颠倒

pì rú rè shí yàn　shì jiàn wèi wéi shuǐ
譬如热时焰　世见谓为水

shuǐ shí wú suǒ yǒu　zhì zhě bù yīng qiú
水实无所有　智者不应求

zhòng shēng yì fù rán　shì qù jiē wú yǒu
众生亦复然　世趣皆无有

rú yàn zhù yú xiǎng　　wú ài xīn jìng jiè
如焰住于想　　无碍心境界

ruò lí yú zhū xiǎng　　yì lí zhū xì lùn
若离于诸想　　亦离诸戏论

yú chī zhuó xiǎng zhě　　xī lìng dé jiě tuō
愚痴著想者　　悉令得解脱

yuǎn lí jiāo màn xīn　　chú miè shì jiān xiǎng
远离憍慢心　　除灭世间想

zhù jìn wú jìn chù　　shì pú sà fāng biàn
住尽无尽处　　是菩萨方便

pú sà liǎo shì fǎ　　yī qiè jiē rú mèng
菩萨了世法　　一切皆如梦

fēi chù fēi wú chù　　tǐ xìng héng jì miè
非处非无处　　体性恒寂灭

zhū fǎ wú fēn bié　　rú mèng bú yì xīn
诸法无分别　　如梦不异心

sān shì zhū shì jiān　　yī qiè xī rú shì
三世诸世间　　一切悉如是

mèng tǐ wú shēng miè　　yì wú yǒu fāng suǒ
梦体无生灭　　亦无有方所

sān jiè xī rú shì　　jiàn zhě xīn jiě tuō
三界悉如是　　见者心解脱

mèng bú zài shì jiān　　bú zài fēi shì jiān
梦不在世间　　不在非世间

cǐ èr bù fēn bié　　dé rù yú rěn dì
此二不分别　　得入于忍地

pì rú mèng zhōng jiàn　　zhǒng zhǒng zhū yì xiàng
譬如梦中见　　种种诸异相

shì jiān yì rú shì　　yǔ mèng wú chā bié
世间亦如是　　与梦无差别

zhù yú mèng dìng zhě　　liǎo shì jiē rú mèng
住于梦定者　　了世皆如梦

fēi tóng fēi shì yì　　fēi yī fēi zhǒng zhǒng
非同非是异　　非一非种种

zhòng shēng zhū chà yè　　zá rǎn jí qīng jìng
众生诸刹业　　杂染及清净

rú shì xī liǎo zhī　　yǔ mèng jiē píng děng
如是悉了知　　与梦皆平等

pú sà suǒ xíng xíng　　jí yǐ zhū dà yuàn
菩萨所行行　　及以诸大愿

míng liǎo jiē rú mèng　　yǔ shì yì wú bié
明了皆如梦　　与世亦无别

liǎo shì jiē kōng jì　　bú huài yú shì fǎ
了世皆空寂　　不坏于世法

pì rú mèng suǒ jiàn　　cháng duǎn děng zhū sè
譬如梦所见　　长短等诸色

shì míng rú mèng rěn　　yīn cǐ liǎo shì fǎ
是名如梦忍　　因此了世法

jí chéng wú ài zhì　　guǎng dù zhū qún shēng
疾成无碍智　　广度诸群生

xiū xíng rú shì xíng　　chū shēng guǎng dà jiě
修行如是行　　出生广大解

qiǎo zhī zhū fǎ xìng　　yú fǎ xīn wú zhuó
巧知诸法性　　于法心无著

yī qiè zhū shì jiān　　zhǒng zhǒng zhū yīn shēng
一切诸世间　　种种诸音声

fēi nèi yì fēi wài　　liǎo zhī xī rú xiǎng
非内亦非外　　了之悉如响

rú wénzhǒngzhǒngxiǎng　　xīn bù shēng fēn bié
如闻种种响　　心不生分别

pú sà wén yīn shēng　　qí xīn yì rú shì
菩萨闻音声　　其心亦如是

zhān yǎng zhū rú lái　　jí tīng shuō fǎ yīn
瞻仰诸如来　　及听说法音

yǎn qì jīng wú liàng　　suī wén wú suǒ zhuó
演契经无量　　虽闻无所著

rú xiǎng wú lái chù　　suǒ wén shēng yì rán
如响无来处　　所闻声亦然

ér néng fēn bié fǎ　　yǔ fǎ wú guāi miù
而能分别法　　与法无乖谬

shàn liǎo zhū yīn shēng　　yú shēng bù fēn bié
善了诸音声　　于声不分别

zhī shēng xī kōng jì　　pǔ chū qīng jìng yīn
知声悉空寂　　普出清净音

liǎo fǎ bú zài yán　　shàn rù wú yán jì
了法不在言　　善入无言际

ér néng shì yán shuō　rú xiǎng biàn shì jiān
而能示言说　如响遍世间

liǎo zhī yán yǔ dào　jù zú yīn shēng fēn
了知言语道　具足音声分

zhī shēng xìng kōng jì　yǐ shì yán yīn shuō
知声性空寂　以世言音说

rú shì suǒ yǒu yīn　shì tóng fēn bié fǎ
如世所有音　示同分别法

qí yīn xī zhōu biàn　kāi wù zhū qún shēng
其音悉周遍　开悟诸群生

pú sà huò cǐ rěn　jìng yīn huà shì jiān
菩萨获此忍　净音化世间

shàn qiǎo shuō sān shì　yú shì wú suǒ zhuó
善巧说三世　于世无所著

wèi yù lì shì jiān　zhuān yì qiú pú tí
为欲利世间　专意求菩提

ér cháng rù fǎ xìng　yú bǐ wú fēn bié
而常入法性　于彼无分别

pǔ guān zhū shì jiān　jì miè wú tǐ xìng
普观诸世间　寂灭无体性

ér héng wèi ráo yì　xiū xíng yì bú dòng
而恒为饶益　修行意不动

bú zhù yú shì jiān　bù lí yú shì jiān
不住于世间　不离于世间

yú shì wú suǒ yī　yī chù bù kě dé
于世无所依　依处不可得

liǎo zhī shì jiān xìng　yú xìng wú rǎn zhuó
了知世间性　于性无染著

suī bù yī shì jiān　huà shì lìng chāo dù
虽不依世间　化世令超度

shì jiān suǒ yǒu fǎ　xī zhī qí zì xìng
世间所有法　悉知其自性

liǎo fǎ wú yǒu èr　wú èr yì wú zhuó
了法无有二　无二亦无著

xīn bù lí shì jiān　yì bú zhù shì jiān
心不离世间　亦不住世间

fēi yú shì jiān wài　xiū xíng yī qiè zhì
非于世间外　修行一切智

pì rú shuǐ zhōng yǐng　fēi nèi yì fēi wài
譬如水中影　非内亦非外

pú sà qiú pú tí　liǎo shì fēi shì jiān
菩萨求菩提　了世非世间

bù yú shì zhù chū　yǐ shì bù kě shuō
不于世住出　以世不可说

yì bú zài nèi wài　rú yǐng xiàn shì jiān
亦不在内外　如影现世间

rù cǐ shèn shēn yì　lí gòu xī[24] míng chè
入此甚深义　离垢悉明彻

bù shě běn shì xīn　pǔ zhào zhì huì dēng
不舍本誓心　普照智慧灯

shì jiān wú biān jì　zhì rù xī qí děng
世间无边际　智入悉齐等

pǔ huà zhū qún shēng　lìng qí shě zhòng zhuó
普化诸群生　令其舍众著

guān chá shèn shēn fǎ　lì yì qún shēng zhòng
观察甚深法　利益群生众

cóng cǐ rù yú zhì　xiū xíng yī qiè dào
从此入于智　修行一切道

pú sà guān zhū fǎ　dì liǎo xī rú huà
菩萨观诸法　谛了悉如化

ér xíng rú huà xíng　bì jìng yǒng bù shě
而行如化行　毕竟永不舍

suí shùn huà zì xìng　xiū xí pú tí dào
随顺化自性　修习菩提道

yī qiè fǎ rú huà　pú sà xíng yì rán
一切法如化　菩萨行亦然

yī qiè zhū shì jiān　jí yǐ wú liàng yè
一切诸世间　及以无量业

píng děng xī rú huà　bì jìng zhù jì miè
平等悉如化　毕竟住寂灭

sān shì suǒ yǒu fó　yī qiè yì rú huà
三世所有佛　一切亦如化

běn yuàn xiū zhū xíng　biàn huà chéng rú lái
本愿修诸行　变化成如来

[24] 丽本：志；永乐北藏本及龙藏本：悉

fó yǐ dà cí bēi　dù tuō huà zhòng shēng
佛以大慈悲　度脱化众生

dù tuō yì rú huà　huà lì wèi shuō fǎ
度脱亦如化　化力为说法

zhī shì jiē rú huà　bù fēn bié shì jiān
知世皆如化　不分别世间

huà shì zhǒng zhǒng shū　jiē yóu yè chā[25] bié
化事种种殊　皆由业差[25]别

xiū xí pú tí xíng　zhuāng yán yú huà zàng
修习菩提行　庄严于化藏

wú liàng shàn zhuāng yán　rú yè zuò shì jiān
无量善庄严　如业作世间

huà fǎ lí fēn bié　yì bù fēn bié fǎ
化法离分别　亦不分别法

cǐ èr jù jì miè　pú sà xíng rú shì
此二俱寂灭　菩萨行如是

huà hǎi liǎo yú zhì　huà xìng yìn shì jiān
化海了于智　化性印世间

huà fēi shēng miè fǎ　zhì huì yì rú shì
化非生灭法　智慧亦如是

dì shí rěn míng guān　zhòng shēng jí zhū fǎ
第十忍明观　众生及诸法

tǐ xìng jiē jì miè　rú kōng wú chù suǒ
体性皆寂灭　如空无处所

huò cǐ rú kōng zhì　yǒng lí zhū qǔ zhuó
获此如空智　永离诸取著

rú kōng wú zhǒng zhǒng　yú shì wú suǒ ài
如空无种种　于世无所碍

chéng jiù kōng rěn lì　rú kōng wú yǒu jìn
成就空忍力　如空无有尽

jìng jiè rú xū kōng　bú zuò kōng fēn bié
境界如虚空　不作空分别

xū kōng wú tǐ xìng　yì fù fēi duàn miè
虚空无体性　亦复非断灭

yì wú zhǒng zhǒng bié　zhì lì yì rú shì
亦无种种别　智力亦如是

[25] 龙藏：盖；永乐北藏：差；大正藏：差

xū kōng wú chū jì　　yì fù wú zhōng hòu
虚 空 无 初 际　　亦 复 无 中 后

qí liàng bù kě dé　　pú sà zhì yì rán
其 量 不 可 得　　菩 萨 智 亦 然

rú shì guān fǎ xìng　　yī qiè rú xū kōng
如 是 观 法 性　　一 切 如 虚 空

wú shēng yì wú miè　　pú sà zhī suǒ dé
无 生 亦 无 灭　　菩 萨 之 所 得

zì zhù rú kōng fǎ　　fù wèi zhòng shēng shuō
自 住 如 空 法　　复 为 众 生 说

xiáng fú yī qiè mó　　jiē sī rěn fāng biàn
降 伏 一 切 魔　　皆 斯 忍 方 便

shì jiān xiàng chā bié　　jiē kōng wú yǒu xiàng
世 间 相 差 别　　皆 空 无 有 相

rù yú wú xiàng chù　　zhū xiàng xī píng děng
入 于 无 相 处　　诸 相 悉 平 等

wéi yǐ yī fāng biàn　　pǔ rù zhòng shì jiān
唯 以 一 方 便　　普 入 众 世 间

wèi zhī sān shì fǎ　　xī děng xū kōng xìng
谓 知 三 世 法　　悉 等 虚 空 性

zhì huì yǔ yīn shēng　　jí yǐ pú sà shēn
智 慧 与 音 声　　及 以 菩 萨 身

qí xìng rú xū kōng　　yī qiè jiē jì miè
其 性 如 虚 空　　一 切 皆 寂 灭

rú shì shí zhǒng rěn　　fó zǐ suǒ xiū xíng
如 是 十 种 忍　　佛 子 所 修 行

qí xīn shàn ān zhù　　guǎng wèi zhòng shēng shuō
其 心 善 安 住　　广 为 众 生 说

yú cǐ shàn xiū xué　　chéng jiù guǎng dà lì
于 此 善 修 学　　成 就 广 大 力

fǎ lì jí zhì lì　　wéi pú tí fāng biàn
法 力 及 智 力　　为 菩 提 方 便

tōng dá cǐ rěn mén　　chéng jiù wú ài zhì
通 达 此 忍 门　　成 就 无 碍 智

chāo guò yī qiè zhòng　　zhuàn yú wú shàng lún
超 过 一 切 众　　转 于 无 上 轮

suǒ xiū guǎng dà hèng　　qí liàng bù kě dé
所 修 广 大 行　　其 量 不 可 得

tiáo yù shī zhì hǎi　　nǎi néng fēn bié zhī
调御师智海　　乃能分别知

shě wǒ ér xiū xíng　　rù yú shēn fǎ xìng
舍我而修行　　入于深法性

xīn cháng zhù jìng fǎ　　yǐ shì shī qún shēng
心常住净法　　以是施群生

zhòngshēng jí chàchén　　shàng kě zhī qí shù
众生及刹尘　　尚可知其数

pú sà zhū gōng dé　　wú néng duó qí xiàn
菩萨诸功德　　无能度其限

pú sà néng chéng jiù　　rú shì shí zhǒng rěn
菩萨能成就　　如是十种忍

zhì huì jí suǒ xíng　　zhòng shēng mò néng cè
智慧及所行　　众生莫能测

大方广佛华严经卷第四十四

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāng zài huì dà fǎ chóngxuān gāochāo shí shèng yǔ sān
普光再会.大法重宣.高超十圣与三
xián děng jué yì yōuxuán xīn yuè gū yuán jiū jìng lí yánquán
贤.等觉义幽玄.心月孤圆.究竟离言诠.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

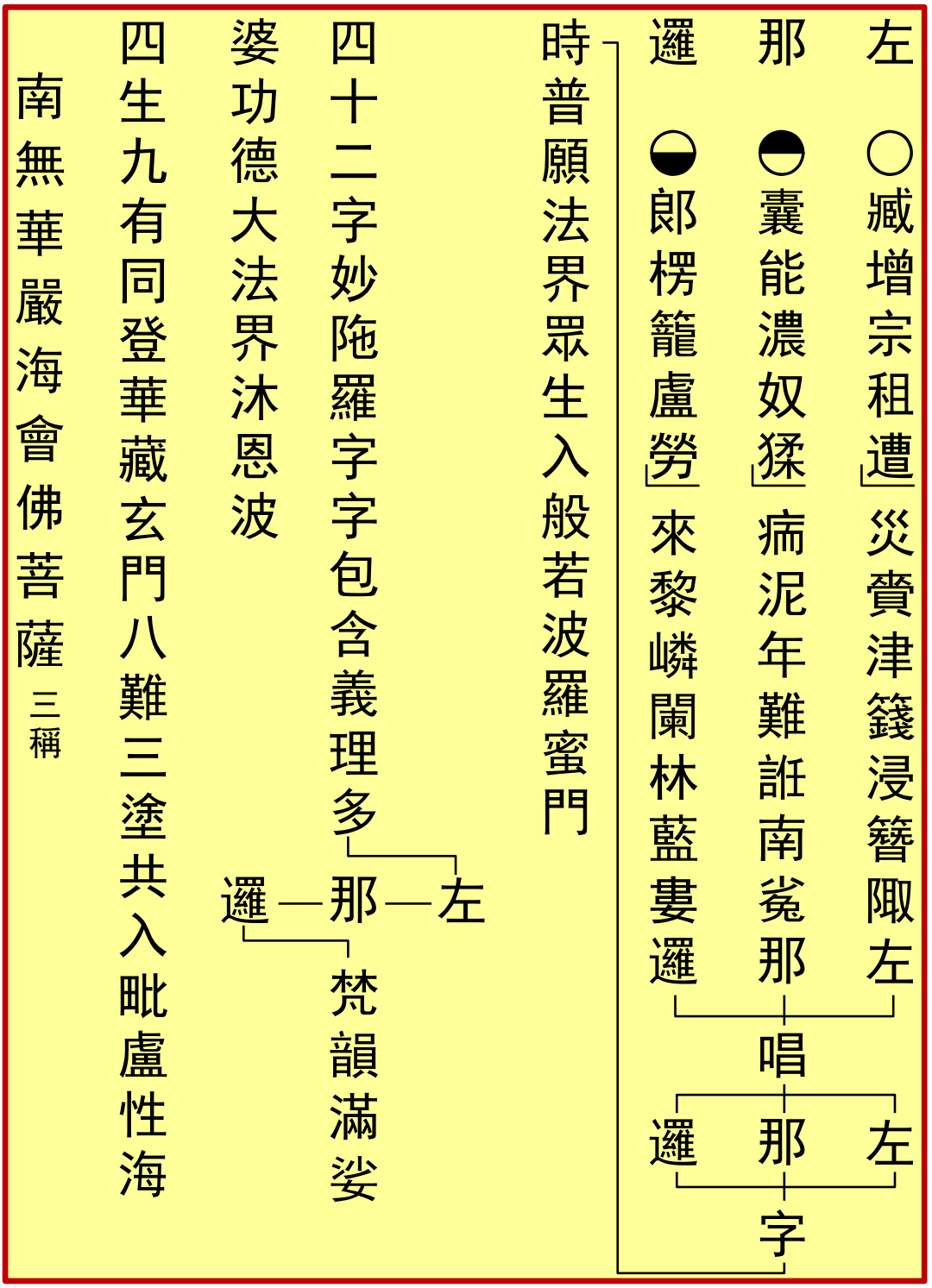

zao zang zeng zong zu zao zai zi zin zan zin zan zou zao

4. 左 臧 增 宗 租 遭 災 賚 津 篾 浸 簪 陬 左

chàngzao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱 左字时. 普 愿 法界 众 生. 入般若波罗蜜

mén

门.

nao nang neng nong nu nao nai ni nin nan nin nan nou nao
5. 那 囊 能 濃 奴 猱 痈 泥 年 難 誑 南 㝹 那
chàng nao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó mì
唱 那 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜
mén
门.

lao lang leng long lu lao lai li lin lan lin lan lou lao
6. 邏 郎 楞 籠 盧 勞 來 黎 嶙 闌 林 蓝 婁 邏
chàng lao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng rù bō rě bō luó mì
唱 邏 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāo hán yì lǐ duō zao nao
四 十 二 字 妙 陀 罗. 字 字 包 含 义 理 多. 左. 那.
lao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
邏. 梵 韵 满 娑 婆. 功 德 大. 法 界 沐 恩 波.
sì shēng jiǔ yǒu tóng dēng huā zàng xuán mén bā nán sān tú
四 生 九 有. 同 登 华 藏 玄 门. 八 难 三 途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海.

ná mó huā yán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòng shēng jiē gòng chéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂

www.renhuicaotang.com